

EESTI PARIMAD
ETTEVÕTTED

2009

ETTEVÕTLUSE AUHIND 2009
KONKURENTSIVÕIME EDETABEL 2009

SISUKORD

Ettevõtluse Auhind 2009 — võitjad	4
Eesti Ettevõtete Konkurentsivõime Edetabel 2009 — võitjad	5
Eesti Ettevõtete Konkurentsivõime Edetabel 2009 — üldine edetabel	7
Ettevõtluse Auhind 2009 meetodikast	15
Ettevõtluse Auhind 2009 kategooriate nominendid ja võitjad	16
Eesti Ettevõtete Konkurentsivõime Edetabel 2009 kategooriad ja tulemused	32
Konkurss Tunnusta ettevõtluse edendajat 2009 konkursi <i>European Enterprise Award</i> raames	65
Swedbanki eriauhind — Parim kohaneja 2009	66
Parim õpilasfirma 2009	68
„2008 — (esimene) kriisiaasta” — Leev Kuum, Eesti Konjunktuuriinstituut	70
Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus	72
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda	74
Eesti Tööandjate Keskkliit	76
Ettevõtluskonkursside 2008 auhinnagala ülevaade	78
Ettevõtluse Auhinna ajalugu	81
Eesti Ettevõtete Konkurentsivõime Edetabeli ajalugu	82
Kokkuvõtted	85

2008. aastal tegutses Eestis aktiivselt pea 45 000 äriühingut, kes deklareerisid kogukäibeks 863 miljardit krooni. See on mõnikümme miljardit vähem kui majanduskasvu tippajal 2007. aastal. Kohaliku majandustsükli lõpp langes 2008 sügisel väga ebamugavalt kokku globaalse finantskriisiga ning Eesti ettevõtete eduvõimalused ja konkurentsivõime pandi proovile.

Nüüd, 2009. aasta sügise alguspäevil kokkuvõtteid tehes ja ettevõtteid kõrvutades, oleme senisest veelgi enam veendunud, et riigipoolne tunnustus ettevõtjatele on äärmiselt vajalik nagu ka mõõduvõtt konkurentide vahel. Ettevõtted on eelmisel ja käesoleval aastal võtnud ette julgeid ja kohati hädavajalikke samme oma konkurentsivõime säilitamiseks ning kohandamiseks muutunud oludega. Konkurents — majanduslik võistlus on muutunud veelgi tihedamaks. Nõudluse puudumine ja finantseerimisraskused on sundinud äriplaanide üle vaatama, meeskondi vahetama ja tõsiselt uuenduste peale mõtlema.

Neljateistkümne korda väljaantava Ettevõtluse Auhinna ja seitsmenda Konkurentsivõime Edetabeli koostamisel õnneks osalejate pöuda ei olnud. Taas kord on meil võimalus hinnata sadade ettevõtete käekäiku ja seega anda hinnang Eesti majanduses toimuvale.

Tänu kõikidele osalejatele ja jõudu äris! ◉

Ülari Alamets
Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus
juhatuse esimees

Toomas Luman
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda
juhatuse esimees

Enn Veskimägi
Eesti Tööandjate Keskliit
volikogu esimees

ETTEVÖTLUSE AUHIND 2009

Ettevõtlike Auhind 2009

Eksportöör 2009

VKG Oil AS

16

Asutamisaasta: 1999

Juhatuse esimees: Nikolai Petrovitš

Tegevusala: põlevkiviõli töötlemine

Aasta Areneja 2009

Flow Service OÜ

19

Asutamisaasta: 2005

Juhatuse liikmed: Ants Hauvmann, Liisi Laanet

Tegevusala: tööstusseadmete projekteerimine, paigaldamine, hooldus

Turismi Uuendaja 2009

Narva Muuseum SA

22

Asutamisaasta: 1865

Juhatuse esimees: Andres Toode

Tegevusala: muuseumitöö korraldamine, turistide teenindamine

Innovaator 2009

Modesat Communications OÜ

25

Asutamisaasta: 2005

Juhatuse liikmed: Tarmo Pihl, Peep Põldsamm

Tegevusala: telekommunikatsioonitehnoloogia arendus

Välisinvestor 2009

ABB AS

28

Asutamisaasta: 1991

Juhatuse esimees: Bo Roger Vilhelm Henriksson

Tegevusala: automaatika- ja elektrotehnikasüsteemide tootmine, paigaldus

EESTI ETTEVÖTETE KONKURENTSIVÕIME EDETABEL 2009

Konkurentsivõimelisim Ettevõte 2009 Konkurentsivõimelisim kaubandusettevõte 2009

Mazeikiu Nafta Trading House OÜ

Asutamisaasta: 2003

Juhatuse esimees: Tõnu Ääro

Tegevusala: hulgimüük

32

Konkurentsivõimelisim side-, kommunikatsiooni- ja IT-ettevõte 2009

Eesti Telekom AS (konsolideeritud)

52

Asutamisaasta: 1991

Juhatuse esimees: Valdo Kalm

Tegevusala: telekommunikatsioon,
valdusfirmade tegevus

Konkurentsivõimelisim väike- ja keskettevõte 2009

Riverside OÜ

Asutamisaasta: 2003

Juhatuse esimees: Aivar Nõu

Tegevusala: ehitus

37

Konkurentsivõimelisim äriteenindus- ja kinnisvaraettevõte 2009

EKE Invest AS (konsolideeritud)

54

Asutamisaasta: 1993

Juhatuse esimees: Rein Tiik

Tegevusala: kinnisvaraarendus
ja finantsinvesteeringud

Konkurentsivõimelisim tööstus- ja energeetikaettevõte 2009

BLRT Grupp AS (konsolideeritud)

Asutamisaasta: 1996

Juhatuse esimees: Fjodor Berman

Tegevusala: laevaehitus ja -remont

43

Konkurentsivõimelisim finantsvahendusettevõte 2009

Swedbank AS (konsolideeritud)

57

Asutamisaasta: 1991

Juhatuse esimees: Priit Perens (peadirektor Eestis)

Tegevusala: pangandus

Konkurentsivõimelisim toiduainetööstuse ettevõte 2009

A. Le Coq AS

Asutamisaasta: 1800

Juhatuse esimees: Tarmo Noop

Tegevusala: õlle, karastusjookide
ja lahjade alkoholsete jookide tootmine ja müük

47

Konkurentsivõimelisim teenindusettevõte 2009

Tallinna Vesi AS

60

Asutamisaasta: 1967

Juhatuse esimees: Ian John Alexander Plenderleith

Tegevusala: vee- ja kanalisatsiooniteenused

Konkurentsivõimelisim ehitusettevõte 2009

Merko Ehitus AS (konsolideeritud)

Asutamisaasta: 1990

Juhatuse esimees: Tiit Roben

Tegevusala: ehitus

49

Konkurentsivõimelisim transpordi- ja logistikaettevõte 2009

Tallink Grupp AS (konsolideeritud)

63

Asutamisaasta: 1997

Juhatuse esimees: Enn Pant

Tegevusala: meretransport

Asjad liiguvad!

Swedbank paneb Teie ettevõtte rahavood koordineeritult liikuma. Asjade sujumise tagavad professionaalne pangameeskond ja Teie ettevõtte käsutuses olevad usaldusväärsed elektroonilised kanalid. Vaadake lähemalt swedbank.ee > äriklient.

ELKE Grupi AS asutati 1993. aastal holding-firmana, mille põhitegevus on investeringute haldamine Eestis, Lätis ja Leedus. Grupp ühendab endas 19 tütarettevõtet, kus kokku töötab ligi 400 töötajat. ELKE kontserni ettevõtete äritegevusest põhiosa moodustab sõiduautode müük ja müügijärgne hooldus. Esindatud automargid on Toyota, Lexus, Hyundai, Suzuki, Seat, Citroen, Isuzu, Peugeot. Elke Grupi ettevõtete missioon on pakkuda oma praegustele ja tulevastele klientidele parimat sõiduki soetamise ja omamise kogemust.

www.elkegrupp.ee

TOYOTA

LEXUS

HYUNDAI

SEAT

SUZUKI

ISUZU

CITROËN

PEUGEOT

ELKE Grupi AS | Mustamäe tee 22/Forelli 2 | 10621 Tallinn | tel +372 650 5800 | faks +372 650 5808 | elke@elkegrupp.ee

Me oleme väike, kuid uhke maa,

kes lõimib endas vana ja uue, püsiva ja kiire, külma ja sooja.
Me oleme heas mõttes vastuoluline maa, mis on
täis positiivseid üllatusi.

tutvustaeestit.eas.ee

ETTEVÕTLUSE AUHIND 2009

Pikima ajalooga riiklikul ettevõtluskonkursil „Ettevõtluse Auhind 2009“ selgitati traditsiooniliselt välja ettevõtted, kes riigi vaatenurgast enim tunnustust ning eeskujuks toomist vääriavad. Sel aastal valiti parimad viies kategoorias: Aasta Areneja 2009, Turismi Uuendaja 2009, Eksportöör 2009, Välisinvestor 2009 ja Innovaator 2009.

Võrreldes varasemate aastatega oli märgatavalt rohkem kandidaate innovaatori kategoorias, mis näitab, et keerulisel ajal pingutavad ettevõtted uute tehnoloogiate ja rakenduste väljatöötamisel rohkemgi kui majandusliku õitsengu aastatel.

Igas auhinnakategoorias on parimate valimisel omad kriteeriumid, samas mitmed riiklikult olulised aspektid jooksevad läbiva punase niidina läbi aastate: ekspordivõimekus, kõrge tootlikkus, uuenduslikkus. Sel aastal hinnati varasemast rohkem reaalseid saavutusi, mitte niivõrd lennukaid tulevikuvisionaare.

Konkursi metoodika on välja töötanud EASi spetsialistid, arvesse on võetud aastatepikkusi kogemusi ning mitmete sõltumatute ekspertide arvamusi.

Kandideerimiseks tuli ettevõtetel täita *online*-ankeet, vastates küsimustele erinevate majan-

dusnäitajate, toodete, teenuste ning mitmete muude näitajate kohta. Küsimustikud valmistas ette ning esmase infotöötlemise viis läbi Eesti Konjunktuuriinstituut.

Laekunud andmeid analüüsisid EASi divisjonid, kaasates erialaeksperte väljastpoolt. Analüüsi tulemusena selgusid kõikides kategooriates kolm paremat, mille kandidatuur esitati konkursi žüriile lõppvaliku tegemiseks. Augusti lõpus kogunenud žürii valis koosolekul esitatud kolme nominendi hulgast iga kategooria võitja ja kategooriate võitjate hulgast peaauhinna võitja.

„Ettevõtluse Auhind“ on traditsiooniliselt olnud konkurss, mille puhul arvestatakse lisaks reaalsele majandustulemustele ka riigi esindajate subjektiivset hinnangut. Otsuse tegemisel lähtus žürii iga konkreetse kategooria hindamiskriteeriumitest ning kandideerivate ettevõtete saavutustest ja perspektiivist. ◯

ŽÜRII:

Žürii koosseisu kuulusid majandus- ja kommunikatsiooniminister Juhan Parts, välisminister Urmas Paet, Tallinna Tehnikaülikooli rektor Peep Sürje, Eesti Panga president Andres Lipstok, EASi nõukogu esimees Mart Einasto, ABB AS juhatuse esimees Bo Henriksson.

ETTEVÕTLUSE UHIND 2009 NOMINENDID

Ettevõte	Asutatud	Erakapital Eesti (%)	Erakapital välis (%)	Omakapital	Käive 2008	Käibe muutus (%)	Puhaskasum 2008	Investeering põhivarasse 2008	Töötajaid 2008	Käive töötaja kohta 2008
FLOW SERVICE OÜ	2005	100	0	4 355 896	18443773	11,6	1112920	0	19	970 725
NARVA MUUSEUM	1865	0	0	n/a	2 045 746	n/a	n/a	n/a		n/a
VKG OIL AS	1999	100	0	1 324 923 000	1 492 343 000	2	573 136 000	994 186 000	604	2 470 767
ABB AS	1996	0	100	506 000 000	2 570 000 000	51	147 000 000	260 000 000	1 069	2 404 116
MODESAT COMMUNICATIONS OÜ	2005	51	49	3 615 203	1 359 842	-49	-2 411 710	2 248 517	604	2 251

ETTEVÕTLUSE UHIND 2009 PEAAUHINNA VÕITJA

VKG OIL AS

Eksportöör
2009

VKG OILI MILJARDITEHAS LUBAB PÕLEVKIVI SUUREMAT VÄÄRTUSTAMIST

Neil päevil on Kohtla-Järve ootusärevuses — VKG Oil käivitab peagi uhiuue 1,1 miljardit krooni maksva põlevkivilitehase. 2008. aasta sügisel, kui majanduskriis juba Eesti ettevõtteid laastas, väitis Viru Keemia Grupi arendusdirektor Jaanus Purga selles samas aastaraamatus, et Kohta-Järvele pole kriis veel jõudnud. Ta rääkis mitmetest uutest ideedest, näiteks tsemendi ja diiselkütuse tootmisest. Nüüd, aasta hiljem, on olukord muutunud. Nii mõnigi plaan on ajutiselt külmutatud, et tütarfirma VKG Oil saaks majandusbuumi tipus alustatud õlitehase ehituse tähtjaks lõpetada. Paari kuu pärast töötab see testimiseks aherainel, seejärel põlevkivil.

„Kodus võid omal remondi pooleli jätta. Lükkad edasi, pole hullu. Kuid sellist ehitust nagu õlitehas lihtsalt ei saa peatada,“ ütleb VKG Oili juhatuse esimees Nikolai Petrovitš. Hiidprojekti

on kaasatud ligi sada firmat ja pooltuhat inimest mitmest erinevast riigist — lisaks Eestile Soomest, Saksamaalt, Venemaalt, Šveitsist jm. Petrovitš: „Kujuta nüüd pilti, et see masinavärk jääb korraka seisma kasvõi nädalaks... tööritmi taastamine oleks praktiliselt võimatu!“ Kindlasti peab tehase käivitamine jääma tema sõnul ka sügisesse, mitte talvise pakase kätte.

Viimasel aastal on VKG Oilil olnud mitu muret. „Eelmise aasta sügisest kuni tänava kevadeni oli väga raske — viie kuuga teenisime umbes 28 miljonit krooni puhaskahjumit,“ tunnistab Petrovitš. Põhiline mure on nafta madal hind. Eelmise aasta alguse tasemelt 140 dollarit barreli eest kukkus tänava vahepeal 40 dollari peale ja siis pisut kerkis. Sellest sõltub otseselt, kui palju firma saab küsida oma põlevkiviõli eest, mis segatakse naftamasuudiga ja leiab kasutust laevakütusena.

NIKOLAI PETROVIČ

Lisaks on olnud suuri probleeme toormega. Eesti Energia otsustas oma Narva Elektriijaama ajutiselt sulgeda ning sellega seoses vähenes põlevkivi tarnimine VKGle. „Meil polnud mil-lestki õli teha ning tehas seisis praktiliselt pool kuud,“ ütleb Petrovitš.

Olukord, kus sisuliselt konkurent Eesti Energia tarnib VKGle toorainet, peab Petrovitši sõnul lõppema ning ettevõttel tuleb 2012. aastal käivitada oma kaevandus. Vastasel juhul oleks tõsiselt häiritud uue uhke õlithase varustatus. Venemaalt põlevkivi ostmise teeb keerukaks selle logistika ning kahe riigi vahelised suhted.

Nagu sellest kõigest veel vähe oleks — midagi rõõmustavat pole VKGle pakkunud ka koksi, bituumeni ja pigi turud. Ukrainas ja Venemaal näiteks kukkus koksi tarbimine ja sellega ka

hind viimasel aastal kümme korda. Nii hullusti, et vahepeal polnud koksi mõtet toota. Tõsi, viimastel kuudel on naaberriikide metallurgia- tööstus hakanud kosuma.

Mitmendat aastat panustab ettevõtte ka tulevikusuunda — kallihinnaliste põlevkivifenoolide tootmisse (põlevkivi on ju „Eesti Nokia“). Üks fenoolidest — Honeyol näeb välja nagu mesi. Teine — 2- ja 5-metüülresortsiiin nagu suhkur. Neid on müüdnud mõne tonni kaupa Jaapani ja Saksa autotootjatele, näiteks Lexuse müra- summutusmattidesse, samuti India ja teiste riikide juuksevärvitootjatele. Viimaseid põnevaid uudiseid on see, et suure tõenäosusega hakkab Kohtla-Järvelt 2-metüülresortsiiini ostma üks väga tuntud keemiatööstushiiglane.

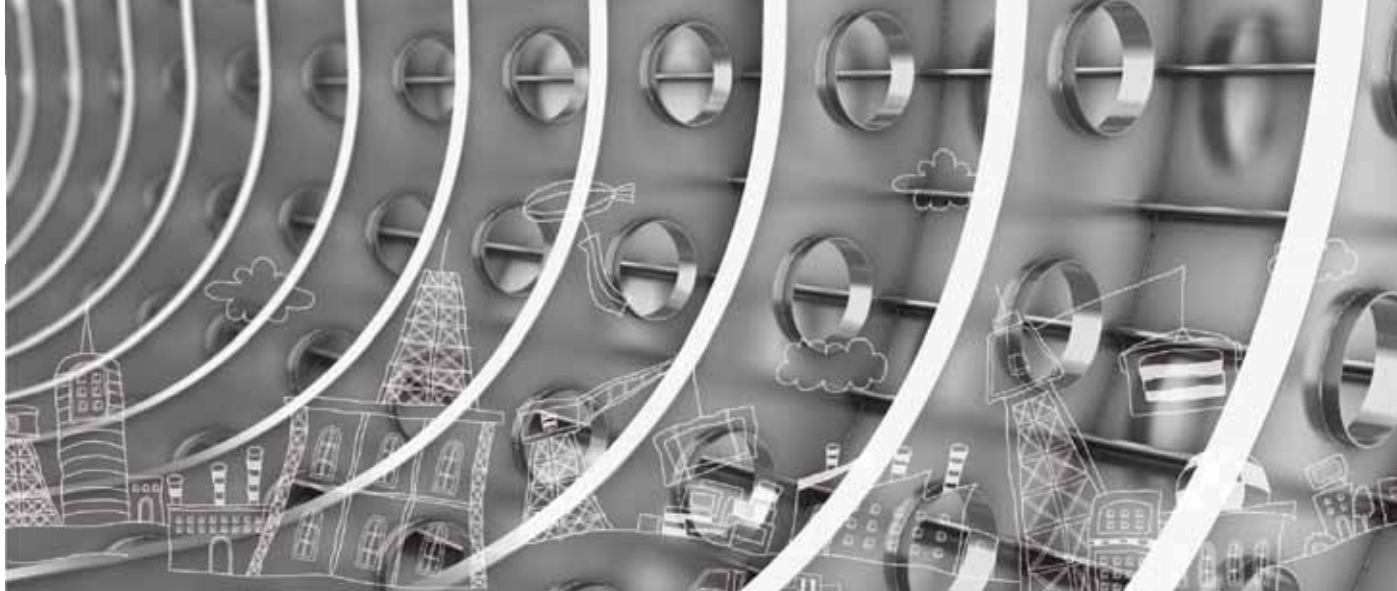
Fenoolide ärisse võiks jõuliselt veel kümneid miljonid kroone investeerida, sest nende

kemikaalide kasutusvaldkond aina laieneb. Aga praegu pole kõigeks raha. Usk uue õlithase tulevikku on VKG meestel suur. Sest projekti on kaasatud parim võimalik meeskond.

Petrovitš ütleb, et kui nafta hind jääb tasemele 50 dollarit barrel, tasub õlithas ära. „Saame leiva, või ja selle peale hästi õhukese vorstiviilu,“ muigab ta. Kui hind on madalam, läheb raskeks.

Kui peaks juhtuma, et maailmamajandus kosub ja nafta hind sööstab üles, võib tulevikus Kohtla-Järvel toota pool miljonit tonni õli praeguse umbes 240 000 tonni asemel.

Pole ka ime, et VKG Oil tõusis Ettevõtluse Auhinna võitjaks läbi Eksportööri tiitli. Palju Eestis neid ettevõtteid ikka on, kes suudavad aastas eksportida 1,1 miljardi krooni eest ning kasvada käibes 48 protsenti! [☪](#)

EKSPORTÖÖR 2009 NOMINENDID

Tunnustame ettevõtteid, kelle ekspordikäive, ekspordikäibe kasv ja lisandväärtus ühe töötaja kohta 2008. aastal oli suurim, kes on panustanud toodete arendusse ja kasutab tunnustatud kvaliteedijuhtimissüsteemi.

AEROC AS

Aeroc AS on välja kasvanud 1991. aastal alguse saanud Eesti erakapitalil põhinevast ettevõtete grupist, mis asutamisest möödunud enam kui 11 aasta jooksul on edukalt tegutsenud mitmes ehitusmaterjalitööstuse valdkonnas – seadmete ja tehnoloogia projekteerimises, lubjatootmises ning poorbetootodete vahendusmüügis.

1995. aastal alustati koos Kivilõvi Inseneribürooga Soomes valmistatavate Siporex-poorbetootodete maaletoomisega Eestis ning alates 1997. aastast on ettevõtte paralleelselt olnud ka Peterburi lähisel Saksa Hebel-tehnoloogial töötava poorbetootodete tehase ainuesindajaks Eestis. Nende aastate jooksul on Eestisse kerkinud üle 150 eramu, mille ehitamisel on kasutatud kaasaegset poorbetootodetest majakarbi kompleksüsteemi. Siporex-plokke ja -vaheseinaplaate on

samuti kasutatud mitmete Tallinna esindus- hoonete seintes.

2000. aasta suvel alustati uue kaasaegse poorbetootodete tehase rajamist Kunda lähisteel. Ca 100 miljoni krooni suurune investeering valmis 2001. aasta lõpus ning alates 2002. aasta kevad-suvest on Aeroc-toodet saadaval kõigis Eesti suuremates ehitusmaterjalide kauplustes. Lisaks Eestile müüakse praegu Aeroc-plokke, -vaheseinaplaate ning -liimsegusid ka Rootsi, Taani, Norra, Soome, Läti ja Leedu turgudel, ekspordikäibeks tuleb ca 84 protsenti.

Aastal 2009 turule tulnud uudis on Aeroci poorbetoonist laepaneel, mille abil on nüüd võimalik kodumaistest Aeroc-materjalidest valmis ehitada kogu kivimaja. Aeroc-toodete põhilised kvaliteedinäitajad – mahukaal, survetugevus ja mõõdutäpsus – vastavad Euroopa standardite kõrgeimatele nõudmistele.

DEMIDOV INDUSTRIES AS

Demidov Industries on Eesti oludes ainulaadne metallurgiafirma, olles spetsialiseerunud alumiiniumi- ja rauasulamite tootmisele ning ekspordile. Ettevõtte toodangut kasutavad tööstusettevõtted legerivate lisanditena alumiiniumitööstuses, rauasulamite terasevalutööstuses. Võimalikeks klientideks on mistahes nende valdkondade ettevõtted.

Ettevõtte kasutab oma Ülemiste Citys asuvas tehases uusimaid kõrgtehnoloogilisi seadmeid. Järjekindlalt panustatakse tootearendusse ja tehnoloogia täiustamisele. Eelise selleks annab personali kõrge kvalifikatsioon, pikaajaline kogemus ning väärtuslik tagasiside välisurgudelt. Ettevõtte käibeks 2008. aastal kujunes 352 miljonit krooni, millest 99 protsenti moodustas ekspord. Tööd pakub Demidov Industries AS rohkem kui 60 inimesele. ◊

EKSPORTÖÖR 2009 NOMINENDID

Ettevõtte	Tegevusala	Käive 2008 (tuh krooni)	Ekspordikäive 2008 (tuh krooni)	Ekspordikäibe muutus 2007/2008	Kasum 2008 (tuh krooni)	Lisandväärtus töötaja kohta (tuh krooni)	Töötajaid
VKG OIL AS	põlevkiviõli töötlemine	1 492 343	1 126 073	48	573 176	1 396	604
AEROC AS	poorbetootodete tootmine	249 660	208 883	64	22 685	648	115
DEMIDOV INDUSTRIES AS	metallisulamite tootmine	352 166	352 164	56	43 013	1 169	64

NARVA MUUSEUM SA

Foto: Toomas Tuul

ANDRES TOODE

TAASTATAKSE 17. SAJANDI ELUOLU

Narva Muuseumil on suured plaanid teha ajalugu elavaks. Muuhulgas plaanitakse kivikirvestega valmis ehitada muistne laev ning rajada Gutenbergi trükipress. Põnevatest ettevõtmistest linnusemüüride vahel räägib Narva Muuseumi direktor Andres Toode.

Mis on Narva Muuseum?

Oleme linnamuuseum, mäluasutus, mis tegeleb Narva ja ümbruskonna kultuuri ja ajaloo säilitamisega. Ekspositsioon on kõikides linnamuuseumites enam-vähem sarnane, sest Eesti ajalugu on ühtemoodi kulgenud. Aga meil on pisut laiem tähendus, sest meile toob turiste linnus. Oleme väga heas asukohas, sest turismitransiit Tallinna ja Peterburi vahel kulgeb meie ukse eest läbi. Seetõttu alustasime ajaloolise eksperimentaalkeskuse arendamist. Eesmärk on taaselustada 17. sajand — Narva kuldaeg.

Milles seisneb ajaloo taastamine?

Me ei hakka tegema mulaaže — tooma saekaatrist hunniku laudu, need puidukruvidega kokku panema ja ütleva, et näe, see on sajanditevanune kuur. Kõik peab olema käsitsi tehtud ja kvaliteetne. Viimase 60 aasta jooksul on Narva linnuses õnnestunud taastada konvendihoone kolm U-kujulist hoonetiiba — lõuna-, lääne- ja põhjatiib. Selleks, et täna midagi teha ja EList raha saada, ei piisa lihtsalt sellest, et tahad midagi korda teha. Küsitakse: „Mis on see uus kvaliteet, mida tahate saavutada?“ Otsisime ideid Skandinaaviamaadest. Taanlased on Euroopas

ajalookeskuste alal revolutsioonäär. See, kuhu nemad 1960. aastatel alguse saanud sihipärase tööga jõudnud on, annab meilegi kaugema sihi. Näiteks arheoloogilistel väljakaevamistel leidsid taanlased maa seest tolleaegse elamu söestunud palgijupid. Nad ehitasid erinevaid hooneid ja onne, katsid erineva katusematerjaliga, panid nad põlema ja katsid mullaga. 20 aastat hiljem kaevasid välja ning tegid keemilisi analüüse, milline on kõige lähem sellele, mis arheoloogid leidsid. Samuti on lähiajaloo uuritud noolehaavasid. Riputatud poolik seakere üles, pandud talle rõngassärk selga ja lastud erinevate nooltega. Et näha, milliseid auke erinevad relvad tekitasid. Ajalookeskuse idee ongi ajaloo läbi mängimine, eksperimentide tegemine, mõne uue või unustatud vana teadmise avastamine.

Milliseid eksperimente on Narvas tehtud?

Valmistame neid ette. Olemas on keskkond, kus neid läbi viia. Eesmärk on liikuda järjest ajastule lähemale. Et tekiks ajamasin: astud sisse ja saad aimu, mismoodi tol ajal asjad välja nägid. See pakub näiteks koolilastele hea alternatiivi õpikuharidusele. Sel aastal oleme ehitanud haabjast (muistne laev). Proovime teha veel varasemat paadivormi — ruhet. Ja seda kivikirvestega, mis saab muidugi olema meeletu töö! Lisaks on meil destilleerimisprojekt. Kohalikud on läinud elvusse, et muuseum hakkab viina tegema. Ei, me ei hakka viina tegema. Me ei tea, kuidas tolleaegsed ahjud töötasid ja milliseid retsepte kasutati. Aga 17. sajandil loodi alus praeguse aja kange alkoholi kultuurile.

Samuti tahame teha trükipressi. Gutenberg elas küll kõvasti varem kui 17. sajandil, ent raamatud said rohkem kättesaadavamaks just siis. Kõikide eksperimentide tulemus peaks jääma turistide kasutada.

Ja eesmärk on seda kõike turistidele müüa?

Seda kindlasti. Aga tahame ka saada uusi teadmisi ja oskusi. Projektidele peaksid järgnema

seminarid ja teadustrükised. Me ei taha teha lihtsalt tivolit ja tsirkust, tahame süvitsi minna.

Kes on Narva muuseumi külastajad?

Seal aastal suurenes siseturismi osakaal. Aga üldiselt käivad meil suured turismigrupid, kes sõidavad Tallinna ja Peterburi vahet. Palju on Aasia turiste, eriti jaapanlasi. Aastas müüme ligi 30 000 piletit. 85% müügist teeme suvel. Meie eelarve on 12 miljonit krooni, millest ligi kaks miljonit teenime ise. Muuseum on eelkõige mäluasutus ja me ei pea ise ots-otsaga kokku tulema. Aga kui meil õnnestub külastajate kaudu raha juurde teenida, on see ju suurepärase.

Mida turistidele praegu pakute?

Sel aastal tegime korda ürdiaia, õigemini Rootsi botaanik Carl Linne aia. Tema propageeris 18. sajandil ideed väärtustada mõisaid ja linnusevaremeid ilusate taimedega. Aeda kasutatakse haridusprogrammides, samuti on turistidel siin, mida vaadata. Põhjaõuel töötab suviti 17. sajandi apteek, kus müüakse ravimtaimi, leotisi ja tõmmiseid. Nemadki saavad aeda kasutada. Põhjaõuel toimus meil sel suvel praktiliselt igal nädalavahetusel temaatiline üritus. Seal on viie töökojaga käsitööala. Oleme keelanud müüa plastmassi ja muid vidinaid. Kõik, mida müüakse, peab vastama ajastule. Selles suhtes on siinsed suveniirid unikaalsed, mitte nagu need, mida müüakse Tallinnas Raekoja platsil. Turist saab koos piletiga mündi, mille üks pool kujutab 17. sajandil Narvas vermitud münti ning teine pool põhjaõue vappi. Münti saab vahetada ükskõik millises meie töökojas suveniiri või teenuse vastu. Soovitame alati teenust — seal on sepp, pottsepp, apteeker, puunikerdaja ja niplispits. Meie puhul on eriline see, et meie ei maksa käsitöölisele palka ja nemad ei maksa meile renti. Nad on meil kui ettevõtjad, aga ei saa tegeleda ainult suveniiride müügiga, vaid peavad pakkuma turistidele ka teenuseid. Müntid ostab muuseum kuu lõpus tagasi. Müntid eest makstud summa tehakse pooleks — osa

jääb muuseumile, osa käsitöölisele. Nende müntide eest, mis lähevad turistidega kaotsi, kogume raha ühiskassasse. Sealt makstakse tublimatele töökodadele iga kuu preemiat. Tegu on erakordselt motiveeriva koostööudeliga.

Kuidas käsitöömeistrid põhjaõuele valite?

Alguses polnud meil üldse valikut, sest kohalik ettevõtlusaktiivsus on madal. Sepp on siiani tööl Lõuna-Eestist. Keraamik oli ka, järgmisel aastal tuleb Tallinnast. Keegi ise ära läinud pole. Ainult ühe pidime välja vahetama, sest ta hakkas müüma mingeid Leedu ja Poola kulinaid.

Kas väga hullumeelseid ideid on teil ka?

Üks idee on, mida muinsuskaitse peab üsna hulluks. Meie arvates peaks põhjaõuest kujunema 17. sajandi käsitöölise kvartal. See tähendaks ka tolleaegseid maju. Muinsuskaitse tõlgendab plaane kui majaehitust. Meie arvates oleks tegu ekspositsiooniga, mille võtaksime maha kui põhjaõue tegevuse lõpetama. Vanad hooned jäävad ellu vaid siis, kui neil on mingi funktsioon. Kui linnuses inimesi ei käiks, ei raatsiks keegi ka selle säilitamiseks raha panna.

Millised ajalookeskused Taanis on Narva Muuseumile eeskujuks?

Eelkõige Lejre, kus on taastatud kiviaeg, pronksiaeg ja rauaaeg. Neil on üks külastajate sihtgrupp koolilapsed, sest Taani haridusministeerium toetab aktiivõpet. Lapsed õpivad muuhulgas jahvatatud jahust putru tegema. Aga nad pole sellega harjunud, sest söövad kodus vaid hamburgereid ja friikartuleid, mida kiviajal ei olnud. Kui koju lähevad, nõuavad vanematelt putru ja vanematel on suur mure — lapsed hakkavad normaalselt toituma! Samuti tapetakse Taani ajalookeskustes kanu. Ei tea, mismoodi see Euroopa Liidus võimalik on ja turistid teevad ka suured silmad, aga mingeid negatiivseid mõjusid sel pole. Taanlased muudavad ajaloo elavaks. See on ka meie eesmärk Narvas. ◯

EESTI KONVERENTSIBÜROO MTÜ (ECB – ESTONIAN CONVENTION BUREAU)

2008. a asutatud MTÜ Eesti Konverentsibüroo on konverentsiturismi katuseorganisatsioon, mille eesmärgiks on tutvustada välisurgudel Eestit kui rahvusvahelist konverentsi sihtkohta ja suurendada Eestis toimuvate konverentside arvu, aidates sellega kaasa turisminõudluse hooajalisuse vähenemisele ja väliskülastajate arvu kasvule. Eesti Konverentsibüroo ülesandeks on Eesti kui konverentsimaa maine kujundamine ja tuntuse tõstmine, klientide nõustamine ja abistamine ürituste planeerimisel ning rahvusvaheline koostöö. EKB on rahvusvahelistele ühendustele neutraalseks Eesti-poolseks partneriks, omades nõustaja ja infovahendaja rolli. EKB on esimeseks instantsiks, kuhu välisriigis asuv konverentsikorraldaja, ettevõtte, assotsiatsioon, reisikorraldaja või üritusturundusfirma pöördub, et Eesti konverentsivõimalustest objektiivne ülevaade saada. EKB esindab konverentside korraldamisega otseselt või kaudselt seotud ettevõtteid ning riiki ja omavalitsusi. Täna on organisatsioonil 25 liiget. Esmakordselt on Eestis oma ressursid kokku pannud avalik- ja erasektor: suurimate konverentsilinnade omavalitsused (Tallinn, Tartu ja Pärnu) ning erinevate huvidega eraettevõtjad (hotellid, reisikorraldajad, ürituste korraldajad, lennukompanii Estonian Air, vabaajakeskus Solaris), et ühiselt aktiivselt turundada Eesti kui konverentsimaa võimalusi välisurgudel. Lisaks teeb Eesti Konverentsibüroo koostööd riigi-, omavalitsus- ja teadusasutustega, ühiskondlike organisatsioonide ning liikumistega.

Tulemuseks on väga hea näide era- ja avaliku sektori koostööst, millel on arvestatav mõju Eesti turismi arengule.

Enne Eesti Konverentsibüroo asutamist ei ole Eestis ühiselt tegeletud konverentsivõimaluste aktiivse turundustegevusega ja uute konverentsiklientide Eestisse meelitamisega. Konverentsiturismi peetakse rahvusvaheliselt väga suure potentsiaaliga turismivaldkonnaks, mis lisaks ekspordi suurendamisele aitab kaasa ka riigi maine kujundamisele. Maailmas toimub umbes 14 000 regulaarset rahvusvaheliste assotsiat-

sioonide konverentsi, mis pidevalt otsivad uusi sihtkohti. Väga paljud neist konverentsidest oleksid korraldatavad ka Eestis. Lisaks uudsusele konverentsi sihtkohana on Eestil olemas korraldamiseks vajalikud konverentsipaigad, hotellid ning arenenud tehnoloogilised vahendid.

Eestile on konverentsiturismi arendamine oluline, et vähendada turismi hooajalisust ning suurendada turismitooteid ekspordiks. Viimase statistika kohaselt kulutab konverentsiturist keskmiselt 565 USD päevas ning 2568 USD konverentsi kohta (ICCA andmed 2008. a).

Eesti Konverentsibüroo on rahvusvahelise katuseorganisatsiooni ICCA (*International Congress & Convention Association*) liige alates 2008. aastast.

TORI KURADID

Tori ettevõtjad löid turismiteenuste pakkumiseks vabatahtliku koostöövõrgustiku „Tori Kuradid“, kuhu kuuluvad KlaaraManni Puhkemaja (Klaara Manni), Tori Matkakeskus (Santon OÜ), Tori Hobusekasvandus OÜ, Tori käsitöökoda (Arteljee OÜ), Sookolli Söögituba (FIE Maigi Loite), Matogard OÜ, FIE Anne Borkvel, Rahnoja Jahiselts (Aadi Saar), Madi talu (FIE Ülle Parm). Ühenduse eestvedaja on KlaaraManni Puhkemaja. 4–7 ettevõtja koostöös pakutakse oma külalistele aktiivse tegevuse kaudu terviklikke elamushetki läbi kohaliku pärandi, looduse ja kultuuriloo.

Ühistegevus on suurepärase näide kohalikest koostööst, kus ettevõtjad risturundavad üksteise tooteid selle nimel, et teenuste mitmekesise valikuga võita juurde kliente ja pakkuda neile parimat teenust. Erinevate teenuste kombineerimisega (majutus, aktiivne puhkus, erinevad tegevused, toitlustamine jne) suudetakse pakkuda klientidele omanäolist ja mitmekülgset tootepaketti, olles samal ajal paindlikud ja kasutades maksimaalselt piirkonna tugevusi.

Koostöövõrgustik on vabatahtlik omaalgatuslik ühendus. Võrgustiku mõjusa toimimise eelduseks on tõsiasi, et kõik osalejad on võrdset tugevad partnerid, kellel on hästi välja arendatud selgelt eristuvad teenused, ning kes on huvitatud piirkonna jätkusuutlikkuse tugevdamisest läbi

ühistegevuse. Tehakse koostööd kohaliku omavalitsusega, et muuta Tori vald ja Soomaa piirkond atraktiivsemaks.

Pakutakse välja neli erinevat põhipaketti, mida on alati võimalik ka ümber kombineerida, arvestades klientide soove, ilmastikku, kliendi profiili jne. Paketid on üles ehitatud teemapõhiselt (Mine või Põrgu, Maanise spa, Jahimehejutud Tori rabas, Käsitöölise meistriklass Põrgu veerel) ning hõlmavad piirkonna olulisi vaatamisväärsusi ja loodusressursse. Üritused ja tegevused toimuvad koos kohaliku giidiga, kes jagab infot ja lugusid piirkonna kohta. Kõikidesse tegevustesse kaasatakse aktiivselt ka külalised, võimaldades neil läbi isikliku vahetu kogemuse saada lähemalt tuttavaks Tori piirkonna eripäraga ning samas kogeda ühistegemise rõõmu.

Omavahel on ühendatud erinevad teenused: kanuumatkad Soomaa jõgedel (Navesti–Pärnu jõgi), ratsutamine, sõidud hobuvankriga, saunamõnud (maapealne või parvsaun), käsitöökojas näputööoskuste arendamine koos juhendajaga, jahimehejutud Tori raba ääres koos piknikuga kohalikele toidupakkujalt jne. Toidusedelis on kasutusel kohalikud toorained, teenuste pakkujad on kõik kohalikud ettevõtjad.

Koostöövõrgustik tegutseb säästva turismi põhimõtetest lähtuvalt ja praktiseerib rohelist mõtteviisi (prügi sorteerimine, külastajate informeerimine säästliku looduskasutuse põhimõtetest ja reeglitest, ümbruskonna puhtuse eest hoolitsemine, n-ö jälgedeta ürituste korraldamine).

Müük läbi koostöövõrgustiku tõstab teenuse pakumise kvaliteeti ja parendab kliendi teekonda, sest klient saab mugavalt broneerida kõik teenused ühe teenusepakkuja juurest, sõltumata sellest, millise teenusepakkuja juurde klient esimesena satub. Klienditeeninduses on kasutusel tagasiside süsteem, mille põhjal toimub toodete ja teenuste arendustegevus ning teeninduskvaliteedi tõstmine.

Põhiline osa klientidest on Eesti elanikud, välis turistide osakaal on väiksem, sest maapiirkondadesse satub neid paraku vähem. Välis turistide osatähtsuse tõstmiseks tehakse koostööd Pärnu linna majutusasutustega, et pakkuda linna- ja spaaturistile loodusturismi tooteid. ☺

TURISMI UUENDAJA 2009 NOMINENDID

Tunnustame võimekaid ettevõtteid, kes on välja arendanud uuenduslikke ja kvaliteetseid turismitooteid, mis on konkurentsivõimelised nii Eestit külastavate välis- kui ka siseturistide seas.

MODESAT COMMUNICATIONS OÜ

MODESAT PAKUB INTERNETTI HÄVITUSLENNUKISSE VÕI KIIRRONGI

Aasta Innovaatori tiitel läheb Modesatile teenitult. Esimesena maailmas lahendas firma tehnoloogilise väljakutse edastada lairibainternetti 1200 km tunnis liikuvale lennukile. Modesat on Eesti üks ambitsioonikamaid tehnoloogiafirmasid, mis patenteeris tõhusa modemitehnoloogia raadio- ja traatsidelahendusteks ning murrab sellega nüüd välisturgudele. Firma juhatuse esimees Peep Põldsam ja ärijuht Tarmo Pihl nimetavad ettevõtet tüüpiliseks arendusfirmaks, kes on tegelenud teadus- või rakendusuuringuga ning selle tulemusena leidnud tehnoloogilise lahenduse, mida püüab nüüd turustada.

Midagi tüüpilist pole aga nime PilotSync kandvas raadiosidelahenduses. See on ühtaegu nii lihtne kui ka geniaalne. Selle autorid on Modesati Valgevene raadiosideadlased ja insenerid, kes nõukogude ajal radari- ja raketisüsteeme arendasid. Eestlased võtsid tehnoloogiale vajalikud patendid ja läksid sellega maailmaturule.

PilotSync on revolutsiooniline raadiokanali sünkroniseerimise lahendus, mis teeb sidekanali palju efektiivsemaks ning kasutuskindlamaks. Lubab suuremat andmekiirust ning töökindlust. Ning kõigele lisaks on veel soodsam.

Vihm, lume- ja lehesadu võivad mõjutada mobiililevi Eestis, sest signaalid võivad hajuda, peegelduda, muul moel häiritud saada. Küll aga ei mõjuta need Modesati tehnoloogial põhinevat sidet.

„Ajalt, mil inimesed muutuvad aina mobiilsemaks ja soovivad olla *online*’is igal pool ja iga kell, muutuvad sidekanali läbilaskevõime ning töökindlus aina olulisemaks,“ ütleb Põldsam.

Modesati ihaldatava turu võib jagada kolmeks. Põhiturg on telekom. Maailmas müüdi 2008. aastal 1,9 miljonit raadiolinki ja see number kasvab prognooside järgi tempos 20–30 protsenti aastas. Lõviosa 3G ja 4G mobiilioperaatoritest peavad 2–3 aastaga põhjalikult uuendama oma võrke, et olla võimelised pakkuma mobiilset lairiba internetti. Näiteks Eesti mobiilioperaatorid panevad klientidele mobiilse interneti andmemahupiiranguid, et võrgus ei tekiks ülekoormust.

Trend, kus mobiil saab peamiseks multimeediu-mivahendiks arvuti ees ning kodused interneti püsiühendused vahetatakse mobiilse interneti vastu, on prognoositav kõikjal. See aga eeldab võrkude töökindluse ja läbilaskevõime kasvu.

Teine segment on satelliitside, täpsemini lairibainternet kiiresti liikuvatesse objektidesse, nagu lennukid, laevad jms.

Kolmas turufookus on militaarvaldkond, kus valitseb nõudlus rasketes tingimustes toimivate

TARMO PIHL

tehnoloogiate järele. Siin on huvitav teema salastatud side. Modesat pakub siingi head alternatiivi praegusele keerulisele raadioside krüpteerimislahendusele – sagedushüpluse tehnoloogia võimaldab muuta kandesagedust 10 000 korda sekundis, et pealtkuulaja ei suuda eetris mingit sidet tuvastada.

Seal, kus paljud on katsetustega liiva jooksnud, võivad Modesati mehed kinnitada: neil on olemas tehnoloogiline lahendus, kuidas edastada laiaribalist televisioonisignaali väga kiiresti liikuvale terminalile, näiteks 1200 km/h liikuvale reisilennukile, rääkimata 300 km/h kihutavast kiirrongist.

Modesati tooteportfellist leiab rea erinevaid modemeid, alates raadiosidemodemitest, lõpetades satelliitside-, kaabel- ning Etherneti modemitega. Turul kinnitati kanda mullu sügisel. Senine areng on Põldsammil sõnul olnud plaanipärane. Oluliselt on paranenud arusaamine turu ja klientide vajadusest ning nõudmistest.

Läbirääkimisi peetakse kümnete firmadega üle maailma – Itaaliast, Hiinast, USAst, Suurbritanniast, Saksamaalt, Kanadast, Indiast, Iisraelist ja mujalt. Paljud neist on suured börsiettevõtted. Aktiivset müüki pole Modesatil vaja olnud teha juba alates kevadest, sest läbirääkimispartnerid omavad tervelt 85 protsenti turust!

Ettevõtte ei otsi kliente Eestist ega regioonist, sest siin neid lihtsalt pole. Sihikul on suurimad võimalikud tegijad, peamiselt kaabelmodemite ja raadiolinkide tootjad. Näiteks Huawei, Ericssoni, Nokia Siemens Networks, Alcatel-Lucenti jpt suuremad võrguseadmete tootjad. Satelliit- ja mobiilside poolelt näiteks ViaSat, iDirect ning lennukitootjad Boeing ja Saab. Aga need on vaid osa potentsiaalselt klientuurist.

Viimaseid suuremaid verstaposte firma jaoks oli partneri kaudu esinduse loomine Iisraelis. Tänu sellele arendatakse koostööd ühe Iisraeli sõjateostusettevõttega satelliitside vallas. Sellest koostööst on Põldsammil sõnul juba koorunud

ka uus tehnoloogiline lahendus ja Modesati järjekordne patenditaotlus.

Paljud nimekad ettevõtted on Eesti firma vastu juba huvi üles näidanud. Kui Boeingut paelus *live*-televisiooni saamine õhus oleva lennuki pardale üle interneti, siis Saab tundis huvi, kuidas tõhusama traadita kommunikatsiooniga vähendada kaablite arvu lennukis. Sellega langeks õhusõiduki kaal ent paraneks ökonoomsus.

Läbimurded nõuavad aga pingutust ja kannatust. Ei ole lihtne pääseda mõne suure seadmetootja „portfelli“. Põldsamm ütleb, et selles äris on sisseostud ja tarneahelad nii välja kujunenud, et ühe tehnoloogiatarnija vahetamine kogu ahelas peab olema hästi põhjendatud ning võtab aastaid. Seega on Modesati jaoks tõeline arenguhüpe ilmselt alles ees.

Lisaks Eestile on firmal esindused veel Valgevenes, Venemaal, Iisraelis ja USA-s Silicon Valleys. ◊

INNOVAATOR 2009 NOMINENDID

Tunnustatakse neid ettevõtteid, kes on väljapaistvate uuenduste abil majanduslikku edu saavutanud, et seeläbi motiveerida Eesti ettevõtjaid oma ettevõtetes innovaatilisi tegevusi algatama, toetama ja teostama.

EMT AS

EMT on AS Eesti Telekom tütarettevõtte, mis alustas oma tegevust aastal 1991. EMT tegevusvaldkond on mobiilsidevõrkude ja -süsteemide loomine ja haldamine ning nendega seotud teenuste tootmine, turustamine ja müümine. 2008. aastal arendas AS EMT edasi 3G võrku, mis võimaldab kiiret andmeside, videokõne ja teleklippide ning otsesaadete vaatamist mobiilis. Lepinguliste klientide arv 2008. aasta lõpu seisuga oli 487 tuhat, ettemaksuga kõnekaarte oli 292 tuhat.

Innovaatori konkursile esitas EMT uudse teenuse EMT internetikõned. EMT internetikõned on EMT poolt pakutav kaasaegne suhtluskeskkond (nagu Skype või MSN), mis võimaldab kasutada mitmesuguseid teenuseid nagu kõne, videokõne, kiirsõnumid ja olekuinfo sõltumata geograafilisest asukohast üle avaliku interneti ning hoida kokku kulusid. Lahendus baseerub EMT mobiilinumbril ning lisaks saab lahendusega siduda Elioni telefoninumbri, mis võimaldab kulusid optimeerida.

Innovatsiooni seisukohalt on tegu olulise sammuga, kus sideteenuse pakkuja väljub klassikalise ärimudeli raamest ning teeb esimese sammu multifunktsionaalse lahenduse suunas, kus teenuse kasutamine ei sõltu seadmest, millega teenuse poole pööratakse, kuna saab samadel alustel ja sama hinnaga kasutada nii mobiili, lauatelefonit kui arvutit:

- süsteem otsib alati teenust kasutava kliendi jaoks talle võimaliku soodsaima tariifi (nt

välismaalt helistades mobiililt mobiilile on kõne ettevõttesiseste lühinumbrite paketi kohaliku kõne maksumusega; mobiililt lauatelefonile helistades kohaliku lauatelefonide vahelise kõne maksumusega);

- süsteemiga liitunud ärikliendid suhtlevad omavahel tasuta (teenusele kehtib kuutasu 99 krooni).

EMT seisukohalt on teenusel klientide lojaalsust tõstev mõju. Teenus on kasulik EMT klientidele ja eelkõige välismaal, kus võimaldab tasuta või kohaliku WiFi kasutamise hinnaga (välismaal on ka WiFi sageli tasuta, kuid siiski odavam kui mobiilikõne) helistada ja kõnesid vastu võtta.

NOW! INNOVATIONS OÜ

Firma asutati 2003. aastal, aktiivset tegevust alustas 2006. aastal. Ettevõtte põhitegevuseks on digitaalsete lubade haldamissüsteemide arendamine ja litsentside müümine erinevates riikides. Ennekõike tähendab see digitaalsete parkimiskorraldussüsteemide arendust ja müüki. Ettevõtte käive oli 2008. aastal 4 miljonit krooni, tööd anti 5 inimesele.

2008. aastal müüdi Belgia osalusettevõtte Mobilefor Belgia suurimale telekomi operaatorile Belgacom Grupile. USAs omandati 10% kohalikust operaatorfirmast MobileNOW! LLC.

Innovaatori konkursile esitas ettevõtte parkimissüsteemi ParkNOW! ParkNOW! on mitmekülgne digitaalne süsteem, mis võimaldab nii mobiilparkimist kui teisi digitaalsete parkimise eest tasumise lahendusi, k.a RFID, NFD, internet:

- RFID (Radio Frequency Identification): kasutades autol RFID-kleeppe, fikseeritakse automaatselt auto sisenemine ja väljumine parkimisalast ning parkimise eest tasumine toimub mobiiltelefoni arvelt automaatselt;
- NFD (Near Field Detection) süsteem: mobiilis olev RFID vastuvõtja suunatakse NFD-kleebisele fikseerides parkimise algus ja lõpp antud parkimispiirkonnas, arve tasumine toimub mobiiliarvult automaatselt.

Süsteem on loodud arvestades nii parkimisooperaatori (nt linna) administreerimis-, raporteerimis- ja analüüsimisvajadused kui ka lõppkasutajate kasutusmugavuse. Suurt rõhku on pandud süsteemi paindlikkusele ehk seda on võimalik suhteliselt lihtsalt, kiirelt ja odavalt juurutada mistahes ärilises, juriidilises või tehnilises keskkonnas. Näiteks muudetakse füüsilised tegevused (parkimisautomaatide paigaldamine, müntide kogumine, jne) digitaalseteks, samas vaesemates riikides võimaldab parkimise reguleerimisega alustada ilma suurinvesteeringuteta. See on ettevõtte põhitoode ning annab 99% ettevõtte käibest. Hetkel tegutsetakse juba 7 ning läbirääkimised käivad 20 riigis. Kasutajate arvu poolest on ParkNOW! samuti tõusnud kolme aastaga maailma 5 juhtiva mobiilparkimissüsteemi hulka. Lisaks tarbijate rahulolu kasvamisele aitab ParkNOW! kaasa keskkonna säästlikkusele (parkimisteenuse pakkujad ei vaja kalleid lisainvesteeringuid parkimissüsteemide soetamiseks või täiendavat inimressurssi teenuse kontrolliks).

FLOW SERVICE OÜ

Foto: Toomas Tuut

LIISI LAANET

BUUMIETTEVÕTE, KES EI LÄINUD AHNEKS

Toiduainetööstusi teenindav Flow Service purjetas buumi ajal oma klientide eduga kaasa. Aga ei läinud ahneks. Erinevalt paljudest teistest majandusbuumi ajal väga kiiresti kasvanud Eesti ettevõtetest, kes on võtnud liigseid riske, end üle investeerinud ja täna raskustes, suutis Flow Service säilitada kaine mõistuse. Ja suundub nüüd jõulisemalt ka Läti turule.

Firma, mis loodi alles paar aastat tagasi, tegeleb Eesti, Läti ja Soome toiduainetööstustele seadmete valmistamise, paigaldamise ja hooldusega. Samuti sedalaadi seadmete kolimisega. Flow püsiklientideks on suured tegijad, peamiselt piima- ja õlletööstused. Näiteks Olvi kontserni ettevõtted A. Le Coq Tartu Õlletehas ning Läti Cesu Alus. Samuti Coca-Cola HBC ning Tere kontserni ettevõtted. Viimase aja suuremaid kliente on Maag Piimatööstus.

Flow Service'i tegevjuht Liisi Laanet ütleb, et firma teeb „võtmed kätte“ töid. Korraldab kõik ära alates seadme või lahenduse projekteerimisest, lõpetades automaatikatööde, käivitamise ja hooldusega. Kui keegi peaks näiteks vajama villimistehhi seadmete ühendamist, ventilatsiooni kaabeldust, pärmi säilitus- ja kasvatusruumi seadmete montaaži, pesuliini pumpade vahetust, juustuvannide kaante vahetust või lihalaadimisliini ümberehitust, siis Flow on õige koht, kuhu pöörduda. Või kui on vaja pudelipesumasina Hollandis demonteerida ja Eestisse kolida, nagu soovis Coca-Cola, aitab samuti Flow kõik ära korraldada. Kolitud on näiteks ka õllekeet Lätist Cesisest Saksamaale. Võetud see juppideks, pandud auto peale, viidud Saksamaale ja seal jälle kokku monteeritud.

„Üritame pakkuda kvaliteetseid ja võimalikult terviklikke lahendusi,“ ütleb Laanet. Klientide pakutakse välja erinevad võimalikud lahendused — kallimad ja odavamad, efektiivsemad ja vähemefektiivsemad. Flow kontorilaul on paras vinn erinevaid tootekatalooge. „Klient ütleb, mida tahab. Meie leiame lahenduse, pakume välja variandid ja teeme valmis,“ ütleb Laanet.

Peamiseks koostööpartneriks on maailma üks juhtivaid toiduainetööstuste erilahenduse pakujaid Rootsi suurkontsern Alfa Laval, keda Eestis ja Lätis esindatakse. Vähehaaval tegeleb

Flow ka tootmisega, valmistades Tallinnas torukollektoreid, väiksemaid mahuteid jms.

Mis on selles äris kõige olulisem? „Usaldusväarsus,“ ütleb Laanet. Kui teed kliendile töö eest ebamõistlikult suure arve, otsib ta järgmine kord partneriks kellegi teise. Samuti peavad kõik seadmed laitmatult töötama, et tootja ei kaotaks raha. Aga suurim risk? „See, et kuna tööd on projektipõhised, siis järgmist projekti ei pruugi tulla.“ Pikalt etteplaneeritud projektid võivad ootamatult muutuda või hoopis ära jääda. Olenevalt, kuidas tööstustel plaanid õnnestuvad. Seni on ettevõtte elanud vaid majanduskasvu ajajärgul. Nüüd tuleb kohaneda uue olukorraga.

„Meie kasv on osaliselt tingitud sellest, et klientidel on hästi läinud. Nad on saanud palju investeerida. Kui neil läheb hästi, läheb ka meil hästi ja vastupidi,“ ütleb ta. Erilist töömahu langust pole ettevõtte seni kogenud. Laaneti arvates on põhjuseks see, et toiduaineid ei jäta keegi ostmata, olgu olud millised tahes.

Flow üks värskemaid plaane on minna jõulise- malt Läti turule. Läti majandus on küll sügavas kriisis, kuid just see ongi Laaneti sõnul parim aeg. Suuri riske pole lõunas siiski plaanis võtta. Flow Service'is töötab paarkümmend inimest, neist lõviosa lukksepad ja keevitajad. Kõik töötajad on oma ala spetsialistid, kes osalevad tihti koolitustel ja käivad rahvusvahelistel messidel end uusimate lahendustega kursis hoidmas.

FLOW SERVICE'I TEHTUD TÖÖD

- Norfolier AS — oksüdaiseri ja ventilatsiooni kaabeldus.
- Värska Vesi AS — uue villimistehhi seadmete ühendamine, veekäitus süsteemide ja torulaudade ehitus, mikserite paigaldus.
- Cesu Alus — Matrix 8-le mõõdutankile,

karastusjookide mikseri ümberehitus, siirupi jagamissõlm, uue CIP liini ehitus ja vanade rekonstrueerimine, Käärkeldri laien- dus 8 uut käärtanki koos vana osa rekonst- ruerimisega, GEA õlleseparaatori paigal- dus, PET liinile uue etikettija montaaž, Kon- veierite muudatused ja rullradade paigaldus klaaspudeli villimisliinil, Pärimi säilitus ja kasvatusruumi seadmete montaaž.

- A. Le Coq Tartu Õlletehas AS — mikseri kolimine ja montaaž, uue PET liini paigaldus, transportöörradade paigaldus, kupaaži üm- berehitus.
- Kalev Paide Tootmisüksus — CIP liini ehitus.
- Coca-Cola HBC AS — klaaspudeli pesuliini pumpade vahetus.
- Delimeat OÜ — lihalaadimisliini ümberehi- tus, platvormid.
- Steelmans OY — Valio Lapinlahti juustuvan- nide kaante vahetus.
- Pärnu Õlu AS — veekollektori ja käärtankide jahutussüsteemi rekonstrueerimine.
- IMCO — ideaalplasti kolimine Rootsist Tallin- na koos paigaldusega.
- Põltsamaa Feliks — pastööri ja pesukeskuse montaaž.
- Põlva Piim — pastööri ühendustorustikud, mikseri ühendustorustikud, mahutite ühen- damine.
- Saarek AS — keedukatla ja konteinerite vil- limise seadmete ühendamine, pesukeskuse torustikud.
- A. Le Coq Tartu Õlletehas — uue logistika- keskuse sisseseade.
- Coca-Cola HBC Eesti AS — pudelipesu- masina demontaaž ja transport Hollandist; uue CIP keskuse ehitus.
- Cesu Alus — uue keedu montaaž.
- Bayerische Löwenbrauerei Passau — keedu kolimine Cesisest Passausse.
- Maag Piimatööstus AS — CIP keskuse ehi- tus ja kodujuustu tootmisliini montaaž ning käivitamine. ○

ÄASTA ÄRENEJA 2009 NOMINENDID

Selle kategooriaga tunnustatakse hiljuti startinud ja hästi arenenud ettevõtteid, kes on jätkusuutlikud, kiire kasvuga ning tegelevad aktiivselt tootearendusega. Kolmas tegevusaasta on ettevõtte arengus sageli kriitiline aeg ning tegutsemist üle kolme aasta saadab enamasti pikemaajalisem edu. Seetõttu soovivad riik ja ettevõtlusorganisatsioonid esile tuua ettevõtteid, kes on kolme esimese tegevusaasta jooksul osutunud kiiresti arenevateks ja kasvavateks ning keda võib pidada jätkusuutlikeks. Võitja väljaselgitamine aitab esile tuua kõige edukamalt turule sisenevad uut väikeettevõtteid.

GSM VALVE OÜ

GSM Valve OÜ pakub juhtmevabasid kodu- ja autovalve süsteeme, mis teavitavad klienti ja tema poolt määratud isikuid mobiilside teel häireolukordadest. Teise ärisuunana pakutakse GPS-põhiseid logistikateenuseid.

Häire korral helistab turvasüsteem tähelepanu äratamiseks kliendi poolt määratud kontakt- numbritele ning mobiiltelefonile saabuv SMS sisaldab täpset infot, missugusest andurist häire tuli. Nii teab klient täpselt, mis ruumiga ning mis tüüpi häirega (liikumis-, suitsu- või muu andur) tema kodus on tegu ja teab vastavalt ka reageerida.

Ettevõtte tegutseb alates 2005. aastast, olles igal aastal näidanud märkimisväärset kasvu. GSM Valve OÜ konkurentsieelisteks on hea toode, õige ajastus ning intensiivne müügi- ja poliitika, mis on lühikese ajaga teinud ettevõtte tuntuks ning teda võetakse turul kogenud partnerina. GSM Valve OÜ pakub teenuseid üle kogu Eesti, samuti on tal tütarfirmad Lätis ja Leedus, kus plaanitakse mõne aastaga saavutada liidri-

positsioon. Eestis ja Lätis on GSM Valvel üle 4500 koduklienti ja üle 300 GPS-logistika- teenust kasutavat äriettevõtet. GSM Valve OÜ kasutas oma arendusel EASi pakutavaid toetusi – nõustamistoetust, alustava ettevõtja stardi- toetust, eksportturunduse toetust ja arendustöötaja värbamise toetust.

KUUSK OÜ

Kuusk OÜ asutati 2005. aastal üritusturundus- teenuseid pakkuva ettevõtteks. Ettevõtte asu- taja, juht ja visionäär Aivar Kuusk oli selleks ajaks valdkonnas tegutsenud juba üle 10 aasta. Kuusk OÜ on arenenud stabiilselt, kinnistanud lojaalseid kliente ning luues nende äri hüvan- guks vääriliseid hetki. Ettevõtte edu saladuseks võib pidada oma klientide head tundmist ja tun- netamist, samuti pühendumist ning veendu- must, et peab tegema just sellist tööd, mida armastad.

Kuusk OÜ käive ulatus 2008. aastal 12,7 miljoni kroonini, ning teenis kasumit ligi 0,5 miljonit krooni. Ettevõtte andis tööd kolmele töötajale. ☺

ÄASTA ÄRENEJA 2009 NOMINENDID

Ettevõtte	Tegevusala	Asutamisaasta	Käive 2008 (tuh krooni)	Käive 2007 (tuh krooni)	Käibe muutus (%)	Kasum 2008 (tuh krooni)	Kasum 2007 (tuh krooni)	Kasumi muutus (%)	Töötajaid
FLOW SERVICE OÜ	Toiduainetööstusseadmete projekteerimine ja montaaž	2005	18 844,8	16 151,9	14,3	1 112,9	638,7	42,6	19
GSM VALVE OÜ	turvasüsteemide käitus	2005	22 970,1	13 361,7	41,8	1 731,0	1 050,8	39,3	20
KUUSK OÜ	turundusagentuur	2005	12 767,1	11 318,0	11,4	467,7	332,8	28,8	3

ABB AS

BO HENRIKSSON: „EESTI ON ENDISELT ATRAKTIIVNE MAJANDUS- KESKKOND“

ABB Baltikumi tegevjuht Bo Henriksson usub, et vaatamata kõigele on Eesti jätkuvalt atraktiivne majanduskeskkond. Ainult et veelgi enam tuleks panustada innovatsiooni ja haridusse ning sojendada suhteid Venemaaga.

ABB võtab konkursilt Ettevõtluse Auhind tiitleid igal aastal. Mida need tiitlit teile ütlevad?

Seda, et ettevõtte omanikel ja juhtidel on jätkuvalt usku Eestisse investeerimisse ning et meil on tublid töötajad — head oskustöölised, võimekad spetsialistid ja insenerid ning suutlikud juhid — kes loovad piisavalt lisaväärtust. ABB on investeerinud 17 aasta jooksul Eestisse üle miljardi krooni, sellest suurema osa viimase seitsme aasta jooksul. Toodame Eestis neljas tehases, kus töötab kokku tuhatkond inimest. Ärilehe Financial Times iga-aastases FT Global 500 edetabelis, mis järjestab ettevõtteid vastavalt turuväärtusele, paikneb ABB kontsern 123. kohal 32 miljardi dollari suuruse turuväärtusega ning juhib tööstustehnoloogia valdkonnas. Tabelis eespool oleva 122 ettevõtte hulgas pole Eesti turul võrreldavat tootmis- või arendustegevust kellelgi.

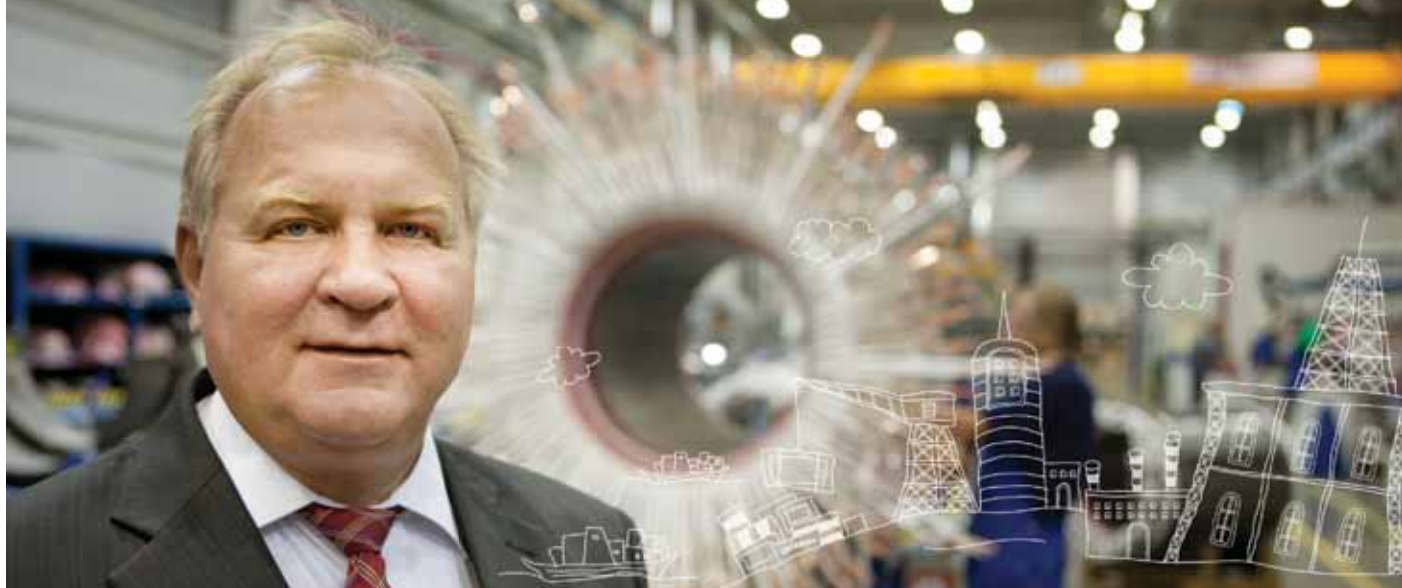
Kuidas on ABB tegevust Eestis mõjutanud majanduskriis ja Toompeal ette võetud järsud seadusemuudatused?

Meid mõjutab enim maailmaturul toimuv — ligi 70 protsenti käibest on seotud ekspordiga. Meie eraklientide investeringud on suurel määral sõltuvuses rahaturu tasakaalust. Osa neist on oma investeringud edasi lükanud. Stabiilsem

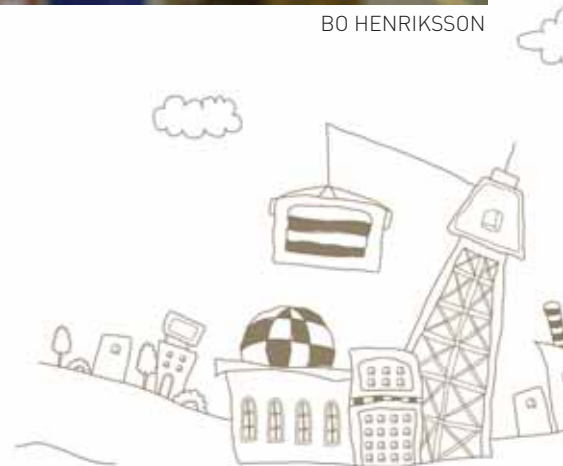
on olukord ülekande- ja jaotusvõrgu rajamisega seonduvas äri sektoris. Vähendasime tänavu mõnevõrra tootmist. 2008. aasta rekordilist tulemust (käive 2,6 miljardit krooni) tänava ega ka järgmisel aastal ilmselt ei korda. Kuid 2010. aastast peaks olukord stabiliseeruma. Ilmselt jäävad tänavu väiksemaks ka meie investeringud, mis eelmisel aastal ulatusid 260 miljoni kroonini. Ma ei usu, et Toompeal toimuv suudaks rikkuda majanduskeskkonda nii, et see meie tegevust mõjutama hakkaks. ABBd sunniks siin oma tehased kokku pakkima vaid poliitiline maavärin, demokraatia asendumine totalitarismiga. Olukord, kus riik otsustaks ABB natsionaliseerida. Aga võib-olla ka mitte, sest kontsern toimib edukalt erinevate riigikordade ja majandusmudelite tingimuses.

Kui saaksid praegu olla Eesti peaminister, millised viis otsust esmajärjekorras teeksid?

Majanduskeskkonna muutmiseks sojendaksin suhteid Venemaaga. See tooks palju uusi võimalusi. Vaataksin üle ka senise hariduspoliitika, panustades rohkem insenertehnilistesse erialadesse. Toetaksin veelgi rohkem innovatsiooni ja ekspordi, pakkudes ekspordisoodustusi. Ekspord on Eesti põhilisi majandusveidureid. Samuti otsiksin rohkem kompromisse, millega tekiks suurem poliitiline stabiilsus.

BO HENRIKSSON

Kas usud, et Eesti on ka tulevikus jätkuvalt atraktiivne majanduskeskkond?

Kindlasti vähemalt sama atraktiivne kui seni ja seda tänu paindlikule majanduspoliitikale ning avatud ärikliimale. Valitsussektor pole takistanud majanduse arengut, majandusvabaduse indikaatorid püsivad kõrged. Meile on oluline ka soodne majandusgeograafiline asend ning lähedus oluliste turgudega. Eesti tööjõuturul on täna palju valikuid, võimaldades operatiivselt muutustele reageerida. Eesti töötajatel on hea kvalifikatsioon ja oskusteave, Läänemere regioonis ka teatav kulueelis. Tõsist ohtu kujutab tööjõu kõrge maksustamine — üks kõrgemaid Euroopas. Sellega peaks valitsus tegelema, vastasel juhul saab Eestist peagi kõrge hinnatase-mega riik, kes ei suuda konkureerida.

ABB on mammutkontsern.

Milline on selle hierarhias Eesti üksuse roll ja tähtsus?

ABB tegutseb ligi sajast riigis ehk sisuliselt pooltes maailma riikides. Kontsernis töötab 120 000 inimest. Eesti moodustab sellest murdosa. Kuid ABB eesmärgi, mille kohaselt on oluline saavutada tugev positsioon kõikidel turgudel, kus tegutseme, oleme täitnud. Tänu meie suurele ekspordi osakaalule, oleme kontsernis tugeval positsioonil. Esile tõstaksin elektrimasinate

tehase ja tööstuselektronika tehase, kus toodetakse globaalselt arvestatav osa tuulegeneraatoritest ja sagedusmuunduritest maailma juhtivatele tuulikutootjatele ja tuuleparkide arendajatele.

Millest lähtub ABB jõulisem suunavõtt taastuvasse energeetikasse?

Meie visioonist olla maailma juhtivaid energeetikaettevõtteid ning aidata klientidel tõhusamalt ja jätkusuutlikumal moel elektrienergiat kasutada. Prognooside kohaselt tõuseb elektritarbimine 2030. aastaks praeguselt tasemelt ligi 100 protsenti. Samas on energiasäästu potentsiaal tohutu. Kaod võivad ulatuda kuni 80 protsendini. ABB tehnoloogiad vähendavad kadusid kuni 30 protsendini.

Kõige rohelisem energia ongi säästetud energia. Taastuvenergeetikas on ABB esindatud nii hüdro-, tuule-, päikese- kui laineenergiast. Näiteks Hiinas Kolme Kuru Tammi projektis ehitab ABB välja võrguühenduse, USA tuuleenergiaettevõttele tarnis trafod, päikeseenergiajaamale Hispaanias käivitusvalmis lahendused, Portugali laineenergiafirmale spetsiaalselt kohandatud generaatorid. Taastuvenergia potentsiaal on tohutu ning selle osakaalu suurenemise protsessis ei saa laiemalt võttes olla kaotajaid.

Mis on ABB jaoks veel oluline?

Meie peamine konkurentsieelis on innovaativsus. ABB kontsern on viimastel aastatel investeerinud teadus- ja arendustegevusse enam kui miljard dollarit aastas. Uute toodete ja lahenduste kallal töötab ligi 6000 teadlast ja inseneri, koostöös 70 ülikooliga. Näiteks Hiinas nuputas ABB välja, kuidas kanda hüdroenergiat 2000kilomeetrise vahemaa taha. Indias, kus taheti parandada 53 miljoni tarbijaga elektrivõrgu töökindlust, ehitab ABB välja nii-öelda nutika võrgu, mis reguleerib koormust reaalaajas. ABB on loonud mitmeid murrangulisi tehnoloogiaid, mis nihutavad seniseid arusaamu tehnoloogiaste piiridest. Hiljuti valmis näiteks jaotla, mis lubab rohkem kui miljonivoldist elektrienergiat. See on uus pingetaseme rekord. Meie toodete olulisust on tavatarbijale raske seletada. Mõiste sagedusmuundur ütleb ilmselt vähe. Aga võtkem võrdluseks auto käiguvahetussüsteem. Kui näiteks poleks võimalik käike vahetada ning juht suruks gaasi pidevalt põhja, lõppeks see halvasti. Sama lugu on elektrimootoriga. Tavalised liseseadmeteta mootorid töötavad alati täisvõimsusel, kuid kuni 70 protsenti mootorite energiast saab salvestada, varieerides mootori kiirust tegelikust energiavajadusest lähtuvalt. Täna on vaid viis protsenti mootoritest maailmas varustatud energiasäästlike sagedusmuunduritega. ◉

VÄLISINVESTOR 2009 NOMINENDID

Tunnustame neid ettevõtteid, kes on eriliselt silma paistnud Eestisse tehtud otseste välisinvesteeringute mahuga ning panusega Eesti majandusellu läbi uute tehnoloogiate kaasmise ja kõrge kvalifikatsiooniga töökohtade loomise.

WENDRE AS

AS Wendre asutati aastal 1996. Ettevõtte omanik on läbi Wendre Scandinavia AB Rootsisis elav väliseestlane Peter Hunt.

AS Wendre toodab tekke, poroloonooteid, patju ja madratseid. Firma tootmisüksused asuvad Pärnus ja Väandras, samuti kuuluvad Wendrele tehas Poolas ja müügiesindus Saksamaal.

Töös on mitu arendusprojekti, millega soovitakse muuta toodangut keerulisemaks ning valikut laiendada. Ettevõttes toimub pidev aktiivne tootearendus, paljud komponendid ostetakse teistelt Eesti tootjatelt, andes seeläbi neile tööd. Ca 96% toodangust läheb ekspordiks.

Wendre on hästi juhitud ja tasakaalukalt arenev ettevõtte, mis ei täida vaid allhanketöid, vaid tegeleb iseseisva tootearenduse ja müügitööga ning uute arendusprojektidega – aastal 2008 investeeriti uutesse toodetesse ja tehnoloogiatesse üle 5 miljoni krooni. Lisaks lähtub ettevõtte keskkonnasäästlikust tootmisest (kavas jäätmekäitlusprojekt). Oluline on ka, et Wendre annab tööd ligi 700 töötajale.

JELD-WEN EESTI AS

JELD-WEN Eesti AS on JELD-WEN Door Solutions'i osa, mis omakorda kuulub maailma suurima ukse- ja aknatootja AS JELD-WEN koosseisu.

JELD-WEN asutati 1960. aastal 15 töötajaga väikeettevõttena Klamath Fallsis Oregoni osariigis USA läänerannikul. Tänapäeval toodab JELD-WEN nii aknaid kui ukseid ning ettevõttel on tootmisüksused 22 riigis, kus töötab enam kui 20 000 töötajat. Rakveres asuva tehase peamised tooted on sise- ja välisüksed ning ukse-lengid. Tehases töötab kolmes vahetuses kokku üle 700 töötaja.

Rakveres asuva ettevõtte asutas 1997. aastal Taani firma Vest Wood AS. 2006. aastal ostis Ameerika uste ja akende tootja JELD-WEN Inc. Vest-Wood ASi ning 2007. aasta oktoobris sai Vest-Wood'i uueks nimeks JELD-WEN Door Solutions.

Rakveres asub ka grupi Baltimaade müügikontor, mis turustab JELD-WEN AS tooteid kaubamärkide SWEDOOR ja JELD-WEN all. Ettevõtte käive ulatus 2008. aastal ligi 650 miljoni kroonini ja kasum 53 miljoni kroonini. Tööd antakse rohkem kui 700 inimesele olles Lääne-Virumaal üks suurimaid tööandjaid. ☺

VÄLISINVESTOR 2009 NOMINENDID

Ettevõtte	Tegevusala	Käive 2008 (tuh krooni)	Koguinvestee- ring Eestisse (tuh krooni)	Ekspordi osakaal käibes 2008	Kasum 2008 (tuh krooni)	Lisandväärtus töötaja kohta (tuh krooni)	Töötajaid
ABB AS	energeetika- ja automaatikatoodete ja süsteemide projekteerimine, valmistamine, müük ja hooldus	2 570 000	1 107 423	70	147 000	563,4	1069
WENDRE AS	tekstiiltoodete tootmine	1 017 834	494 000	96	11 216	380,5	670
JELD-WEN EESTI AS	puhutuste ja -akende tootmine	648 718	250 119	88	53 685	356,9	715

Mobiilisümfoonia

Estonia Kontserdisaal "Eesti Parimad Ettevõtted 2009"
autorid: Riin Rõös, Eve Arpo, Lauri Eltermaa, Timo Toots

Mobiilisümfoonia muusikainstrumentideks on süntesaator ja inimeste poolt annetatud sajad vanad mobiiltelefonid. Telefonihelinate mitmekesisus koos süntesaatoriga loovad ruumis suurepärase heli- ja valguskontserdi.

"Orkestri mobiilsed liikmed" on pärit erinevatest paikadest üle Eesti - näiteks 84 aastasel vanaproualt Nõmmelt, väikeselt poisilt Valgamaalt, kes andis oma vana telefoni laulu- ja tantsupeo rongkäigus korraldatud telefonide kogumise kampaania käigus. Telefone annetasid paljude erinevate ettevõtete töötajad: riigiasutused, linnavalitsus, haiglad, pangad jpt. Abikäe mobiilide kokku kogumisel ulatas ka EMT.

See omapärane vanade mobiilide kollektsioon esindab meie oma Eesti inimeste maitse-eelistusi ja peegeldab ajastute meeleolusid. Tänu mobiilisümfooniale on neil lauasahkli unustusehõlma vajunud vanadel mobiilidel nüüd au esineda Estonia Kontserdisaalis.

Mobiilisümfoonia esiettekanne toimus
Leigo Järvemuusikal, augustis 2009.
Helistamiseks vajaliku rakenduse on loonud
Aqris kasutades Skype tarkvara.
Vanade mobiilide kogumist aitas korraldada EMT.

You Must Relax MTÜ
youmustrelax.ee

Innovaatilisi
sündmusi
toetab EMT

"Eesti Parimad Ettevõtted 2009"
galal aitab Mobiilisümfooniat ellu viia:

Toetajad ja koostööpartnerid:

EESTI KONKURENTSIVÕIMELISIM ETTEVÕTE 2009 PEAAUHINNA VÕITJA

MAZEIKIU NAFTA TRADING HOUSE OÜ

KÄIBEMAKSUS- PETTUSTEGA VÕIDELDES

Esmapilgul võib kujuteldamatu tunduda, et ühe ettevõtte käive ulatub aastas pea 8 miljardi kroonini. Aga kui faktidele otsa vaadata, on tegemist on firmaga, kes müüb kütust. Autosid on Eestis piisavalt palju ning eelmisel aastal ei pitsitanud nii kõvasti ka majanduslangus — miljardite käive tundub loogilise jätkuna. Mazeikiu Nafta Trading House juht Tõnu Ääro räägib, et lisaks rekordilisele käibe olid ka mahunumbrid suurimad MNTH ajaloos. Numbrid on vaid äritegevuse üks, kuid loomulikult oluline pool. Lisaks sellele on täna kütuseturul oluline maksupettustega võitlemine ning sotsiaalsest küljest noortesordi toetamine, räägib Ääro järgnevas intervjuus.

Kokkuvõttes hindab ettevõtte juht eelmist aastat väga heaks. Rahvas kulutas rohkem, transportiettevõtted töötasid korralikult ning ka üldine majandussituatsioon oli suurema osa aastast hea. Majanduslanguse mõju avaldus MNTH-le tarbimise langusega aasta lõpu kuudel, aga aasta suurim sündmus ehk oli järsk maailmaturu hindade langus, mis algas juuli teises pooles ning jätkus kuni aasta lõpuni. Hinnalangus pigem suurendas ajutiselt tarbimist pidurduva majanduskasvu foonil. „Kokkuvõttes oli see meie rekordaasta! Sel aastal me nii häid käibenumbreid ei saa ja ega me väga oma tegevust käibe positsioonilt vaatagi. Eelmisel aastal ulatus käive küll 8 miljardi kroonini, kuid sel aastal tuleb võib-olla vaid 3–4 miljardit kokku. Meie vaatame mahtu hoopis tonnides, mitte rahanumbrites. Bensiini tonn maksis näiteks varem tunduvalt üle 1000 dollari, täna aga 500–600 dollarit. Hinnad on poole võrra kukkunud, käive kukub ka, aga marginaalid jäid veel eelmisel aastal heaks. Täna tingimustes oleme sunnitud oma strateegiaid muutma, et väheneva tarbimise foonil ja rikutud kütuseturul kuidagi konkurentsipüsida,” tõdeb Ääro.

Käibega on Eestis üldse eriline olukord. Kui sel aastal kehtestati ülilühikese ajaga käibemaksutõus, siis juba pikka aega kestnud kütuseturul toimuvaid käibemaksupettusi pole riik suutnud peatada. Suuremaid kütuseettevõtteid ühendav Õliühing on üritanud juhtida erinevate riigiinstantside tähelepanu probleemile, et nad nii riigile kui ausatele ettevõtjatele majanduslikult kahjuliku olukorra likvideeriks ning võtaks vastu seadusemuudatused, mis puudutaksid vedelkütuste aktsiisiladudes müümise maksumise muutmist. Äärole paistab, et sellest polegi justkui keegi huvitatud.

„Küsimus on selles, et kümneid miljoneid kroone maksuraha läheb täna kellegi teise taskusse, samas kui riik eelarves suuri kärpeid teeb. Tegemist on väga suurte summadega, millest riik ilma jääb. Samas ei saa sellist ebaseaduslikku tegevust otseselt pettuseks nimetada... Pigem jäetakse ettekuulutatult lihtsalt maksud maksmata. Riik ikkagi ootab igalt ettevõttelt maksude maksmist, aga siin on ette programmeeritud, et ei makstagi. See muudab turgu väga tugevalt ja tänaseks on vedelkütuste turg täiesti rikutud,” on firmajuht tõsiselt

TÕNU ÄÄRO

mures. Tõenäoliselt jääb riigil käibemaksu näol saamata igakuiselt vähemalt paarkümmend miljonit krooni.

Tõnu Ääro on kindel, et kuus aastat tagasi esmatarbekaupade ärist suurkorporatsioonis Gillette Group MNTH-sse tööle tulles tegi ta väga õige otsuse, sest töö pakub piisavalt palju väljakutseid. Esialgul tundus mehe jaoks kõige erinevam eelnevast kogemusest see, et kütuse näol on tegemist börsikaubaga, mis on igapäevaselt mõjutatud maailmaturust. „Kui oled enne näiteks esmatarbekaupade alal tegutsenud, siis seal on teistmoodi: sa teed aasta alguses hinna ja kui suuri muutusi ei toimu, siis töötad selle hinnakirjaga aasta lõpuni. Aga siin muutub hind igal hommikul — alati on uued numbrid. Kütuse hulgi müügil ei ole ka enamus turundusvõtteid kasutatavad, peamine müügiargument on hind, ülejäänud väärtused nagu näiteks lisateenused mõjutavad vähem. Ometi näen just tulevikus MNTH peamise eesmärgina parandada toodete müügiga kaasnevate teenuste kvaliteeti, et teha koostöö meie partneritele võimalikult mugavaks ja efektiivseks.

Ääro seletab lahti ka tavatarbijale tihtipeale mõistetamatu loogika — nafta hind võib teha liikumisi, kuid kütusehinnad ei pruugi sellele trendile lühiajaliselt järgida. Üks asi on toornafta maailmaturu hind ja teine naftatoodete maailmaturu hind, mis on mõjutatud piiratud tootmismahjust, kuigi pikas perspektiivis siiski järgivad toorme hinnatrendi. Kütuste hulgi hinnad Eestis kujunevad vastavalt maailmaturu hindadele ning kütuste varud on kohalikel müüjatel kuni paarinädalased. Juhul, kui need on kallimalt soetatud, siis pole kütuse jaemüüjal põhjust maailmaturu hinna järsul langemisel kallimalt soetatud kaupa odavam hinnaga müüa. Teine asi on konkurents, mis Eesti jaeturul väga karmiks on muutunud. „Siin lange-

tatakse jaehinda vahest ka siis, kui turuhind tõuseb. Vahepeal oli konkurents rahulikum ning marginaalid head, aga täna mängitakse ka olematute marginaalidega.”

Naljatades ütleb ettevõtte juht, et ta pole ise nafta puurtorni juures vaatamas käinud. Ja samas, milleks peakski? Tootmistehnoloogia põhitõed on koolitustel rafineerimistehases selgeks tehtud, kuid eks pidevalt leiab midagi uut, näiteks täna on uueks teemaks biokütused. MNTH põhiülesanne on siiski müük ja hea müügi jaoks on alati vajalik teada ka erinevaid parameetreid. „Meil on neli põhitoodet ja võib tunduda nagu oleks see töö väga lihtne, kuid tegelikult on see suur töö suure mahu ja vastutusega,” võtab Ääro teema kokku.

Suvel sõidab firmajuht rattaga ning talvel suusatab. Viimased kaks aastat on ta seotud olnud Eesti ühe edukaima spordiklubi CFC-ga, mille president ta hetkel on. Jaan Kirsipuu rattakoolis ning Jaak Mae suusakoolis on tublide treenerite käe all treenimas noori üle saja, kuid kõik uued õpilased on teretunud. Pirital, kus klubi tegutsseb, on väga head võimalused rattaspordiks samuti on seal Tallinna parimad suusarajad. Varsti avatakse ka spordiklubi filiaal Viimsi keskkooli juures. Ääro tunneb tõelist heameelt selle üle, et mitmed ettevõtted leiavad hoolimata rasketest aegadest ressursse, et noortesporti toetada. Kuigi tuleb tunnustada, et sel aastal on sponsorite toetus oluliselt vähenenud ning kuna klubi olukord pole lihtne, tegutsetakse tõelisel säästurežiimil. Ääro kutsus üles ettevõtteid toetama just spordiklubisid, kus lapsed ja noored treenivad, seda eriti olukorras, kus mitmed omavalitsused on oma toetust oluliselt vähendanud ning mitmed spordiklubid on sunnitud oma uksi kinni panema. „Meie lapsed peavad spordiga tegeleda saama, hoolimata sellest, kas majandus liigub üles või alla, nemad on meie riigi tulevikutehjad!”

MAZEIKU NAFTA TRADING HOUSE OÜ 2008:

Müügitulu (tuh kr)	7 911 943
Müügitulu kasv	136,3 %
Kasum (tuh kr)	35 389
Kasumi kasv	101,8 %
Töötajate arv	9
Investeeringud (tuh kr)	309
Omakapitali tootlikkus	63,1 %

Foto: Toomas Tuul

JAE- JA HULGIKAUBANDUSETTEVÖTTED

Koht	Ettevõte *konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulud ühe töötaja kohta		Tootlikkus ühe töötaja kohta		Investeeringud		% esimesest (0...100)
		tuh kr	koht	%	koht	tuh kr	koht	%	koht	%	koht	kr/kuus	koht	tuh kr	koht	tuh kr	koht	
1	MAZEIKIU NAFTA TRADING HOUSE OÜ	7 911 943	1	136,3	9	35 389	6	101,8	21	63,1	4	104 352	1	879 105	1	309	42	100,0%
2	TALLINNA KAUBAMAJA AS*	6 531 420	2	110,8	26	83 129	3	20,2	59	4,5	62	15 063	62	1 764	58	1 120 517	1	76,0%
3	MAGNUM AS*	3 205 515	4	117,9	19	119 992	1	90,3	26	24,0	34	18 058	51	2 987	39	241 870	2	58,4%
4	SEMETRON AS*	154 950	23	173,3	2	15 649	12	930,5	1	40,5	17	28 322	21	3 297	35	1 294	24	57,2%
5	NORPE EESTI OSAÜHING*	66 780	36	171,4	3	3 252	36	282,3	6	48,8	8	74 846	2	33 390	4	16	62	49,9%
6	CLAIRE FOODS OÜ	87 434	27	140,5	8	4 154	30	709,6	2	67,3	3	33 650	10	21 858	5	35	57	46,6%
7	KEMIRA GROWHOW AS	1 622 858	6	140,5	7	30 293	8	78,5	37	18,2	44	46 823	4	50 714	3	327	41	42,8%
8	KAVIAL OÜ	29 345	51	103,9	37	6 125	25	89,9	27	1208,0	1	15 317	60	1 630	59	159	47	42,1%
9	OILSEEDS TRADE AS*	278 372	17	170,7	4	8 921	19	435,0	4	100,3	2	15 341	59	13 256	9	8 959	14	41,9%
10	HALJAS AS	249 401	19	122,8	13	10 683	17	660,3	3	42,1	15	26 695	30	4 890	23	5 285	16	41,8%
11	STOCKMANN AS	1 363 771	7	98,3	49	97 849	2	55,4	48	20,9	40	15 118	61	2 066	50	9 480	13	39,2%
12	TATOLI AS	435 054	15	164,9	5	21 942	11	135,5	12	32,1	26	27 693	22	10 849	11	10 709	12	37,7%
13	METAL EXPRESS OÜ	29 229	52	186,1	1	938	51	70,4	43	29,4	29	32 029	12	9 743	13	687	34	34,7%
14	ELKE GRUPI AS*	1 850 182	5	89,3	57	41 668	5	49,8	50	11,9	54	24 981	34	4 303	29	110 579	4	32,9%
15	SILBERAUTO AS*	3 342 088	3	68,2	70	26 111	10	11,3	64	3,5	64	26 862	27	4 795	24	149 795	3	31,4%
16	BALTIC PULP AND PAPER OÜ	478 275	14	77,1	66	50 296	4	260,4	8	51,4	7	9 928	68	59 784	2	2 066	22	30,5%
17	ADDINOL MINERALÖL MARKETING OÜ	197 985	22	110,9	25	10 351	18	115,2	16	21,2	39	41 371	5	5 657	20	790	32	28,9%
18	WIRTGEN EESTI OÜ*	115 803	25	112,8	23	3 357	35	51,1	49	20,8	41	51 202	3	14 475	8	6 599	15	28,7%
19	SÖDERHAMN ERIKSSON EESTI AS*	21 012	57	109,2	30	1 975	44	327,7	5	16,3	46	27 054	24	3 002	38	32	58	28,3%
20	FRELOK AS	564 820	12	83,0	61	31 911	7	105,8	20	19,5	42	26 832	28	6 973	16	3 858	18	26,2%
21	PINTAVÄRI EESTI OÜ	23 985	55	125,9	11	1 971	45	92,3	24	28,5	30	29 574	18	3 426	32	307	43	25,7%
22	KOMPRESSORIKESKUS OÜ*	55 294	38	118,1	18	2 574	40	92,5	23	25,3	31	30 198	15	1 907	56	688	33	24,8%
23	ISIS MEDICAL OÜ*	34 001	48	123,5	12	1 980	43	116,1	14	47,2	11	22 878	40	3 091	37	15	63	24,7%
24	SAAREMAA TARBIJATE ÜHISTU TUÜ	629 371	11	101,6	43	6 914	24	267,8	7	10,1	56	12 533	65	1 457	63	3 240	19	24,7%
25	BENEFIT AS	50 848	41	109,3	29	3 414	34	63,6	46	23,1	36	36 885	7	2 421	43	2 900	20	24,5%
26	FRIENDS TEXTILE OÜ*	44 628	43	102,1	42	8 090	20	107,0	19	36,1	23	31 642	13	2 349	46	872	31	24,3%
27	VALOOR AS	142 172	24	86,9	58	14 077	14	141,2	11	38,4	20	27 077	23	3 306	34	21 939	6	23,8%
28	EVERDEAL EESTI AS	79 733	32	102,2	41	7 353	22	109,3	18	37,6	21	28 727	20	4 430	28	203	46	23,8%
29	ELKE AUTO AS	657 168	10	72,7	69	27 529	9	47,8	51	21,2	38	29 400	19	6 200	17	4 602	17	23,2%
30	HAUGER OÜ	5 454	70	146,3	6	138	66	85,8	32	43,2	14	5 995	74	1 364	66		72	22,7%
31	HUMANA SORTTEERIMISKESKUS OÜ	83 508	28	114,9	20	493	60	228,5	9	12,1	53	11 428	66	506	74		74	22,6%
32	NORDIUM OÜ*	2 680	74	119,4	15	482	61	115,1	17	39,8	19	18 362	50	2 680	42	2	67	22,5%
33	TIMMERMANN AS	9 395	66	126,6	10	2 877	39	115,6	15	48,8	9	10 737	67	626	73	970	29	22,4%
34	NOVATERRA TRADE AS	80 425	31	118,9	16	1 324	47	36,9	54	24,8	32	25 689	31	6 187	18	502	37	22,3%
35	EXCELLENT GRUPP AS	46 615	42	98,7	47	11 555	16	75,2	40	24,6	33	24 409	36	15 538	6	1 161	27	22,0%
36	AIRWAVE OÜ	53 637	39	118,9	17	5 662	26	89,1	28	30,6	28	15 559	58	3 352	33	1 267	25	22,0%
37	KULBERT AS*	76 000	34	109,4	28	2 520	41	87,3	30	16,3	45	24 778	35	5 067	22		65	21,9%

JAE- JA HULGIKAUBANDUSETTEVÖTTED

Koht	Ettevõte *konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulud ühe töötaja kohta		Tootlikkus ühe töötaja kohta		Investeeringud		% esimesest (0...100)
		tuh kr	koht	%	koht	tuh kr	koht	%	koht	%	koht	kr/kuus	koht	tuh kr	koht	tuh kr	koht	
38	TAMREX OHUTUSE OÜ	82 961	29	107,2	31	4 900	29	71,0	42	36,6	22	24 246	37	1 383	65	878	30	21,9%
39	VARMAPARTNER OÜ	23 909	56	105,6	33	578	58	17,9	61	18,4	43	33 657	9	11 955	10	12 450	10	21,7%
40	KAESER KOMPRESSORIT OY EESTI FILIAAL	40 702	45	104,9	35	3 128	37	92,5	22	23,5	35	25 394	32	4 522	26	57	54	21,7%
41	CATWEES OÜ*	494 056	13	84,0	59	15 276	13	30,2	58	10,0	58	29 633	17	5 745	19	14 623	7	21,7%
42	INFOTARK AS	258 257	18	95,8	51	13 323	15	74,3	41	11,1	55	21 674	41	2 369	45	14 449	8	21,5%
43	VEHO EESTI AS	1 000 958	9	83,6	60	5 193	27	12,7	63	3,8	63	26 750	29	7 000	15	80 410	5	21,4%
44	FORANKRA BALTIC OÜ	28 720	53	80,6	63	5 135	28	80,3	36	31,9	27	38 346	6	2 393	44	22	61	21,3%
45	HAMMER SERVICE OÜ	6 611	69	103,5	39	891	53	135,4	13	43,3	12	20 288	44	1 469	61	368	40	21,2%
46	ROVICO BÜROO OÜ	11 544	63	98,6	48	1 846	46	59,5	47	48,4	10	29 923	16	2 272	47	9	64	21,2%
47	KENTEK EESTI OÜ*	19 647	58	103,7	38	919	52	87,5	29	14,6	47	26 944	25	1 965	52	131	49	21,0%
48	MOKTER AS	202 579	21	122,0	14	772	56	82,7	34	3,1	65	13 717	64	8 441	14	1 007	28	20,9%
49	GRUNDFOS PUMPS EESTI OÜ*	63 178	37	100,2	45	722	57	18,9	60	14,3	48	33 867	8	5 265	21	276	44	20,6%
50	AURE OÜ*	9 746	64	93,9	52	2 475	42	187,6	10	40,8	16	16 929	54	1 949	53	36	56	20,5%
51	BEAM BALTIC OÜ*	2 959	73	110,8	27	321	62	77,7	39	52,6	6	16 720	56	2 959	40		66	20,1%
52	VIPEX AS	88 535	26	96,4	50	8 082	21	81,5	35	14,0	50	20 037	45	3 279	36	2 323	21	19,7%
53	SIGARI MAJA OÜ*	30 065	49	105,4	34	3 614	33	91,9	25	22,4	37	16 865	55	1 582	60	108	50	19,6%
54	NORES PLASTIC OÜ	76 613	33	90,1	54	1 182	48	41,2	53	13,6	51	32 263	11	15 323	7	245	45	19,6%
55	NURMIKO HULGI OÜ	81 425	30	101,2	44	3 033	38	86,0	31	40,5	18	17 041	53	1 894	57		70	19,4%
56	AP TRADING AS	12 259	62	113,5	21	-145	71			-7,4	73	22 978	39	2 043	51		68	18,6%
57	TOPAUTO RAKVERE OÜ	29 401	50	89,7	56	778	55	84,7	33	53,6	5	21 108	42	2 940	41	58	52	18,4%
58	LUKU-EXPERT OÜ ENDINE ARAFEA GRUPP OÜ	39 634	47	89,8	55	3 914	31	65,5	45	33,0	25	19 721	46	1 468	62		71	17,7%
59	R KIOSK EESTI AS	392 387	16	106,1	32	3 647	32	35,4	55	10,1	57	9 727	69	703	72	12 056	11	17,6%
60	BORTER TRADE OÜ	7 987	67	113,0	22	4	69	1,5	69	2,9	66	14 508	63	1 141	67	141	48	16,7%
61	REPAL-E OÜ	40 032	46	91,6	53	1 112	49	43,6	52	12,4	52	20 413	43	4 448	27	559	35	16,6%
62	SWIPE EESTI OÜ*	3 272	72	102,7	40	552	59	78,2	38	43,2	13	7 542	73	1 091	68		73	16,5%
63	MAASIKAS & KO OÜ	19 319	59	111,2	24	250	63	32,1	57	7,4	59	7 654	72	878	71	1 192	26	15,8%
64	ARHDISAIN OÜ	41 557	44	81,8	62	861	54	70,0	44	14,3	49	18 778	47	4 617	25	68	51	15,4%
65	LÄANE AGROVARU OÜ	4 354	71	99,6	46	-73	70			-7,3	72	17 897	52	1 451	64	22	60	15,2%
66	SKS VÖRU OÜ	67 151	35	72,8	68	181	65	4,8	67	1,4	68	31 551	14	4 197	30	49	55	15,1%
67	SILBERAUTO EESTI AS	1 281 849	8	67,9	71	-6 086	74			-4,0	71	25 011	33	3 944	31	1 879	23	15,1%
68	LUKU SERVICE OÜ	17 474	61	67,0	72	995	50	35,1	56	34,4	24	26 881	26	1 942	55		69	14,6%
69	SILVA-AGRO AS	27 042	54	104,5	36	9	68	4,3	68	0,2	69	8 394	71	901	70	388	39	14,0%
70	CARRING AS	52 925	40	75,8	67	242	64	12,9	62	4,8	61	23 067	38	2 117	49	406	38	13,7%
71	ÜGA AS	19 206	60	79,6	64	-319	72			-3,3	70	18 680	48	2 134	48	534	36	12,6%
72	LRP PRIVATE OÜ	9 726	65	78,1	65	70	67	6,2	66	2,0	67	15 959	57	1 945	54	22	59	12,0%
73	AGROCHEMA EESTI OÜ	225 282	20	27,4	74	6 969	23	9,4	65	5,5	60	18 402	49	9 795	12	12 913	9	7,6%
74	PERFETTO STUDIO OÜ	7 356	68	64,4	73	-879	73			-24,7	74	9 498	70	1 051	69	58	53	7,4%

Kõik sisustuseks ja viimistluseks vajalik

maailma juhtivatelt tootjatelt

looduskivitooted
klaasmosaiik
keraamilised plaadid
klaasplokid ja tarvikud
sanitaarkeraamika
sanitaartechnika
terassimööbel
disainmööbel
söögitoa mööbel
põrandakatted
ahjud ja kaminad
kütteseadmed

RIVERSIDE OÜ

Foto: Toomas Tuul

JÜRI PÕLD

TEEL UUTELE TURGUDELE

Riverside sai alguse maalt, Jõgeva kandist Palalt, kohast, kus ehitusettevõtte üks juhtidest Jüri Põld, pärit on. Parimatel aegadel töötas firmas 60–70 inimest, täna on turusituatsioon veidi keerulisem ning selgunud on tõsiasi, et oma jõududega pole mõtet kõike teha. Üks fakt on veel teiste seas huvitav: kui tihti olete Te kuulnud ettevõttest, kes

võtab aja maha seepärast, et koolitada oma töötajaid, teades ette, et seetõttu käive langeb nii ehk naa? Aga Riverside'is selline otsus 2007. aastal tehti. Aasta pärast seda kukkus ehitusturg kokku, täna, aastal 2009, on veelgi raskem. Seesama ehitusfirma teeb tööd edasi ja püsib kõigele vaatamata üsna edukalt turul edasi.

Kohtume ettevõtte juhiga ühel hommikul, kui tal on üsna vähe aega. Pärast intervjuud kihutab ta autoga lennujaama, et sealt ruttu edasi lennata Ukrainasse. Sellesse riiki vaatavad ka mitmed teised ehitusfirmad ja mitmed pole julgenud Ukraina turule veel sisse astuda. Aga alustuseks läheme ettevõtte loomise põhjuste juurde.

AJALUGU:

Ettevõtte loodi 2003. aastal ning põhineb Eesti kapitalil. 2008. aastal töötas firmas 25 inimest. Lisaks tavalistele üldehitustöödele pakutakse oma klientidele ka ehitusjuhtimise ja projekteerimise teenuseid. Huvitav on muuhulgas ka see, et firmale on antud Muinsuskaitseameti poolt luba arhitektuurimälestiste konserveerimiseks ja restaureerimiseks. Samuti viib Riverside läbi erinevate arhitektuurimälestiste uurimistöid.

Kõik algas sellest, et Pala vallas polnud ühtegi tõsiseltvõetavat ehitusfirmat, kes suuri tellimusi täidaks. „Kuna sinna hakati tol hetkel suunama riigi ja Euroliidu raha, siis sealt see mõte tuli. See on tegelikult ääremaa ja Pala kant oli kaua justkui vaeslapse rollis. Meil oli mõte vaikselt seal piirkonnas tegutseda ja pakkuda kohalikele konkurentsivõimelist ehitusteenust. No ja siis, õnneks või hädaks, tekkisid natuke suuremad organisatsioonid, kellega konkureerimine oli juba raske ning siis hakkasime Tallinna poole teed vaatama. Lõpuks kolisime Tallinnasse üle ja siin tõepoolest kõik kasvab ja areneb pidevalt,“ räägib Põld ajaloo lahti.

Põld on mees, kelle peale vaadates võib kindel olla, et kui vaja, võtab ta ka ise kella kätte, laob müüri ning tassib ehitusel raskeid plokkke. Igal juhul – üks on selge, ettevõtte juhid ei karda tööd ega ka suuri väljakutseid: veidi aega pärast seda, kui sai selgeks, et ehitusturg Eestis langeb, otsustas ettevõtte laieneda Ukrainasse. „Praegusel hetkel mina ise Eestis otseselt juhtimisega ei tegele, sest laienemine Ukraina turule on üsna töömahukas. Esindus on meil seal loodud ning ka esimesed tööd on käsil. Selle aasta juulikuus alustasime seal töödega. Mis objektid täpselt kerkivad, las see praegu jääb saladuseks – kui valmis saavad, siis võib rääkida,“ on Põld tagasihoidlik. Valik langes Ukraina kasuks seetõttu, et oma arengus pole see riik veel nii kõrgele jõudnud kui Venemaa lähimübrus ja selle suuremad linnad. Riverside on ära tabanud, et Ukrainas ehitusbuum just alles algas ning hea struktuuri ja kogemusega firmasid on seal suhteliselt vähe. Loomulikult on ka Ukrainas suuri ettevõtteid, aga nad pole nii paindlikud.

Kuna erasektorist ehitustellimusi enam ei tule, hoiab Riverside, nagu ka paljud teised Eesti

ehitusettevõtted, ennast kohalikul turul vee peal riigihangetega. Aktiivselt võetakse osa sealt, kus vähegi saab ning statistika näitab, et keskmiselt 10% pakkumistest saadakse endale. Põld räägib, et igal juhul toimub turul korrastumine – väikeses Eestis on meeletult palju buumi ajal loodud ehitusfirmasid, kel tööd on vähe ning nüüd kaovad need 2–6-mehelised ettevõtted suure tõenäosusega ära. „Meie probleem on see, et kui head ajad olid, siis iga töötaja, kes oli paar aastat spetsialist olnud, otsustas teha oma firma ja nii kaotati väga palju hinnatuid ja häid inimesi ja saadi palju mittemidagiütlevaid ettevõtteid, kus polnud õiget asjaajamist ega ka ettevõtte juhtimist. Eestlane on ikka visa ka, kui on isegi näha, et kõik on üsna kehvasti ja jätkata pole mõtet, siis venitatakse ikka. Me näiteks oleme kaotanud pakkumisi suhteliselt tundmatutele firmadele ja kui vaatad nende aastaaruannet, siis seal pole üldse mitte midagi, vaatad maksuvõlgnevusi – pikk rodu on üleval ja mõni hetk enne pakkumise tegemist on piiripealselt asjad ära korraldatud. Ei tea, kuidas nad suudavad tellimust täita. Ja mis kvaliteediga, on küsitav,“ mõtiskleb Põld. On veel üks asi, mis ettevõtte juhti häirib. Nimelt see, et hangete kokkupanekud on halvasti koostatud. „Ma ei tea, kas inimesed ei jõua selle dokumentatsiooniga tegeleda või miks see täpselt nii on, aga nõudmised on samas absurdsed.“

2006. aasta oli firma jaoks väga hea aasta ning siis kerkis üles personali koolitamise probleem. Nii otsustatigi 2007. aastal mitte laieneda, vaid oma töötajatesse panustada, see aga tõmbas loomulikku rada pidi käivet ja tulemusi alla. 2008. aastal oli Riverside'il järgmine tõusu aasta, kuid nagu Põld ütleb – võib-olla vales ajal, sest turg hakkas alla käima. Igatahes ehitati 2008. aastal valmis mitmeid suuri ja väikesi projekte.

„Rocca al Mare keskuse juures ehitati 2008. aastal bürootorn ehk Audi maja – see oli meie kõige suurem leping tol aastal, mis läks üle ka 2009. aastasse, sest minu suund oli Ukraina poole käivitamine. Nüüd peaks kohe valmima Kongutas üks objekt – ühe lasteaia ja kooli renoveerimine, siis on tegemisel üks ait-kuivati, mis on muinsuskaitse all ning seetõttu nõuavad ehitustööd suurt vilumust, Võru Linnavalitsuses on ka üks objekt, mis valmib märtsis 2010 ja palju väikesi objekte on piki Tallinna ka,“ loetleb Põld pikka tööde nimekirja.

Lõpetuseks ütleb Põld, et mehed jäävad alati lasteks. Kui lapsepõlves mängiti klotsidega, siis nüüd on lihtsalt natuke suuremad klotsid. „Ehitamine on tegelikult väga huvitav, sa ehitad midagi valmis ja see jääb aastakümneteks püsti. Eriliselt hea tunne on siis, kui õnnestub midagi eriti huvitavat püsti panna!“

RIVERSIDE OÜ 2008:

Müügitulu (tuh kr)	131 003
Müügitulu kasv	506,7 %
Kasum (tuh kr)	11 081
Kasumi kasv	100 %
Töötajate arv	25
Investeeringud (tuh kr)	211
Omakapitali tootlikkus	1385,1 %

VÄIKE- JA KESKETTEVÖTTED

Koht	Ettevõte *konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulud ühe töötaja kohta		Tootlikkus ühe töötaja kohta		Investeeringud		% esimesest (0...100)
		tuh kr	koht	%	koht	tuh kr	koht	%	koht	%	koht	kr/kuus	koht	tuh kr	koht	tuh kr	koht	
1	RIVERSIDE OÜ	131 003	1	506,7	4	11 081	5	100	64	1385,1	1	24 124	54	5 240	16	211	110	100,0%
2	NORPE EESTI OSAÜHING*	66 780	19	171,4	21	3 252	46	282,3	10	48,8	32	74 846	1	33 390	1	16	155	94,0%
3	CLAIRE FOODS OÜ	87 434	7	140,5	33	4 154	32	709,6	4	67,3	16	33 650	19	21 858	2	35	146	85,3%
4	SMS LAEN AS*	90 415	5	125,4	57	25 186	1	236,2	15	64,0	18	52 377	3	4 305	25	1 429	45	84,8%
5	ÜLIKOOLILINNA ÄRIKESKUS AS	23 393	89	1 124,1	1	-399	177			-0,5	166	2 979	185	5 848	12	275 312	1	73,5%
6	WIRTMEN EESTI OÜ*	115 803	2	112,8	82	3 357	45	51,1	124	20,8	96	51 202	4	14 475	6	6 599	13	71,4%
7	POLVEN OÜ*	69 383	17	107,2	102	1 570	82	1 984,9	1	14,2	112	38 622	10	2 478	48	2 061	37	70,6%
8	OÜ ADEPTE*	21 891	94	286,1	8	14 745	2	91,9	82	31,0	69	45 742	5	2 189	55	32 558	4	58,7%
9	EXCELLENT GRUPP AS	46 615	41	98,7	131	11 555	4	75,2	101	24,6	85	24 409	51	15 538	4	1 161	52	54,7%
10	ROMEC METALL OÜ	18 656	105	210,0	12	2 621	57	771,0	3	124,6	5	22 981	59	1 333	93	571	71	52,9%
11	NORES PLASTIC OÜ	76 613	14	90,1	149	1 182	89	41,2	127	13,6	116	32 263	21	15 323	5	245	106	52,6%
12	TRETIMBER OÜ*	97 096	3	99,4	128	9 674	7	105,2	62	26,3	81	18 742	99	2 490	47	6 100	14	52,0%
13	EVERDEAL EESTI AS	79 733	13	102,2	119	7 353	12	109,3	58	37,6	54	28 727	33	4 430	23	203	111	51,4%
14	BLOOM OÜ	1 584	182	3 088,9	3	77	156	227,5	17	200,0	4	10 056	165	792	136	326	92	51,0%
15	ROOTSI MÖÖBEL AS	92 979	4	110,7	90	10 204	6	81,0	98	19,7	98	19 053	96	2 113	59	1 639	41	50,5%
16	MAKRON ESTONIA OÜ	83 395	10	129,9	47	7 160	15	104,8	63	33,9	61	27 952	38	2 085	60	350	88	50,4%
17	FIBROTX OÜ	7 621	147	1 251,0	2	1 173	90	90,9	84	60,0	22	18 600	102	586	154	28	148	49,1%
18	VIPEX AS	88 535	6	96,4	136	8 082	10	81,5	96	14,0	113	20 037	85	3 279	33	2 323	31	48,4%
19	ESTANC AS*	84 865	9	146,2	29	6 539	17	115,0	55	43,7	37	19 368	93	1 886	72	3 704	19	48,0%
20	ASPERAAMUS OÜ	58 717	29	85,8	159	3 966	36	329,5	9	91,7	9	12 847	150	8 388	11	341	90	47,9%
21	FOLIE MP AS	60 956	27	227,4	11	4 628	29	94,5	77	9,2	132	23 300	56	4 354	24	25 233	6	47,7%
22	INTERNATIONAL ALUMINIUM CASTING TARTU AS	69 657	16	124,8	58	7 831	11	144,9	40	28,4	76	22 778	63	1 583	82	9 961	11	47,5%
23	ESRO AS*	87 249	8	109,1	93	2 530	60	31,3	136	3,3	148	21 955	69	1 781	75	55 591	3	46,4%
24	VÄRSKA VESI AS	82 426	11	118,6	72	5 356	22	172,4	28	42,9	43	15 711	126	1 717	77	5 341	16	45,7%
25	ADVISIO OÜ*	10 393	133	272,7	9	3 436	42	532,9	5	119,3	6	21 082	77	799	132	200	114	45,7%
26	PULEIUM OÜ	4 360	164	172,5	19	876	102	931,0	2	96,2	8	9 151	169	1 090	103	553	73	45,3%
27	NORDESTER ENGINEERING AS*	63 749	21	104,3	114	451	124	15,1	152	7,7	140	40 211	8	5 312	14	17 835	7	45,1%
28	KULBERT AS*	76 000	15	109,4	91	2 520	61	87,3	89	16,3	106	24 778	47	5 067	18		160	44,1%
29	CORPORE AS*	24 902	83	132,2	44	3 531	41	225,2	19	63,6	20	43 355	7	1 660	79	88	130	44,1%
30	TELORA-E AS	47 808	40	92,6	144	5 361	21	39,4	128	32,4	64	44 964	6	1 328	94	311	94	43,9%
31	FRIENDS TEXTILE OÜ*	44 628	43	102,1	120	8 090	9	107,0	61	36,1	56	31 642	24	2 349	51	872	57	43,9%
32	REMEI BALTICA OÜ	22 885	92	98,3	134	2 864	53	68,4	104	31,2	66	56 704	2	3 814	28	29	147	43,8%
33	TESA LOGISTICS OÜ	63 203	22	86,4	157	3 737	39	56,8	117	31,1	68	20 865	78	9 029	9	5 071	17	43,7%
34	AEK OÜ*	61 125	26	79,9	168	6 641	16	68,2	105	43,7	38	27 161	40	3 217	34	68	134	43,5%
35	TERG OÜ	61 687	25	108,1	98	1 695	80	116,5	51	13,3	117	30 575	27	5 141	17	43	144	43,2%
36	WELLSPA OÜ*	56 065	30	87,0	155	11 857	3	88,4	86	44,0	36	16 673	120	1 933	68	476	76	43,1%
37	Q-HAUS BALTIC OÜ	62 644	24	342,4	6	6 243	18	100	65			15 984	124	2 983	37	377	86	42,8%
38	LINDREM AS	55 328	31	53,0	184	7 230	14	148,6	38	87,7	10	24 507	50	1 383	89	229	108	42,8%
39	PLANSERK AS	32 748	65	122,6	62	3 783	38	166,9	32	40,4	49	40 002	9	1 926	69	2 113	36	42,6%
40	BENEFIT AS	50 848	36	109,3	92	3 414	43	63,6	110	23,1	87	36 885	12	2 421	49	2 900	24	41,8%
41	METAL EXPRESS OÜ	29 229	71	186,1	16	938	99	70,4	102	29,4	74	32 029	22	9 743	8	687	64	41,4%
42	GRUNDFOS PUMPS EESTI OÜ*	63 178	23	100,2	125	722	109	18,9	147	14,3	110	33 867	17	5 265	15	276	99	41,1%
43	UTILEEK OÜ	20 649	96	208,6	13	1 992	72	64,1	108	510,7	2	15 530	128	2 950	39	3 300	21	41,0%
44	K.M.T. MAJATEHAS OÜ	38 633	58	132,6	42	4 083	33	243,2	13	26,7	80	27 469	39	1 431	87	670	65	40,9%
45	NURMIKO HULGI OÜ	81 425	12	101,2	121	3 033	48	86,0	92	40,5	48	17 041	114	1 894	71		168	40,4%
46	VIRU ELEKTRIK AS	41 668	49	237,1	10	2 442	63	201,7	24	55,7	24	19 738	90	1 984	63	77	131	40,0%
47	TARFURGO OÜ	43 877	44	150,4	26	2 675	56	247,6	12	50,5	30	21 201	74	1 994	62	96	127	39,9%
48	KOMPRESSORIKESKUS OÜ*	55 294	32	118,1	73	2 574	59	92,5	80	25,3	83	30 198	28	1 907	70	688	63	39,8%
49	VARMAPARTNER OÜ	23 909	87	105,6	107	578	112	17,9	150	18,4	100	33 657	18	11 955	7	12 450	10	39,5%
50	FORANKRA BALTIC OÜ	28 720	73	80,6	167	5 135	27	80,3	99	31,9	65	38 346	11	2 393	50	22	153	38,7%
51	AIRWAVE OÜ	53 637	33	118,9	71	5 662	19	89,1	85	30,6	71	15 559	127	3 352	31	1 267	47	38,1%
52	SKS VÖRU OÜ	67 151	18	72,8	178	181	141	4,8	160	1,4	158	31 551	26	4 197	26	49	142	38,1%
53	SYSTEMTEST OÜ*	27 437	77	135,7	35	4 238	31	140,7	41	35,7	57	31 979	23	1 372	90	89	129	37,7%
54	ESMA VARA AS	17 928	106	152,5	25	9 407	8	148,4	39	10,8	127	6 946	175	8 964	10	18	154	37,4%
55	DALE LD AS	50 104	38	93,7	141	4 987	28	58,5	113	18,1	101	22 489	65	1 023	108	17 044	8	37,1%
56	RIIGIRESSURSSIDE KESKUS OÜ*	66 080	20	106,6	105	651	111	1,6	167	0,1	165	11 556	153	3 304	32	62 531	2	37,1%

VÄIKE- JA KESKETTEVÕTTED

Koht	Ettevõte *konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulud ühe töötaja kohta		Tootlikkus ühe töötaja kohta		Investeeringud		% esimesest (0...100)
		tuh kr	koht	%	koht	tuh kr	koht	%	koht	%	koht	kr/kuus	koht	tuh kr	koht	tuh kr	koht	
57	KAESER KOMPRESSORIT OY EESTI FILIAAL	40 702	52	104,9	112	3 128	47	92,5	79	23,5	86	25 394	45	4 522	21	57	140	37,1%
58	REAALSÜSTEEMID AS	12 184	126	92,3	145	2 025	71	525,2	6	13,1	119	21 099	76	1 108	102	98	126	36,9%
59	MOBI SOLUTIONS OÜ*	23 686	88	128,5	52	2 894	50	343,0	8	53,5	28	19 988	86	987	111	89	128	36,6%
60	PALKTARE OÜ	53 249	34	109,0	94	1 777	77	172,9	27	12,3	124	21 513	73	1 238	97	2 561	27	36,6%
61	AIK-PROJEKT OÜ	3 868	167	83,3	163	793	105	422,4	7	70,2	14	33 103	20	774	137	26	150	36,5%
62	EESTI TURBATOOTED AS	43 371	45	107,6	101	5 339	23	109,5	56	39,6	52	19 854	89	1 807	74	2 141	35	36,5%
63	CHEMI-PHARM AS*	39 924	54	129,3	49	5 400	20	126,8	47	33,5	62	19 897	88	1 248	96	2 791	25	36,4%
64	E-ARSENAL AS	36 089	60	161,5	22	3 026	49	100	66	39,9	50	22 274	67	3 609	29	162	162	36,3%
65	KALTSIIT AS	40 927	51	82,3	164	7 308	13	58,3	114	16,3	105	23 537	55	974	112	4 081	18	36,0%
66	REHVIEMEISTER AS	39 094	56	83,9	160	2 108	68	53,7	121	8,6	135	35 104	16	2 606	43	165	165	35,8%
67	VÄRVALTRANS OÜ*	34 051	62	105,5	108	5 197	25	94,2	78	36,3	55	18 593	103	973	113	32 038	5	35,6%
68	AS SUWEM	45 181	42	106,7	104	5 177	26	166,0	33	34,3	60	15 247	130	922	118	314	93	35,4%
69	BALTI VESKI AS	50 653	37	120,9	65	2 247	66	108,3	60	14,5	108	20 254	84	2 533	44	264	104	35,4%
70	FAABULA AS	35 640	61	131,1	45	1 781	76	230,2	16	40,6	47	18 460	105	2 228	54	2 719	26	35,4%
71	AESTON OÜ	48 686	39	106,7	103	2 150	67	22,0	142	13,9	114	24 599	49	3 043	36	173	117	34,1%
72	ISIS MEDICAL OÜ*	34 001	63	123,5	61	1 980	73	116,1	52	47,2	35	22 878	61	3 091	35	15	156	34,1%
73	PINTAVÄRI EESTI OÜ	23 985	86	125,9	56	1 971	74	92,3	81	28,5	75	29 574	30	3 426	30	307	95	33,8%
74	NELI TUBA OÜ	20 449	98	123,7	60	1 132	91	18,6	149	16,8	104	1 995	186	20 449	3	1 611	42	33,7%
75	RAJA K.T. OÜ	60 627	28	128,6	51	2 612	58	57,5	115	12,8	122	10 045	166	1 732	76	14 649	9	33,5%
76	INLOOK COLOR OÜ	30 883	66	104,2	115	3 410	44	109,5	57	11,0	126	26 430	43	1 287	95	170	118	33,1%
77	INVARU OÜ	30 200	68	132,6	43	2 087	69	224,8	20	41,2	45	18 505	104	795	134	200	113	33,0%
78	GSMVALVE OÜ	22 970	90	171,9	20	2 372	64	225,8	18	87,6	11	15 041	133	792	135	1 660	40	32,8%
79	USESOFIT AS	25 375	81	98,8	130	738	108	215,8	22	34,5	58	25 998	44	1 336	92	300	97	32,6%
80	PROFOOD INVEST OÜ	5 065	160	152,6	24	381	129	241,8	14	382,0	3	6 271	176	2 533	45	736	60	32,2%
81	LUKU-EXPERT OÜ ENDINE ARAFEA GRUPP OÜ	39 634	55	89,8	152	3 914	37	65,5	107	33,0	63	19 721	91	1 468	85	169	169	31,8%
82	FINNLAMELLI EESTI OÜ	41 700	48	81,9	165	2 355	65	52,8	123	29,4	73	23 084	57	1 604	81	1 458	43	31,7%
83	BDA CONSULTING OÜ	18 772	104	130,6	46	998	97	35,1	132	50,0	31	35 476	14	1 707	78	415	80	31,6%
84	EKTACO AS	27 599	76	116,2	76	1 729	79	81,3	97	25,3	82	28 138	36	1 022	109	1 148	53	31,2%
85	ARHDSAIN OÜ	41 557	50	81,8	166	861	104	70,0	103	14,3	111	18 778	98	4 617	20	68	135	31,1%
86	LUISA TÕLKEBÜROO OÜ	25 610	80	107,9	100	412	126	167,5	30	2,6	154	29 106	31	582	155	300	96	31,0%
87	REPAL-E OÜ	40 032	53	91,6	146	1 112	93	43,6	126	12,4	123	20 413	82	4 448	22	559	72	31,0%
88	CENTRALPHARMA COMMUNICATIONS OÜ	24 668	84	119,8	67	783	106	61,9	111	22,7	89	31 625	25	1 121	100	403	83	30,5%
89	CARRING AS	52 925	35	75,8	174	242	134	12,9	155	4,8	144	23 067	58	2 117	58	406	82	30,5%
90	IKODOR AS	37 160	59	65,4	181	4 479	30	24,5	141	10,5	129	20 663	79	1 616	80	5 535	15	30,5%
91	P.P.EHITUS OÜ*	5 240	158	111,6	86	2 685	55	273,1	11	28,1	77	22 805	62	749	140	180	180	30,2%
92	PROFLINE AS*	28 259	75	111,9	85	1 354	85	63,8	109	21,1	94	24 882	46	2 174	56	59	137	29,9%
93	TOPAUTO RAKVERE OÜ	29 401	70	89,7	153	778	107	84,7	94	53,6	27	21 108	75	2 940	40	58	138	29,5%

VÄIKE- JA KESKETTEVÕTTED

Koht	Ettevõte *konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulud ühe töötaja kohta		Tootlikkus ühe töötaja kohta		Investeeringud		% esimesest (0...100)
		tuh kr	koht	%	koht	tuh kr	koht	%	koht	%	koht	kr/kuus	koht	tuh kr	koht	tuh kr	koht	
94	SIGARI MAJA OÜ*	30 065	69	105,4	109	3 614	40	91,9	83	22,4	90	16 865	117	1 582	83	108	123	29,4%
95	SONA SYSTEMS OÜ	5 476	155	133,6	40	2 888	51	162,3	34	82,8	13	11 222	157	5 476	13	779	59	28,9%
96	ROVICO BÜROO OÜ	11 544	129	98,6	133	1 846	75	59,5	112	48,4	34	29 923	29	2 272	52	9	158	28,9%
97	KENTEK EESTI OÜ*	19 647	100	103,7	116	919	100	87,5	88	14,6	107	26 944	41	1 965	64	131	120	28,5%
98	NOW! INNOVATIONS OÜ	8 047	142	443,7	5	183	140	54,2	119	30,8	70	12 875	149	1 006	110		173	28,4%
99	EUREX CAPITAL OÜ*	28 822	72	98,6	132	4 038	34	33,6	134	14,4	109	19 901	87	721	142	2 381	28	28,2%
100	DENEESTI OÜ*	43 007	46	134,9	38	495	118	65,9	106	19,8	97	11 436	155	2 530	46	1 161	51	28,1%
101	ADM INTERACTIVE OÜ	17 830	107	101,0	123	410	127	16,5	151	13,8	115	35 249	15	615	149		181	27,6%
102	UNIPLAST OÜ	42 274	47	93,4	143	1 510	84	87,1	90	9,2	131	13 176	146	939	117	455	78	27,3%
103	ORGITA PÕLD OÜ	25 056	82	108,8	97	3 994	35	53,9	120	13,0	120	15 371	129	835	126	9 114	12	27,3%
104	AURE OÜ*	9 746	135	93,9	140	2 475	62	187,6	26	40,8	46	16 929	115	1 949	65	36	145	27,1%
105	KRAPESK AS	39 072	57	109,0	95	482	120	2,1	166	1,2	159	22 053	68	814	131	1 437	44	26,9%
106	IN NOMINE OÜ	4 400	163	183,3	17	219	137	100	70	67,8	15	24 361	52	880	121		175	26,6%
107	GEVATEX OÜ	12 367	123	155,1	23	1 332	86	213,2	23	85,8	12	10 229	164	275	180	272	101	26,2%
108	LUKU SERVICE OÜ	17 474	109	67,0	180	995	98	35,1	133	34,4	59	26 881	42	1 942	67		167	26,0%
109	KOOPIA NIINI & RAUAM OÜ	16 304	111	121,2	64	2 807	54	120,3	49	38,9	53	13 793	142	543	159	1 682	39	25,5%
110	ÕSEL CONSULTING OÜ	3 469	170	117,5	75	1 072	95	129,1	45	60,8	21	22 672	64	771	139	27	149	25,2%
111	IDEAB PROJECT EESTI AS	20 385	99	120,2	66	1 516	83	129,6	44	26,9	79	11 667	152	1 853	73	13	157	25,2%
112	TIPTIPTAP OÜ	24 275	85	123,7	59	1 070	96	38,8	130	31,1	67	18 241	107	1 055	106	245	107	25,1%
113	AD REM TÖLKEBÜROO OÜ	4 636	162	99,2	129	73	157	127,9	46	10,5	128	28 891	32	773	138		179	25,1%
114	ENGLD OÜ	4 912	161	119,0	70	1 244	88	168,9	29	43,4	39	18 703	100	819	129		177	24,9%
115	KRAVER AS	13 335	120	141,2	32	1 130	92	100	67	97,7	7	13 448	144	833	128	2 352	29	24,9%
116	AQRIS SOFTWARE AS	16 000	113	78,5	171	-789	182			-5,1	169	35 860	13	571	156	1 161	50	24,8%
117	HAMMER SERVICE OÜ	6 611	152	103,5	117	891	101	135,4	43	43,3	40	20 288	83	1 469	84	368	87	24,7%
118	NURME TURVAS AS	12 160	127	149,0	27	2 079	70	124,6	48	22,7	88	13 859	140	553	158	3 207	22	24,6%
119	KRISLING AS	26 310	79	93,7	142	456	123	19,3	145	9,1	134	22 410	66	797	133	108	122	24,4%
120	RUUT DISAIN OÜ*	11 402	132	111,5	87	573	114	154,5	36	58,3	23	15 193	131	600	150	622	69	23,9%
121	NORDIUM OÜ*	2 680	177	119,4	69	482	119	115,1	54	39,8	51	18 362	106	2 680	41	2	164	23,6%
122	CARAMEL MODA OÜ	11 469	130	135,2	37	1 582	81	155,0	35	17,8	102	11 503	154	882	120		174	23,4%
123	PEETRI PUIT OÜ	30 611	67	90,1	150	1 758	78	28,5	139	7,9	139	13 111	147	957	114	641	67	23,3%
124	OSAÜHING GEOMETRIA	8 814	140	119,4	68	576	113	197,1	25	9,9	130	14 780	134	383	173	269	103	23,2%
125	TIMMERMANN AS	9 395	139	126,6	55	2 877	52	115,6	53	48,8	33	10 737	163	626	147	970	55	23,2%
126	OSAÜHING EVENTUS EA	12 095	128	114,9	78	31	162	7,0	157	2,8	152	28 044	37	465	167	57	141	22,9%
127	EVO DESIGN OÜ	19 046	103	175,3	18	165	144	100	72	12,9	121	11 036	160	595	152	1 809	38	22,9%
128	VOKA MASIN AS	22 904	91	114,1	79	680	110	56,9	116	21,0	95	15 167	132	587	153	514	75	22,9%
129	EMI EWT IDA-LÄÄNE KOOLITUSE AS	5 701	154	91,0	148	148	146	29,4	138	13,1	118	28 366	34	1 425	88	73	132	22,8%
130	TERASVARA OÜ	12 966	121	105,1	111	477	121	55,8	118	8,2	136	21 889	70	648	145	410	81	22,6%

VÄIKE- JA KESKETTEVÖTTED

Koht	Ettevõte *konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulud ühe töötaja kohta		Tootlikkus ühe töötaja kohta		Investeeringud		% esimesest (0...100)
		tuh kr	koht	%	koht	tuh kr	koht	%	koht	%	koht	kr/kuus	koht	tuh kr	koht	tuh kr	koht	
131	KINDLUSTUSEST KINDLUSTUSMAAKLER OÜ	15 384	117	108,9	96	532	115	30,0	137	19,2	99	21 542	72	440	170	99	125	22,5%
132	SAMESTI METALL OÜ	3 280	173	122,1	63	45	160	88,4	87	9,1	133	24 156	53	656	144	44	143	22,4%
133	GVANDRON OÜ	2 228	179	144,0	30	525	116	154,0	37	64,6	17	13 370	145	557	157	1 316	46	22,3%
134	FINANCE MANAGEMENT OÜ	3 483	169	133,8	39	227	136	100	69	55,1	25	19 142	94	435	171	272	102	22,3%
135	EMAJÕE ÄRIKESKUS AS	15 904	114	86,6	156	5 209	24	53,0	122	3,1	149	6 107	177	2 272	53	386	85	22,3%
136	PAG AS	28 607	74	39,5	186	-459	179			-4,9	168	16 879	116	4 087	27	460	77	22,3%
137	V.V.TRAVEL AGENCY OÜ	9 608	137	106,0	106	447	125	167,0	31	43,1	42	3 503	184	4 804	19		161	22,2%
138	SIRKEL & MALL OÜ	14 245	119	127,3	53	457	122	39,0	129	22,1	91	19 140	95	396	172	662	66	22,1%
139	BEAM BALTIC OÜ*	2 959	176	110,8	89	321	131	77,7	100	52,6	29	16 720	119	2 959	38		163	22,1%
140	AP TRADING AS	12 259	124	113,5	80	-145	173			-7,4	171	22 978	60	2 043	61		166	21,7%
141	ASPER BIOTECH AS	17 725	108	112,2	84	95	154	13,8	154	1,0	160	20 432	80	443	168	624	68	21,4%
142	EKSAMO AS	17 202	110	87,2	154	113	151	100	73	11,0	125	14 317	138	491	164	3 507	20	21,2%
143	LASERSTUUDIO OÜ	5 070	159	108,1	99	-54	169			-11,9	174	28 304	35	845	125	883	56	21,1%
144	MEGARAM OÜ	2 969	175	129,7	48	38	161	100	75	63,8	19	16 748	118	371	174		184	21,1%
145	ESTNOR OÜ	22 088	93	91,4	147	4	166	4,2	163	0,1	164	18 955	97	818	130		178	21,0%
146	MAVAM OÜ	2 501	178	101,1	122	356	130	86,1	91	21,7	92	20 427	81	834	127		176	20,8%
147	ÜGA AS	19 206	102	79,6	169	-319	175			-3,3	167	18 680	101	2 134	57	534	74	20,6%
148	SUJA EHITUS OÜ	33 569	64	94,9	137	-1 818	184			-43,8	180	17 299	112	1 119	101	2 209	33	20,5%
149	MEENED OÜ*	3 437	171	126,7	54	398	128	223,9	21	27,4	78	7 900	172	181	184		186	20,5%
150	TOP GRAPHIC OÜ	7 591	148	79,5	170	287	132	37,4	131	3,8	147	21 683	71	1 084	104		172	20,1%
151	AMC AMARIS AS	2 071	180	135,8	34	874	103	138,4	42	25,2	84	11 394	156	518	161		182	20,1%
152	KEMEHH OÜ	5 455	156	103,4	118	1 098	94	119,0	50	29,6	72	10 835	162	364	175	1 023	54	19,4%
153	TRACKING CENTER OÜ	7 590	149	293,9	7	522	117	100	68			7 687	173	632	146	2 209	34	19,1%
154	SWEDEST MOTEL GROUP AS	15 451	116	100,3	124	140	147	81,9	95	0,7	161	11 114	159	483	165	422	79	18,9%
155	ELEKTRIMEES OÜ	15 196	118	67,8	179	96	153	4,3	161	2,8	151	17 611	111	1 169	98		171	18,8%
156	VELMA MÖÖBEL OÜ	12 883	122	115,6	77	177	142	21,1	144	8,1	138	13 813	141	716	143	830	58	18,6%
157	SILVA-AGRO AS	27 042	78	104,5	113	9	165	4,3	162	0,2	163	8 394	170	901	119	388	84	18,5%
158	REALISTER OÜ*	9 470	138	135,6	36	-415	178			-42,6	179	19 371	92	947	115	338	91	18,4%
159	TVS PARTNERID AS	20 471	97	83,8	161	-555	180			-33,8	178	16 401	121	1 077	105	63	136	18,3%
160	A.KANGUST & PARTNERID OÜ	4 019	166	112,7	83	234	135	19,1	146	21,4	93	17 720	110	502	162	344	89	18,2%
161	SUN TIMBER OÜ	12 186	125	90,1	151	1 290	87	109,3	59	41,4	44	4 518	182	358	176	290	98	18,1%
162	MAASIKAS & KO OÜ	19 319	101	111,2	88	250	133	32,1	135	7,4	141	7 654	174	878	122	1 192	48	18,0%
163	HAUGER OÜ	5 454	157	146,3	28	138	148	85,8	93	43,2	41	5 995	179	1 364	91		170	18,0%
164	LRF PRIVATE OÜ	9 726	136	78,1	172	70	158	6,2	159	2,0	156	15 959	125	1 945	66	22	151	17,9%
165	DEMJANOV AS	21 758	95	94,7	138	-572	181			-10,3	172	13 476	143	473	166	197	115	17,8%
166	LEKU METALL AS	8 085	141	83,8	162	209	139	48,5	125	6,3	143	14 404	136	622	148	180	116	17,5%
167	ET TOREL OÜ*	16 212	112	73,3	177	160	145	3,6	164	1,9	157	14 361	137	600	151	223	109	17,5%
168	B.I.A. OÜ	3 045	174	205,1	14	211	138	100	71			14 164	139	338	177	249	105	17,3%
169	LÄÄNE AGROVARU OÜ	4 354	165	99,6	127	-73	170			-7,3	170	17 897	109	1 451	86	22	152	17,3%
170	MR STUUDIO OÜ	11 408	131	99,7	126	-348	176			-10,6	173	16 223	122	519	160	2 335	30	17,2%
171	BORTER TRADE OÜ	7 987	144	113,0	81	4	167	1,5	168	2,9	150	14 508	135	1 141	99	141	119	17,2%
172	PLASTSYS OÜ	10 333	134	97,9	135	-297	174			-147,0	183	24 667	48	939	116	120	121	17,0%
173	AUGLI METALL OÜ	7 364	150	132,8	41	114	150	18,7	148	16,8	103	11 190	158	736	141	721	61	17,0%
174	ITVILLA OÜ	320	186	193,2	15	26	164	100	76	53,6	26	3 575	183	320	178		185	17,0%
175	REWOOL OÜ	3 847	168	142,2	31	55	159	100	74	4,7	145	8 385	171	214	183	200	112	16,9%
176	EDELSTEIN OÜ	3 418	172	77,7	173	107	152	14,9	153	7,1	142	17 119	113	854	124	108	124	16,5%
177	JÕGEVA VESI OÜ*	5 756	153	129,2	50	90	155	27,2	140	8,2	137	10 953	161	303	179	73	133	16,0%
178	HOLZ PROF OÜ	1 495	183	117,6	74	-97	171			-25,3	176	18 230	108	498	163		183	16,0%
179	ANDEVIS AS*	7 946	145	74,5	176	128	149	21,3	143	2,5	155	11 939	151	441	169	1 169	49	15,2%
180	PRO FIKSUM OÜ	7 900	146	85,9	158	172	143	6,7	158	4,4	146	5 206	181	2 633	42	273	100	14,4%
181	PINUS ABJA OÜ	8 030	143	75,6	175	30	163	8,7	156	0,6	162	6 012	178	268	181	572	70	12,3%
182	PERFETTO STUUDIO OÜ	7 356	151	64,4	182	-879	183			-24,7	175	9 498	167	1 051	107	58	139	12,1%
183	ABSINT OÜ*	15 633	115	43,0	185	-4 202	186			-56,1	182	16 097	123	869	123	3 000	23	12,0%
184	NUTITEQ OÜ	954	185	105,4	110	-107	172			-28,2	177	9 407	168	238	182	691	62	11,9%
185	SALESFORCE OÜ	1 754	181	94,0	139	4	168	3,1	165	2,7	153	5 563	180	92	186	6	159	11,0%
186	MODESAT COMMUNICATIONS OÜ	1 360	184	54,0	183	-2 412	185			-53,8	181	12 879	148	113	185	2 249	32	9,1%

BLRT GRUPP AS

Foto: Toomas Tuul

FJODOR BERMAN

BLRT — RASKE AJAGA KAASAS KÄIES JA EHITADES

Mõne ettevõtte puhul võib tunduda, et midagi ei muutu, kõik on paigas ja kindel. Ometi, lähemal vaatlusel ja jutuajamiste tulemustena võivad selguda tõsiasjad, et kõik pole nii, kui paljudele näida võib. Suuremate ettevõtete jaoks on muutused ja ajaga kaasaskäimine edu pant, aga samas ka suur väljakutse. BLRT-ga on umbes sama lugu. Laevaremondi-

tehas Kopli veerel Tallinnas seisab kindlalt, Klaipeda tehas töötab suure hooga ja Turku Repair Yard Soomes püsib samuti kindlalt. Ometi räägib ettevõtte juhatuse esimees Fjodor Berman suurtest muutustest ja sellest, et ajaga peab kaasas käima konkureerimaks Euroopa tippetijatega. Edukaks olemiseks peab ka riik oma panuse andma.

BLRT GRUPP AS 2008:

Müügitulu (tuh kr)	5 990 127
Müügitulu kasv	129,7 %
Kasum (tuh kr)	762 070
Kasumi kasv	150,2 %
Töötajate arv	3247
Investeeringud (tuh kr)	487 433
Omakapitali tootlikkus	23,7 %

2008. aasta oli BLRT jaoks ajaloo parim aasta. Ettevõtte on suutnud säilitada head traditsiooni liikuda iga aastaga aina kõrgemate majandusnäitajate poole. Küll olid 2008. aasta lõpus esimesed kindlad märgid maailma laevaehitusturu langusest juba näha ning seetõttu käes-oleva aasta suur kukkumine Fjodor Bermanile üllatuseks ei tulnud. Siis oli selgelt näha, et mitmed kliendid ja lepingud jäävad ilma finantseerimiseta. Üllatus või mitte, üldine olukord laevaehituses on hetkel maailmaturul üsna troostitu. Ettevõtetelt nõuab see eriti suurt kvaliteeti ja paindlikkust. Bermani kinnitusel ei mäleta ta nii kehva aega, kui praegu.

„Olukord majanduses on väga halb. Praegu võib öelda, et käes on stabiliseerumise aeg, aga märke paranemisest, rääkimata uuest tõusust küll ei ole. Aasta alguses toimus väga järsk langus, 30% paljude riikide laevastikust on ka praegu kasutuseta, sest pole midagi vedada. Kui kaupa pole ja laevad on niiöelda kõrvale pandud, siis pole ka meil midagi remontida. Pangad suhtuvad laevaehitusprojektidesse äärmiselt tõrjuvalt — maikuus ei sõlmitud maailmas mitte ühtegi laevaehituslepingut, ma ei mäleta, et sellist olukorda oleks kunagi olnud!”

Vaatamata hetke turusituatsioonile ei ole tegelikult BLRT-s keegi tööriistu seina kõrvale seisma pannud. Vastupidi — BLRT jätkab ehitamist. Väga oluline moment on tegutsemise juures ka see, et BLRT ei ole keskendunud vaid laevaehitusele ning jätkusuutlikkust aitavad tagada erinevad turunišid, kus kanda ollakse kinnitanud. Aasta alguses kukkus üsna ahtakeseks vanametalli kokkuosturturg ja kuna Baltimaades müüb firma üsna palju, siis BLRT müük langes poole võrra. Bermani hinnangul oleks pilt väga kurb, kui vaid ühes tegevusvaldkonnas tegeletaks. Õnneks nii ei ole.

„Meil on lepingud pikalt ette sõlmitud ja me saame ka praegu tellimusi, püüame tugevalt

niššides tegutseda — ehitame praame, erialuseid meretuuleparkide projektidele. Valmimas on näiteks meretuulepark Saksamaa rannikust 80 kilomeetri kaugusel avamerel. Selle projektiga oleme seotud mitmelt poolt. Valmis on 1,5 miljardit krooni maksev spetsiaallaev tuulepargi ehitamiseks, ujuv trafoplatvorm ning 70 meretuuliku kolmjalast vundamenti. Turu nõudlus selles osas kasvab pea igal pool, isegi Eestis. Ka praegu käivad läbirääkimised uute samasuguste toodete ehitamiseks Norrasse,” räägib Berman lisades, et taastuenergeetika on BLRT Grupi üks strateegiliselt oluline ja arendatav suund.

TÖÖJÕU LIIKUMINE ON MUUTUNUD PAREMAKS

Paar aastat tagasi, kui majandus liikus veel tõusujoonel, oli ettevõtetel oskustööjõu kättesaadavusega suuri raskusi. BLRT kannatas puuduolevate töökäte tõttu üsna palju ja siis sündis ka otsus Klaipeda tehasesse Hiina firmadelt alltöövõttu osta. Võõrtööjõu palkamine on ennast ära tasunud — hiinlased on väga korralikud ning nendega pole pea kunagi probleeme. Hiinlased pole aga odavtööjõud, sest nad on töötanud USAs ja Euroopas ning neil on sisemine töödistsipliin kõrgem kui sama kvalifikatsiooniga Euroopa Liidust pärit inimestel.

Alates käesoleva aasta septembrist on Hiina ettevõtted alltöövõtu korras ka BLRT Tallinna tehases, sest vaatamata tööturu paranemisele ei jätku endiselt piisava kvalifikatsiooni ja kogemustega spetsialiste, kes suudaksid osaleda rahvusvahelistes infraprojektides. Nii teeb BLRT hiinlastega koostööd laevaremondi, taastuenergia ning roostevaba terase töötlemise projektides.

„Valitsus ja riigikogu on astunud samme selleks, et kiirendada tähtjalise välistööjõu kolmandatest riikidest sissetoomise protsessi. See on paljude riikide poliitika — Saksamaa, Poola, Rootsi. Teine küsimus on see, et elu muutub —

eile oli tõesti ka meil siin Eestis kõrgem palgatase, täna on palgatase langenud, aga seaduse järgi peame hoidma võõrtööjõule palka makstes eelmise aasta keskmist palgataset — see on absurd. Maailm on ju muutunud, aga meie justkui oleme paindumatud, elame ikka endiselt. See tähendab aga, et kaotame niimoodi konkurentsivõimet,” on Berman murelik.

Ettevõtte juhti teeb samas rõõmsaks see, et üldiselt on olukord tööjõuturul siiski paremaks läinud. Nii töötavad BLRT Gruppi kuuluvas Marketexis need professionaalid, kes kunagi välismaale tööle läksid. Nüüd on need ligi 40 inimest tagasi ja nende tööga ollakse rahul. „Tegemist on kõrgel tasemel spetsialistidega, kes on rahul nii BLRT suhtumisega kui ka palgatasemega,” ütleb Berman.

VÄLISRIIKIDE TELLIMUSED TOOVAD EDU

Kui majanduslangus Euroopasse kohale jõudis, hakkasid enamik valitsusi kohe samme astuma, toetades eesmärgipäraselt infrastruktuuriobjektidesse investeerimist ning eksporti. BLRT on endale saanud päris suuri projekte — näiteks täidetakse praegu tellimust Stockholmist metrootunneli ehitamiseks, 1000 tonni valmistoodangut on juba sinna teele läinud ning varsti läheb teist samapalju. Taanis võitis BLRT riikliku sillaehitamise konkursi — selle tarbeks tehakse valmis silla metallist osad. Bermani hinnangul on kogu Eesti võtmeküsimus see, kuidas ettevõtete suutlikkust ja konkurentsivõimet tõsta. „Me korrigeerime riigieelarvet juba kolmandat korda, sest raha ei kogune piisavalt, aga ma ütlen, et lihtsalt makse ja aktsiise tõstes hakkab see veel vähem kogunema. Küsimus on konkurentsivõime tõstmises!”

Tulenevalt turusituatsioonist BLRT sel aastal laieneda ei kavatse, pigem keskendutakse stabiilsuse hoidmisele, konkurentsivõimele ja efektiivsusele. ◦

TÖÖSTUS- JA ENERGEETIKAETTEVÕTTED

Koht	Ettevõtte *konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulud ühe töötaja kohta		Tootlikkus ühe töötaja kohta		Investeeringud		% esimesest (0...100)
		tuh kr	koht	%	koht	tuh kr	koht	%	koht	%	koht	kr/kuus	koht	tuh kr	koht	tuh kr	koht	
1	BLRT GRUPP AS*	5 990 127	1	129,7	24	762 070	1	150,2	28	23,7	48	23 222	32	1 845	36	487 433	3	100,0%
2	VKG OIL AS*	1 492 343	3	102,1	75	573 136	2	174,0	19	37,6	24	18 130	69	2 471	22	994 186	1	86,8%
3	ROMEC METALL OÜ	18 656	89	210,0	3	2 621	69	771,0	1	124,6	1	22 981	34	1 333	53	571	77	73,8%
4	HENKEL MAKROFLEX AS*	946 619	8	105,4	67	130 681	5	124,0	38	28,2	36	31 025	10	11 007	1	5 734	38	69,2%
5	ABB AS*	2 570 000	2	151,2	10	147 000	3	165,2	24	34,0	26	27 518	19	2 404	23	260 000	4	67,2%
6	FILTER AS*	605 212	12	169,7	6	80 260	8	273,3	6	68,6	5	37 291	8	3 759	11	9 308	27	66,7%
7	OÜ ADEPTE*	21 891	87	286,1	2	14 745	32	91,9	64	31,0	32	45 742	2	2 189	25	32 558	14	63,8%
8	DEMIDOV INDUSTRIES AS	352 166	19	137,1	17	43 014	18	383,5	3	56,9	10	27 501	20	5 503	2	5 455	40	63,4%
9	FORTUM TARTU AS*	237 649	27	122,4	33	40 005	21	246,4	8	15,5	71	24 309	26	2 502	19	737 182	2	63,3%
10	HEKOTEK AS*	425 945	15	129,6	25	36 518	24	156,1	26	63,6	7	42 925	3	4 217	9	4 002	46	60,5%
11	NYCOMED SEFA AS	342 371	20	107,0	62	59 890	10	216,0	14	23,9	46	37 704	7	4 280	7	3 227	52	55,0%
12	REMEI BALTICA OÜ	22 885	86	98,3	83	2 864	67	68,4	74	31,2	30	56 704	1	3 814	10	29	102	54,9%
13	FIXTEC AS	8 303	102	106,4	65	521	92	291,9	5	42,6	18	39 432	5	2 768	16	104	104	53,1%
14	ECOMETAL AS	271 661	22	85,3	102	71 328	9	58,2	81	82,0	4	21 707	46	5 126	5	35 103	12	48,6%
15	NORDCESTER ENGINEERING AS*	63 749	58	104,3	69	451	95	15,1	103	7,7	94	40 211	4	5 312	3	17 835	17	47,7%
16	GALVI-LINDA AS	46 154	66	160,6	8	9 867	38	474,3	2	64,5	6	11 093	100	375	102	2 080	63	47,3%
17	KRIMELTE OÜ*	1 013 447	6	116,5	39	50 051	14	87,8	66	20,1	58	19 460	59	4 223	8	88 766	6	47,2%
18	TERG OÜ	61 687	60	108,1	58	1 695	81	116,5	44	13,3	77	30 575	11	5 141	4	43	101	46,5%
19	TERASMAN OÜ	113 742	43	170,9	5	3 789	63	218,9	13	23,8	47	28 608	15	1 149	62	5 147	42	46,5%
20	PALMSE MEHAANIKAKODA OÜ	153 041	34	94,5	87	17 673	30	75,6	73	45,1	12	29 247	13	4 783	6	2 328	61	46,4%
21	TARFURGO OÜ	43 877	68	150,4	11	2 675	68	247,6	7	50,5	11	21 201	49	1 994	31	96	97	46,1%
22	E-ARSENAL AS	36 089	76	161,5	7	3 026	66	100	55	39,9	22	22 274	42	3 609	12	103	103	45,5%
23	E-PROFIIL AS	181 128	30	112,7	46	8 849	42	172,0	21	62,4	9	29 791	12	1 132	63	8 571	29	44,6%
24	NORMA AS*	1 382 140	4	109,4	54	137 218	4	129,5	34	14,6	74	18 947	62	1 426	50	50 896	9	44,3%
25	K.M.T. MAJATEHAS OÜ	38 633	74	132,6	21	4 083	61	243,2	9	26,7	39	27 469	21	1 431	49	670	75	44,0%
26	SAINT-GOBAIN SEKURIT EESTI AS	399 574	17	132,8	19	48 832	17	163,2	25	25,7	42	23 196	33	1 686	43	24 862	15	43,4%
27	FAABULA AS	35 640	78	131,1	22	1 781	79	230,2	10	40,6	21	18 460	65	2 228	24	2 719	58	42,2%
28	MAKRON ESTONIA OÜ	83 395	53	129,9	23	7 160	46	104,8	51	33,9	27	27 952	18	2 085	29	350	84	41,9%
29	HARJU ELEKTR AS*	871 610	9	119,1	34	42 061	19	48,9	89	8,7	89	28 636	14	1 740	42	37 209	11	41,8%
30	MAXIT ESTONIA AS	369 659	18	52,9	111	48 866	16	26,0	97	3,7	101	37 917	6	3 271	13	57 497	7	41,5%
31	VILJANDI METLL AS*	454 444	14	129,3	26	49 395	15	117,6	43	28,1	37	20 957	51	1 551	47	14 164	20	40,5%
32	ESTANC AS*	84 865	51	146,2	13	6 539	48	115,0	45	43,7	16	19 368	60	1 886	33	3 704	49	40,1%
33	Q-HAUS BALTIC OÜ	62 644	59	342,4	1	6 243	50	100	54			15 984	73	2 983	15	377	83	39,8%
34	ESTKO AS*	72 880	55	122,9	32	6 856	47	181,1	18	21,1	55	23 926	28	1 584	45	3 700	50	39,6%
35	GLAMOX HE AS	270 637	23	102,0	76	37 124	23	99,6	61	31,8	29	22 343	40	2 483	21	13 177	22	39,5%
36	PRINTALL AS	422 997	16	109,6	53	50 187	13	118,1	42	21,9	52	21 803	45	2 005	30	6 628	32	39,4%
37	GEVATEX OÜ	12 367	96	155,1	9	1 332	86	213,2	15	85,8	3	10 229	103	275	105	272	88	39,3%
38	INTERNATIONAL ALUMINIUM CASTING TARTU AS	69 657	56	124,8	29	7 831	44	144,9	29	28,4	34	22 778	35	1 583	46	9 961	25	38,9%
39	KRAVER AS	13 335	93	141,2	15	1 130	89	100	56	97,7	2	13 448	87	833	83	2 352	60	38,4%
40	REHVIMEISTER AS	39 094	73	83,9	103	2 108	75	53,7	86	8,6	90	35 104	9	2 606	18	105	105	38,3%
41	RAUAMEISTER AS*	108 374	44	115,6	41	19 644	27	120,5	39	44,1	13	21 419	48	1 246	60	6 018	37	37,8%
42	AKTSIASELTS VABA MAA	36 000	77	117,9	36	2 010	77	212,8	16	9,5	83	23 921	29	947	73	4 837	43	37,5%
43	AEROC AS	249 660	24	123,2	31	22 685	26	59,0	78	15,3	72	22 473	38	2 171	27	7 927	30	37,2%
44	CHEMI-PHARM AS*	39 924	72	129,3	27	5 400	56	126,8	36	33,5	28	19 897	55	1 248	59	2 791	57	36,7%
45	WENDRE AS*	1 017 834	5	103,5	71	86 489	7	99,5	62	21,3	53	13 559	86	1 389	52	9 356	26	36,7%
46	PROFLINE AS*	28 259	82	111,9	49	1 354	85	63,8	75	21,1	54	24 882	23	2 174	26	59	99	36,3%
47	ENGLO OÜ	4 912	108	119,0	35	1 244	88	168,9	22	43,4	17	18 703	64	819	84	108	108	36,2%
48	EESTI TURBATOOTED AS	43 371	69	107,6	61	5 339	57	109,5	47	39,6	23	19 854	57	1 807	38	2 141	62	36,1%
49	AESTON OÜ	48 686	64	106,7	63	2 150	74	22,0	98	13,9	75	24 599	25	3 043	14	173	93	35,8%
50	RESPO HAAGISED AS	143 161	37	92,6	92	16 151	31	83,4	68	40,8	20	21 108	50	1 884	34	499	79	35,6%
51	TRETIMBER OÜ*	97 096	45	99,4	81	9 674	40	105,2	50	26,3	40	18 742	63	2 490	20	6 100	35	35,6%
52	PALKTARE OÜ	53 249	62	109,0	56	1 777	80	172,9	20	12,3	79	21 513	47	1 238	61	2 561	59	35,2%
53	NEFAB EESTI AS	166 182	32	100,0	80	8 870	41	131,3	33	15,8	70	23 241	31	1 319	54	6 355	33	35,2%
54	INLOOK COLOR OÜ	30 883	81	104,2	70	3 410	64	109,5	48	11,0	82	26 430	22	1 287	57	170	94	35,0%
55	PROMENS AS	202 904	28	112,5	47	25 031	25	118,9	41	29,7	33	17 343	71	1 268	58	6 087	36	34,9%
56	JELD-WEN EESTI AS	648 718	11	102,3	73	53 685	11	140,5	31	25,2	43	13 580	85	907	78	22 333	16	34,9%

TÖÖSTUS- JA ENERGEETIKAETTEVÕTTED

Koht	Ettevõte *konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulu ühe töötaja kohta		Tootlikkus ühe töötaja kohta		Investeeringud		% esimesest (0...100)
		tuh kr	koht	%	koht	tuh kr	koht	%	koht	%	koht	kr/kuus	koht	tuh kr	koht	tuh kr	koht	
57	METOS AS	157 306	33	100,2	79	13 263	33	94,5	63	28,4	35	19 865	56	1 808	37	673	74	34,7%
58	ROOTSI MÖÖBEL AS	92 979	47	110,7	51	10 204	37	81,0	71	19,7	60	19 053	61	2 113	28	1 639	67	34,3%
59	VÄO PAAS OÜ*	84 213	52	80,5	106	10 640	36	62,0	77	19,6	61	28 424	16	1 477	48	10 965	24	34,3%
60	SVARMIL AS	93 623	46	103,1	72	2 262	73	333,9	4	11,8	80	12 943	92	426	101	2 830	56	34,2%
61	UPM-KYMMENE OTEPÄÄ AS	244 986	26	79,9	108	41 763	20	46,4	91	17,0	67	19 487	58	1 591	44	110 693	5	33,7%
62	FEIN-ELAST ESTONIA OÜ	74 193	54	100,3	78	9 696	39	120,5	40	18,4	63	20 052	54	1 405	51	6 240	34	33,5%
63	PAEKIVITOODETE TEHASE OÜ	129 205	39	91,9	95	19 019	28	82,3	70	22,5	50	22 320	41	916	77	37 655	10	33,2%
64	AS SUWEM	45 181	67	106,7	64	5 177	58	166,0	23	34,3	25	15 247	75	922	76	314	85	33,2%
65	WELLSPA OÜ*	56 065	61	87,0	100	11 857	34	88,4	65	44,0	14	16 673	72	1 933	32	476	80	33,1%
66	NUIA PMT AS	69 076	57	107,9	60	6 238	51	80,5	72	20,0	59	22 583	36	959	71	5 291	41	33,0%
67	WIGEN SINDI OÜ	11 526	99	109,0	57	1 381	84	221,1	12	43,8	15	12 525	94	226	108	79	98	32,9%
68	ESRO AS*	87 249	50	109,1	55	2 530	71	31,3	95	3,3	102	21 955	43	1 781	39	55 591	8	32,8%
69	NURME TURVAS AS	12 160	98	149,0	12	2 079	76	124,6	37	22,7	49	13 859	82	553	96	3 207	53	32,7%
70	CIPAX EESTI AS	87 574	49	116,3	40	3 217	65	27,9	96	5,4	98	20 946	52	1 751	41	34 614	13	32,4%
71	MERINVEST OÜ	152 468	35	112,1	48	5 578	55	143,6	30	24,9	44	15 808	74	649	89	2 926	55	32,2%
72	CLYDE BERGEMANN EESTI AS	88 842	48	101,3	77	203	99	100	57	6,3	96	23 954	27	846	80	1 860	64	32,0%
73	EVO DESIGN OÜ	19 046	88	175,3	4	165	102	100	58	12,9	78	11 036	101	595	92	1 809	65	32,0%
74	TIPTIPTAP OÜ	24 275	84	123,7	30	1 070	90	38,8	92	31,1	31	18 241	66	1 055	64	245	90	31,7%
75	CARAMEL MODA OÜ	11 469	100	135,2	18	1 582	82	155,0	27	17,8	65	11 503	96	882	79		106	31,6%
76	INTERCONNECT PRODUCT ASSEMBLY AS	128 385	40	138,4	16	8 551	43	100	53	24,2	45	12 785	93	669	88	777	72	31,5%
77	ENERPOINT SAARE OÜ	151 989	36	110,9	50	5 985	52	134,2	32	21,9	51	13 956	81	993	67	939	68	31,4%
78	DALE LD AS	50 104	63	93,7	89	4 987	59	58,5	79	18,1	64	22 489	37	1 023	66	17 044	18	31,2%
79	TECHNOMAR & ADREM AS	501 005	13	87,2	97	129 002	6	82,8	69	17,5	66	10 778	102	842	82		107	30,9%
80	MEENED OÜ*	3 437	110	126,7	28	398	97	223,9	11	27,4	38	7 900	107	181	111		111	30,6%
81	TARKON AS	691 441	10	99,0	82	17 732	29	51,7	87	15,0	73	13 398	88	1 297	55	4 600	44	30,2%
82	KALTSIIT AS	40 927	71	82,3	105	7 308	45	58,3	80	16,3	69	23 537	30	974	70	4 081	45	30,2%
83	LASERSTUUDIO OÜ	5 070	107	108,1	59	-54	108			-11,9	106	28 304	17	845	81	883	70	29,7%
84	TERASVARA OÜ	12 966	94	105,1	68	477	93	55,8	84	8,2	91	21 889	44	648	90	410	82	29,4%
85	STRUCTO INDUSTRY OÜ	30 911	80	102,3	74	400	96	18,2	102	9,3	85	20 725	53	1 288	56	261	89	29,0%
86	ESTIKO-PLASTAR AS	280 931	21	95,8	85	1 923	78	12,7	104	2,6	103	18 224	68	1 778	40	7 098	31	28,8%
87	MS BALTI TRAFU OÜ	48 165	65	116,9	38	5 948	53	128,1	35	18,6	62	12 200	95	288	104	8 662	28	28,8%
88	ESFIL TEHNO AS	15 260	92	114,0	44	3 985	62	112,2	46	63,0	8	6 367	108	203	110	44	100	28,7%
89	VOKA MASIN AS	22 904	85	114,1	43	680	91	56,9	82	21,0	56	15 167	76	587	93	514	78	28,1%
90	KRISLING AS	26 310	83	93,7	90	456	94	19,3	100	9,1	87	22 410	39	797	85	108	96	27,9%
91	RAPALA EESTI AS*	136 883	38	94,5	88	51 689	12	101,0	52	26,1	41	10 001	104	563	94	920	69	27,9%
92	M JA P NURST AS	120 837	42	106,3	66	4 575	60	56,3	83	13,4	76	13 827	83	982	69	5 700	39	27,6%
93	AUGLI METALL OÜ	7 364	106	132,8	20	114	103	18,7	101	16,8	68	11 190	99	736	86	721	73	26,4%
94	STANDARD AS*	249 088	25	91,9	94	5 689	54	34,8	93	7,9	93	14 454	77	1 038	65	14 072	21	26,4%
95	MISTRA-AUTEX AS	188 000	29	87,0	99	2 592	70	32,3	94	5,4	97	17 513	70	954	72	3 900	48	26,3%
96	REWOOL OÜ	3 847	109	142,2	14	55	105	100	60	4,7	99	8 385	106	214	109	200	91	26,2%
97	UNIPLAST OÜ	42 274	70	93,4	91	1 510	83	87,1	67	9,2	86	13 176	90	939	75	455	81	26,2%
98	DELUX DOMOTEX OÜ	123 977	41	80,3	107	11 014	35	62,7	76	20,1	57	13 133	91	992	68	3 900	47	26,1%
99	EKSAMO AS	17 202	91	87,2	98	113	104	100	59	11,0	81	14 317	79	491	98	3 507	51	25,7%
100	VELMA MÖÖBEL OÜ	12 883	95	115,6	42	177	100	21,1	99	8,1	92	13 813	84	716	87	830	71	25,5%
101	ENICS EESTI AS*	990 722	7	113,5	45	39 167	22	181,1	17			14 207	80	1 869	35	16 198	19	24,9%
102	AUDES LLC OÜ	37 776	75	110,6	52	2 361	72	49,7	88	8,9	88	11 244	98	461	100	2 984	54	24,5%
103	MIVAR AS*	180 338	31	94,6	86	6 499	49	53,8	85	9,4	84	11 267	97	562	95	11 150	23	24,5%
104	SUN TIMBER OÜ	12 186	97	90,1	96	1 290	87	109,3	49	41,4	19	4 518	111	358	103	290	86	24,0%
105	HOLZ PROF OÜ	1 495	111	117,6	37	-97	109			-25,3	108	18 230	67	498	97		109	23,7%
106	LEKU METALL AS	8 085	103	83,8	104	209	98	48,5	90	6,3	95	14 404	78	622	91	180	92	23,5%
107	PRO FIKSUM OÜ	7 900	105	85,9	101	172	101	6,7	106	4,4	100	5 206	110	2 633	17	273	87	22,5%
108	ESTRE AS	34 210	79	92,1	93	-3 178	111			-19,5	107	13 201	89	475	99	1 667	66	19,7%
109	RONI REM AS*	17 523	90	73,0	110	-48	107			-0,7	105	8 409	105	237	107		110	17,0%
110	PINUS ABJA OÜ	8 030	104	75,6	109	30	106	8,7	105	0,6	104	6 012	109	268	106	572	76	16,3%
111	PLASTSYS OÜ	10 333	101	97,9	84	-297	110			-147,0	109	24 667	24	939	74	120	95	15,1%

A. LE COQ AS

Foto: Toomas Tuul

TARMO NOOP

TARBIJAJID ÜLLATADES

A. Le Coqi meeskond on tõestanud seda, et kui idee on hea, siis on võimalik turgu vallutada väga kiiresti. Kindlasti tuleb siin paljudele meelde see, kuidas selle aasta suvel ujutati heas mõttes joogiturg oma Eesti kääritatud kaljaga üle. Mõnda asja saab veel eriti kiirelt ja andekalt teha: nii otsustas joogitootja teha esmapilgul ei midagi erilist — võeti juba vana ja traditsioonidega kaubamärgiga õlu „Alexander” ja villiti see

vahelduseks pindsesse purki. Ettevõtte juht Tarmo Noop kinnitab, et see õlu on viimaste aegade jooksul olnud fenomenalse eduga ja ülikiiirelt tõusev bränd, kusjuures ilma reklaamikuludeta. Inimesed tahavad midagi erilist. Samamoodi juhtus siis, kui mõned aastad tagasi õllerpurgile fooliumkate peale pandi — ainuüksi see fakt tõstis purgiõlle müüki 60%. Aga mitte ainult võitudest ei räägi järgnev intervjuu.

A. LE COQ AS 2008:

Müügitulu (tuh kr)	1 126 485
Müügitulu kasv	97,4 %
Kasum (tuh kr)	186 371
Kasumi kasv	110,9 %
Töötajate arv	396
Investeeringud (tuh kr)	52 594
Omakapitali tootlikkus	21,1 %

Kui hea oli 2008. aasta

A. Le Coq'i jaoks?

Eelmine aasta polnud õlletootjale hea aasta, õlleturg on languses alates 2006. aastast. Inimesed ostavad vähem, kuid samas kangete õlled osakaal tõusnud pole, mis on hea märk. Juba kaheksa aastat tagasi otsustasid Eesti õlletootjad, et kangele õllele reklaami ei tehta. Eestlaste õllejoomine pole nagu iirlaste või inglaste õllejoomine, kes lähevad pärast tööd pubisse, teevad seal ühe või paar õlut, ajavad natuke juttu ja lähevad koju. Inglismaal on restoraniõlle osakaal 70% ja Iirimaa kuni 80%. Eestlane on teistsugune ja meie tarbime õlut grilliõhtutel ning sel aastal on tunda, et grillitakse vähem. Vaatamata sellele on õlu tarbimise poolest nr 1 jook Eestis.

Kuidas konkurents muutunud on — ega erilisi muudatusi vist pole olnud?

Olime sel aastal 3-4 kuud tagasi protsendi või kahe võrra Saku Õlletehasest ees ja nüüd oleme natuke maas — vist jääbki selline Westmanni ja Piibehe mäng. Kui võrrelda 1998. aastaga, kui me alustasime, siis tänaseks päevaks on meie turuosa 40% juures ehk siis oleme turuosa kasvatanud ligi 4 korda. Kui arvestada *private* õllesid, oleme Sakust õlle osas möödas juba eelmise aasta keskpaigast. Turud on siiski languses ja see küll väga rõõmustav pole. Ma olen ka pandipakendi nõukogu liige ning kõik tootjad deklareerivad oma müügi. Praegu on näha, et pandiühikute müük on kuni 20% väiksem kui eelmisel aastal, aga see tähendab muidugi kogu joogiturgu kokku. Midagi pole teha, ka pudelivee asemel juuakse kraanivett, energiajooke ja spordijooke ostetakse vähem. Ma ei saa olla nõus ka sellega, et meil oli sel aastal ilus suvi. Ega ikka ei olnud, sooja oli küll 20-22 kraadi mingil perioodil, aga 25-st kraadist üle ei läinud. See oli keskmine Eesti suvi, mis mõjutab ka inimeste käitumist.

Kuidas kavatsete edaspidi turul laiendada?

Kui vaadata, siis oleme laiendanud ennast küll, sel aastal tulime Eesti kaljaturule, meie kali tegi meedias lausa iganädalast uudist, mida arutati. Enne meie tulekut oli Eesti kaljaturg kolm korda väiksem kui praegu, me tõstisime seda tugevasti. Otsime pidevalt uusi võimalusi, alguses oli õlu ja long drink ja karastusjook — nüüd on spekter palju suurem, sel aastal tegime katsetusi ka veiniturule 3-liitriste pappkarpidega ja hakkasime neid maale tooma. Oleme mahumüüjad ja veiniturgu keegi Eestis ei monitoori, seetõttu ei tea ma täpselt, kuidas meil läks, aga kõike, mida me palju müüa ei suuda, ei hakka me ka punnitama. Oleme selleks liiga suured, et hakata niššides tööle, meil on vaja võita suurtes asjades. Ja tõesti, kui sul on 10% turust, siis on võimalik sealt juurde võtta, aga kui oled turul esimene, siis 40% ja 50% protsendist ülespoole minna on juba keeruline. Kui turg ei tõuse, siis teed uusi valikuid ja lood uusi võimalusi, kuidas tagada ettevõtte areng edaspidiseks. Ja arendama peab.

Milliste nippidega te oma uusi tooteid planeerite?

Peame ise alati vastama küsimusele, et miks ja miks just sellise hinnaga keegi peaks seda toodet tahma. Kui me ei oska näiteks öelda, miks just meie vesi peaks olema parem kui iga teine vesi, siis puudub meil vee puhul unikaalsus. Tegelikult on ainuke Eesti tootja, kes saab hoobelda unikaalsusega „Värskas“ ja turul on ta oma osa ka säilitanud. Meil on oma mõtted uute toodetega, aga meil ei ole mõtet praegu neid lansseerida, kui turg on languses ja õues on külm. Kõik põhitooted peavad arenema, ei pea uusi maitseid tooma, palju saab teha pakendiga, veidi ka sisuga, mängida lisaväertustega... Siin valikuid on, aga iga toode peab pakkuma inime-

sele üllatust. Võrreldes Kesk-Euroopa vanade maadega on Eestis üllatuslikkust palju ja edu saavutavad need, kes on uuendusmeelsed. Kui tulla uue asjaga välja ja reklaami ei tee ning see tarbijani ei jõua, siis pole mõtet turule midagi tuua. A. Le Coq'is istume kaks korda kuus koos ja arendame tooteid. Igal ettevõttel peaks olema iga toote ja enda ettevõtte kohta mingisugune sõnum — seda peab tarbijale ka tõestama ja kui need argumendid on, siis peab need kuidagi-moodi ka tarbijateni viima. Ja selleks on turundus.

Kuidas on Teil planeeritud meeskonnatöö?

Meeskonnatöö on üks efektiivsemaid meetodeid, kusjuures seda on Eestis üsna vähe käsitletud. Meil hakkas kõik sellest pihta, kui ma noore mehena hakkasin õlletehast juhtima ja esialgne arusaam oli ka minul selline, et turundus tegeleb turundusega ja tootmine tootmisega jne. Sealt edasi: kui turundus midagi välja mõtles ja tahtis selle jaoks raha, siis ma ütlesin: „Ei, ma ei usu sellesse, minge mõelge uuesti!“ Siis istuti jälle laua taha ja siis saatsin nad tihti jälle tagasi ja see oli üks lõputu käimine. Lõpuks tekkis juba vastuseis, et mis sa siis tahad ja meid tagasi saadad. Tänapäeva meeskonnatööd nähakse senini nii, et on juht ja teda ümbritsev lähikond. Heal juhul võib seda nimetada juhtimistiimiks, aga meeskonnatöoga pole sel mingit pistmist. Aga siis saime aru, et midagi peab muutma. Koos tollase juhtkonnaga otsime me Amazonist 11 raamatut ja lugesime need kambapeale läbi. Lõpuks istusime ümber laua ääres ja tegime kokkuvõtteid ja leppisime summaarselt kokku, mis on põhimõtted. Need kehtivad meil siiani. Lühidalt öeldes on meeskonnatöö ülesanne äratada inimestes loovust ja tiimis on kõik võrdsed, seal pole ülemusi ega alluvaid. Meil töötab erinevates valdkondades üheksa meeskonda.

TOIDUAINETÖÖSTUSE ETTEVÕTTED

Koht	Ettevõtte *konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulud ühe töötaja kohta		Tootlikkus ühe töötaja kohta		Investeeringud		% esimesest (0...100)
		tuh kr	koht	%	koht	tuh kr	koht	%	koht	%	koht	kr/kuus	koht	tuh kr	koht	tuh kr	koht	
1	A, LE COQ AS	1 126 485	2	97,4	9	186 371	1	110,9	5	21,1	2	22 796	2	2 845	1	52 594	2	100,0%
2	RAKVERE LIHAKOMBINAAT AS*	2 151 822	1	114,0	4	72 438	2	58,1	8	6,8	8	16 439	5	1 597	5	190 100	1	93,2%
3	POLVEN OÜ*	69 383	7	107,2	7	1 570	8	1 984,9	1	14,2	5	38 622	1	2 478	3	2 061	6	90,5%
4	VÄRSKA VESI AS	82 426	6	118,6	3	5 356	5	172,4	2	42,9	1	15 711	6	1 717	4	5 341	5	61,5%
5	BALTI VESKI AS	50 653	8	120,9	2	2 247	7	108,3	6	14,5	4	20 254	4	2 533	2	264	9	57,1%
6	NÕO LIHATÖÖSTUS AS	191 318	3	138,2	1	5 901	4	115,3	4	9,9	7	13 086	9	1 417	6	16 950	3	48,1%
7	SALVEST AS	182 639	4	107,8	6	19 374	3	123,4	3	18,4	3	13 882	8	1 210	7	13 809	4	33,4%
8	MELECO AS	115 435	5	103,2	8	5 032	6	71,9	7	13,7	6	14 877	7	1 132	8	1 114	8	21,4%
9	KRAPESKAS	39 072	9	109,0	5	482	9	2,1	9	1,2	9	22 053	3	814	9	1 437	7	17,1%

MERKO E HITUS AS

Foto: Toomas Tuut

TIIT ROBEN

PANUSTADES TULEVIKKU

Merko juht Tiit Roben valdab kujundlikku keelt. Nii kirjeldab ta tänast ehitusturul olemist kui vaala ookeanis ujumist — ahmid planktonit sisse ja siis lased läbi hammaste vett välja. Mida ta selle all mõtleb? Eks ikka seda, et suuri riigihankeid turul enam eriti alles pole ning püütakse kokku ahmida hästi palju

väikeseid. Ometi tegutseb ettevõtte edasi ning plaanib ka laienemist. Väga hoogsalt tegutsetakse praegu teedeehituses. Eelmine aasta lõppes ettevõtte jaoks väga hästi — saadi valmis suurim objekt, mida Merko eales Eestis ehitanud on ning ka naaberturgudel sai püsti pandud üht-teist suuremat.

MERKO E HITUS AS 2008:

Müügitulu (tuh kr)	4 653 933
Müügitulu kasv	84,5 %
Kasum (tuh kr)	299 140
Kasumi kasv	54,9 %
Töötajate arv	1042
Investeeringud (tuh kr)	66 452
Omakapitali tootlikkus	14,4 %

Kuidas Merko Eesti ehitusturu peale vaatab? Murelikult või optimistlikult?

Ütleme, et läheb nagu vaalal ookeanis — ahmid planktonit sisse ja siis lased vett läbi hammaste välja. Viimasel ajal on näha, et riigihanked on hästi pisikesed. See on uus olukord, sest kui 2006. ja 2007. aastal me väikestel hangetel osaleda ei jõudnud, siis täna õnnitleme üksteist ka juba kahe miljoni kroonise hanke võitmise puhul. Ja nii me kogume käivet objekt-objekti haaval. Samas on teedeehituses konkurentsi-lahing väga suureks läinud. See turg on aastaid suletud olnud, osa teedeehitajaid on harjunud seda enda omaks pidama. Ja mõelge — nüüd järsku tulevad teised, kes tahavad ka midagi teedeehituses ära teha! Aga pole parata — see on peaaegu pea ainuke koht, kus raha veel liigub. Ka 100 miljoni kroonine teehange on täna väga suur asi.

Millised olid eelmise aasta kõige uhkemad projektid?

Meie kõige vägevam objekt oli Viru Vangla. Arvan, et see on meie kõige suurem Eestis tehtud üldehituse objekt üldse. Sellest on küll vähe räägitud, aga me saime ka Leedus valmis Merko ajaloo suurima objekti, mis asub Vilniuse kesklinnas ja selle lepingu maht oli 1,2 miljardit krooni. 2008. aastal ehitasime ka Tallinki bürood, büroohoone Delta Plaza'gi on meie eelmise aasta „laps“. Pärnu kandis tegime trassihankeid 170 miljoni krooni eest — nii on see käive vaikselt kokku tulnud.

Eelmisel aastal saadud suured hanked toidavad meid ka sel aastal edasi: Ämari lennuväli, Solaris keskus saab valmis sügiseks. Häda on aga selles, et palju on tööd eest ära tehtud ja näeme, et oleme jõudnud selgelt rohkem ära teha kui oleme uutelt hangetelt juurde saanud. Oleme võitnud suhteliselt palju toruhankeid, mis on finantseeritud läbi Keskkonna Investee-

ringute Keskuse. Eesti Energia hangetel oleme ka palju osalenud ja üsna mitu alajaama ehitanud.

Milline on Teie arvates siin riigi roll?

Kui riik, tänases olukorras sisuliselt ainsa tellijana, tõmbab kokkuhoius kõik kulutused koomale, siis on oht, et ettevõtted jäävadki seisma. Mis on jäänud tegemata? Näiteks ettevõtete ja eraisikute kontodel on raha, mis on kasutamata. Need rahad saaks kindlasti ettevõtlusesse sisse tuua. Tegelikult saaks korraldada PPP (*private public partnership*) projekte või siis selliseid hankeid, kus osa rahast makstakse ettevõtjale järeelmaksuga. Kui näiteks Euroopast tuleb 85% rahast, siis riik võiks selle ülejäänud 15% võtta töövõtjalt — tingimusega, et töövõtja saab oma 15% näiteks kümne aasta jooksul ning see raha arvestatakse hanke hinna sisse. Ma olen käinud seda ideed siin-seal ka pakkumas, aga siiani ei ole selliseid hankeid veel korraldatud...

Milline on Merko tulevikuvisioon?

Venemaa suunale me täna pigem vaadata ei julge, Eesti-Vene suhted ja ümbritsev poliitiline foon on selline, mis seda ei toeta. Minskisse ka veel ei läheks, seal on olukord ikka ebastabiilne. Reaalne oleks vaadata näiteks Kiievisse. Baltikumi turg on selgelt liiga väike ja siin on eelneva perioodiga üsnagi palju jõutud korda saata. Sellist tõusu, nagu me siin näinud oleme, enam ei tule. Eestit vaadates on selge, et büroosid, hotelle ja kaubanduskeskusi on piisavalt. Puudu on selgelt mõni vangla ning koolimaju võiks ka remontida. Ehitada saab vaid elamud — neid on kogu aeg vaja. Meie loodame sellele, et laulva revolutsiooni lapsed jõuavad lähima viie aasta jooksul täisikka ja tahavad omaette elamist

soetada. See võib olla meie päästerõngas, midagi muud ma siin kohalikul turul ei näe. Me plaanime juba sel aastal hakata uusi kortereid ehitama. Ühe strateegilise otsuse oleme veel teinud — ostame riigilt teehooldefirma Vooremaa Teed. Tallinna Teede baasil, kes on meie tütarettevõte, oleme seni maanteede ehituses olnud põhiliselt Põhja-Eesti kesksed. Nüüd üritame Vooremaa Teedest tõsiselt infrastruktuuri-ettevõtte teha ja selle baasilt Lõuna-Eesti suunda katma asuda.

Aga kuidas praegune aeg üle elada?

Ehitusmahud kukuvad sel aastal 30-40% ja kui tippaegadel oli Eestis töötamas korraga 82 000 ehitajat, siis nüüd arvutatakse, et võib-olla jääb aasta lõpuks vaid 40 000 alles. Meil on ehitusvõimsust üle ja täna saaks väga kõvasti ehitada... Kui nüüd ühel hetke tõus tuleb ja need jõude olevad ehitajad on juba kusagile mujale läinud ja uued väljakutsed leidnud, siis pole võimalik tõusule reageerida ja suuri mahte täita. Meile tänane olukord sobib ja me näeme palju võimalusi, erinevaid koostööpakkumisi käib laualt läbi. Aeg on väga huvitav — mõttet liiguvad ka välisturgude suunal. Inseneriehituses pole me saanud veel Lätis ja Leedus vajalikul määral kätt proovida ja tulevikus võtame kindlasti sealsetest riigihangetest üha enam osa. Lätlased hakkavad eurorahade eest varsti vanglaid ehitama ja see sobiks meile väga hästi. See, mida me Viru Vangla ehitamisel katseeksituse meetodil teada oleme saanud, see on oluline *know-how* pagas. Ma mäletan väga hästi, kuidas märulipolitseile anti ülesanne katsetada, kuidas kambriüksed vastu peavad. Nad lõhkusid mitu tükki enne ära, kui teada saime, millise tugevusega see uks olema peab. Järgmine kord meil enam märulimeeste abi vaja ei ole. ○

EHITUSETTEVÖTTED

Koht	Ettevõte *konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulud ühe töötaja kohta		Tootlikkus ühe töötaja kohta		Investeeringud		% esimesest (0...100)
		tuh kr	koht	%	koht	tuh kr	koht	%	koht	%	koht	kr/kuus	koht	tuh kr	koht	tuh kr	koht	
1	MERKO EHITUS AS*	4 653 933	1	84,5	32	299 140	1	54,9	22	14,4	24	38 570	5	4 466	7	66 452	5	100,0%
2	NORDIC CONTRACTORS AS*	3 972 037	2	105,1	17	53 556	5	13,6	33	4,8	34	35 107	6	3 110	11	417 094	2	93,6%
3	RIVERSIDE OÜ	131 003	16	506,7	1	11 081	12	100	14	1385,1	1	24 124	21	5 240	6	211	31	90,7%
4	NORDECON INTERNATIONAL AS*	3 867 917	3	103,1	19	171 316	2	59,1	20	20,5	22	33 714	7	3 140	10	150 294	3	85,0%
5	NORDECON EHITUS AS	659 782	7	100,7	22	75 080	3	100,7	13	40,3	12	79 524	1	9 425	3		39	76,0%
6	MERKO TARTU AS	327 335	9	91,9	28	11 250	11	49,2	24	22,9	19	51 796	2	16 367	2	423	26	64,2%
7	KAAMOS EHITUS OÜ	235 732	10	141,6	6	13 153	9	109,6	11	55,5	9	29 943	12	18 133	1	101	33	63,5%
8	FACIO EHITUSE AS	1 041 904	5	110,8	15	63 469	4	82,7	16	34,8	14	38 752	4	8 540	4	20 889	8	58,2%
9	PULEIUM OÜ	4 360	41	172,5	4	876	33	931,0	1	96,2	2	9 151	43	1 090	32	553	24	51,5%
10	SEVE EHITUSE AS	54 106	26	90,8	30	4 228	23	74,6	18	29,7	16	14 105	41	796	39	419 000	1	48,5%
11	TERRAT AS	234 786	11	154,6	5	32 849	7	144,8	6	66,8	5	30 714	11	2 498	13	7 441	11	39,4%
12	VIIMSI KEEVITUS AS	201 971	14	104,8	18	34 483	6	134,1	9	60,9	6	25 017	17	5 771	5	2 630	18	38,3%
13	VIRU ELEKTRIK AS	41 668	29	237,1	2	2 442	27	201,7	3	55,7	8	19 738	30	1 984	17	77	35	35,8%
14	YITEMICO AS	91 817	19	173,2	3	5 720	18	143,0	7	69,9	4	26 450	16	2 700	12	229	29	34,8%
15	TEEDE TEHNOKESKUS AS	69 999	23	133,9	8	5 498	19	168,0	4	20,8	21	32 483	8	1 014	35	3 555	15	31,1%
16	SYSTEMTEST OÜ*	27 437	34	135,7	7	4 238	22	140,7	8	35,7	13	31 979	9	1 372	24	89	34	30,4%
17	NORDECON INFRA AS*	1 233 025	4	100,4	23	-29 892	43			-12,2	40	24 818	18	1 787	18	74 986	4	30,0%
18	TELORA-E AS	47 808	27	92,6	27	5 361	20	39,4	28	32,4	15	44 964	3	1 328	25	311	27	30,0%
19	HIJU TEED OÜ	88 833	20	100,3	24	12 571	10	77,2	17	48,0	10	31 574	10	2 066	16	10 363	10	29,3%
20	TALTER AS	782 173	6	105,5	16	-2 915	41			-1,4	38	26 696	15	2 307	15	31 168	7	28,6%
21	P.P.EHITUS OÜ*	5 240	40	111,6	13	2 685	26	273,1	2	28,1	18	22 805	24	749	41		43	27,4%
22	TREF AS*	424 831	8	103,0	20	22 861	8	32,4	30	8,9	32	21 807	26	2 484	14	14 696	9	26,6%
23	AEK OÜ*	61 125	24	79,9	35	6 641	15	68,2	19	43,7	11	27 161	14	3 217	9	68	36	25,8%
24	ÖSEL CONSULTING OÜ	3 469	42	117,5	12	1 072	32	129,1	10	60,8	7	22 672	25	771	40	27	42	23,5%
25	LINDREM AS	55 328	25	53,0	41	7 230	13	148,6	5	87,7	3	24 507	19	1 383	23	229	28	23,5%
26	HOTRONIC AS	76 412	22	110,9	14	1 932	30	103,6	12	16,1	23	23 100	22	1 442	21	6 254	12	23,3%
27	RAPLA TEED OÜ	225 330	13	99,4	25	6 216	16	39,9	26	14,4	25	19 785	29	1 435	22	37 162	6	22,5%
28	SAMESTI METALL OÜ	3 280	43	122,1	10	45	36	88,4	15	9,1	31	24 156	20	656	42	44	38	21,1%
29	JÄRVA TEED AS	92 700	18	130,2	9	2 200	29	40,0	25	13,3	26	21 104	27	1 204	28	4 200	14	20,9%
30	ELECTRUM AS	79 403	21	119,3	11	3 375	25	57,6	21	22,5	20	19 639	31	1 073	34	2 385	19	20,0%
31	FINNLAPELLI EESTI OÜ	41 700	28	81,9	34	2 355	28	52,8	23	29,4	17	23 084	23	1 604	20	1 458	22	19,6%
32	PAIDE MEKAS	172 035	15	102,1	21	7 169	14	39,4	27	12,2	27	18 634	33	1 313	26	2 345	20	18,8%
33	MAPRI PROJEKT OÜ*	227 928	12	57,6	40	4 078	24	12,9	34	11,8	28	27 485	13	1 266	27	107	32	18,7%
34	IKODOR AS	37 160	30	65,4	39	4 479	21	24,5	32	10,5	30	20 663	28	1 616	19	5 535	13	16,2%
35	MATEK AS*	130 180	17	71,2	37	5 885	17	37,3	29	10,6	29	17 896	34	1 113	31	2 700	17	15,4%
36	PAG AS	28 607	33	39,5	43	-459	38			-4,9	39	16 879	37	4 087	8	460	25	15,0%
37	ESTNOR OÜ	22 088	35	91,4	29	4	37	4,2	36	0,1	37	18 955	32	818	38		41	13,7%
38	PEETRI PUIT OÜ	30 611	32	90,1	31	1 758	31	28,5	31	7,9	33	13 111	42	957	36	641	23	12,5%
39	SUJA EHITUS OÜ	33 569	31	94,9	26	-1 818	40			-43,8	42	17 299	36	1 119	30	2 209	21	12,4%
40	ELEKTRIMEES OÜ	15 196	39	67,8	38	96	35	4,3	35	2,8	35	17 611	35	1 169	29		40	12,1%
41	TVS PARTNERID AS	20 471	36	83,8	33	-555	39			-33,8	41	16 401	38	1 077	33	63	37	11,2%
42	ET TOREL OÜ*	16 212	37	73,3	36	160	34	3,6	37	1,9	36	14 361	40	600	43	223	30	9,8%
43	ABSINT OÜ*	15 633	38	43,0	42	-4 202	42			-56,1	43	16 097	39	869	37	3 000	16	6,9%

WWW.KONKURENTS.EE

EESTI TELEKOM AS

INFOÜHISKONNA EESTVEDAJAD!

See, et ajad on raskemaks läinud, pole enam eriline uudis. Eriliseks teeb selle iga ettevõtte puhul see, kuidas nad raske ajaga kaasas suudavad käia. Numbritele peale vaadates võiks ju öelda, et suuremaks optimismiks põhjust pole. Eesti Telekom juht Valdo Kalm ütleb, et ta ise on optimistlik inimene küll, kuid hetkel ta majanduskliima kiiret paranemist ette ei näe. Eelmisel aastal töötasid kolm gruppi kuuluvat ettevõtet — EMT, Elion ja MicroLink — välja oma uue ühise visiooni, mida nii 2008. aastal kui ka nüüd järjekindlalt ellu viiakse. Visioon kõlab lihtsalt ja lõõvalt: „Infoühiskonna eestvedajad!”

EMT, Elion ja MicroLink tegutsevad nüüd ühiselt infoühiskonna paremaks muutmise nimel. Eelmisel aastal istuti mitmeid kordi tütarettevõtete juhatustega koos ja nii see visioon sündis. Esialgu võib hüüdlause „Infoühiskonna eestvedajad!” väga lihtsalt ja iseenesestmõistetavalt kõlada, reaalsus on aga midagi muud. „Me näeme siin pikka tunnelit, mille sees on erinevad strateegiad. 2008. aastal hakkasime seda ellu viima ja startisime projektiga „Ole kaasas!”, mis tähendab järgmise 100 000 inimese internetiseerimist. Koostöös „Teeme ära!” meeskonnaga käivitasime „Minu Eesti” projekti. See algas peale sellest, et mõtlesime koos, kuidas veelgi paremini tehnoloogiat Eesti hüvanguks ära kasutada. Me nägime, et siin on vaja midagi muuta ja see läheb väga hästi kokku meie visiooni elluviimisega,” on Kalm veendunud.

„Ole kaasas!” projekt käib täie hooga, internetibuss sõidab ringi ja just nendes kohades, kus enne pole käidud. Inimeste internetimaailma kaasamine on puhtalt Eesti Telekom kolme tütarettevõtte projekt. Telekom ise on sellesse üsna palju panustanud ning osa rahast tuli ka Euroopa Liidu struktuurfondidest. „Minu Eesti” projektis ollakse samuti väga aktiivselt tegutsemas. Kalmi sõnul panustatakse projekti kõige rohkem oma aega.

2008. aastal mõjutas Eesti Telekom tegevust kaks väga suurt tegurit. Vaatamata sellele, et mobiilside- ja lairibateenustega on hästi läinud, mõjutas viimases kahes kvartalis ettevõtet

siiski majanduslangus ning riiklikud ja üle-euroopalised regulatsioonid. Regulatsioonid tähendavad üldjoontes seda, et mobiilivõrkonnas tuleb hindu alandada ja EMT on kohustatud seda tegema. „Käive küll langes, aga kasumit suutsime kasvatada ning kasvasid ka meie tegevuse marginaalid, mis omakorda näitab jätkusuutlikkust. Klientide arvu kasv nii mobiilises kui lairibainternetis on kinnistanud fakti, et internet on inimvajadus,” on Kalm kokkuvõttes rahul.

Kalm tõdeb, et kuigi majanduse jahenemine andis tõsiselt märku juba 2008. aastal, on Telekom Grupi ettevõtted suutnud muutuvate oludega kohaneda. Mis see tähendab? Kõigis kolmes ettevõttes käivitusid juba 2008. aasta kevadest efektiivsusprogrammid, et viia kulud vastavusse tuludega. Samuti on EMT-l ja Elionil õnnestunud säilitada oma äris väga kindlalt turuosad. „Turuosa hoidmine on alati ka meie eesmärk olnud ja see on meil õnnestunud,” ütleb ettevõtte juht.

Kalm ootab huviga käesoleva aasta sügist. Alati optimistlik mees on oma juttu kahtlusenoote sisse toonud ning arvab, et majanduse taastumist nii pea oodata pole. „Põhjas me veel kindlasti pole, töökohti jääb vähemaks ja ma arvan ja kardan, et 100 000 töötut vist tõesti kokku tuleb ja see mõjutab oluliselt tarbimist. Tuleks mõelda nii, et läheb hästi, aga valmistuda selleks, et olukord läheb viletsaks. Sel aastal suureks optimismiks põhjust pole.”

Foto: Toomas Tuul

VALDO KALM

EESTI TELEKOM AS 2008:

Müügitulu (tuh kr)	6 189 597
Müügitulu kasv	98,9 %
Kasum (tuh kr)	1 438 265
Kasumi kasv	95,2 %
Töötajate arv	2341
Investeeringud (tuh kr)	754 782
Omakapitali tootlikkus	33,4 %

Vaatamata raskematele aegadele jätkatakse ettevõttes tootearendust ning seoses sellega pole ka investeeringuid oluliselt kärbitud. Internetikõned, e-tervise projekt, 3,5G võrgu ja digi-TV arendus on olnud 2008. aasta tootearenduse ja innovatsiooni märksõnad.

Lõpetuseks võiks ju arvata, et telekomifirma juht vahetab oma telefoni iga poole aasta ta-

gant. Selgub, et käesoleval juhul see nii pole. Viimased kolm aastat on Kalm oma asju ajanud ühe telefoniga. Ilmselt on ta sellesama telefoniga teinud ka neid kõnesid, mis infoühiskonda paremaks muudaksid. „Näeme, et meie riik funktsioneerib liiga kulukalt. Peame leidma teised võimalused ja infotehnoloogia aitab kindlasti ühiskonda odavamaks muuta,“ viskab ta ideid särasilmil õhku. ◉

SIDE-, KOMMUNIKATSIOONI- JA IT-ETTEVÕTTED

koht	Ettevõte *konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulud ühe töötaja kohta		Tootlikkus ühe töötaja kohta		Investeeringud		% esimesest (0...100)
		tuh kr	koht	%	koht	tuh kr	koht	%	koht	%	koht	kr/kuus	koht	tuh kr	koht	tuh kr	koht	
1	EESTI TELEKOM AS*	6 189 597	1	98,9	17	1 438 265	1	95,2	16	33,4	10	31 512	9	2 644	6	754 782	1	100,0%
2	EMT AS*	3 682 000	2	94,3	19	965 000	2	103,2	10	57,8	3	33 988	7	6 731	2	297 000	4	87,9%
3	TELE2 EESTI AS	1 753 903	4	92,4	20	534 665	3	101,6	11	19,7	15	28 209	12	8 392	1	315 509	3	71,3%
4	ELION ETTEVÕTTED AS*	3 293 383	3	106,7	14	488 441	4	82,4	17	23,8	14	26 672	14	2 200	7	428 000	2	63,3%
5	LINXTELECOM ESTONIA OÜ	93 858	8	137,0	5	10 189	8	411,0	2	36,9	7	41 525	1	3 129	5	7 691	5	61,7%
6	TELEGRUPP AS	148 429	7	129,3	9	14 215	7	127,4	8	62,1	2	32 924	8	3 227	4	1 174	13	49,5%
7	SONA SYSTEMS OÜ	5 476	21	133,6	7	2 888	11	162,3	6	82,8	1	11 222	21	5 476	3	779	16	47,4%
8	HELMES AS*	212 681	5	130,6	8	19 521	6	116,3	9	34,6	8	41 017	2	2 085	8	3 994	8	46,9%
9	REAALSÜSTEEMID AS	12 184	17	92,3	21	2 025	12	525,2	1	13,1	17	21 099	16	1 108	10	98	20	44,0%
10	MOBI SOLUTIONS OÜ*	23 686	13	128,5	10	2 894	10	343,0	3	53,5	5	19 988	17	987	13	89	22	43,8%
11	REGIO AS	71 687	9	136,6	6	5 889	9	166,5	5	33,1	11	35 214	5	919	14	3 489	9	42,4%
12	WEBMEDIA AS	169 151	6	125,8	11	29 696	5	134,4	7	43,6	6	34 851	6	842	15	4 088	7	42,4%
13	NOW! INNOVATIONS OÜ	8 047	19	443,7	1	183	19	54,2	19	30,8	12	12 875	20	1 006	12		21	41,4%
14	USESOF AS	25 375	12	98,8	18	738	16	215,8	4	34,5	9	25 998	15	1 336	9	300	19	38,4%
15	EKTACO AS	27 599	11	116,2	12	1 729	13	81,3	18	25,3	13	28 138	13	1 022	11	1 148	15	33,0%
16	ADM INTERACTIVE OÜ	17 830	15	101,0	16	410	18	16,5	20	13,8	16	35 249	4	615	19		23	30,7%
17	ITVILLA OÜ	320	24	193,2	4	26	20	100	15	53,6	4	3 575	24	320	21		24	27,0%
18	AQRIS SOFTWARE AS	16 000	16	78,5	23	-789	22			-5,1	19	35 860	3	571	20	1 161	14	26,9%
19	NETLEAD OÜ	10 083	18	203,4	3	1 317	14	100	12			28 828	11	672	16	477	18	26,0%
20	SQA PARTNERS OÜ	23 440	14	115,6	13	753	15	100	13	10,9	18	15 761	18	297	22	4 554	6	23,3%
21	ANDMEVARA AS	42 198	10	85,1	22	-5 548	24			-36,3	21	30 524	10	659	17	2 597	10	20,1%
22	TRACKING CENTER OÜ	7 590	20	293,9	2	522	17	100	14			7 687	23	632	18	2 209	12	19,4%
23	NUTITEQ OÜ	954	23	105,4	15	-107	21			-28,2	20	9 407	22	238	23	691	17	10,0%
24	MODESAT COMMUNICATIONS OÜ	1 360	22	54,0	24	-2 412	23			-53,8	22	12 879	19	113	24	2 249	11	5,1%

WWW.KONKURENTS.EE

EKE INVEST AS

STARDIJOONEL VALMIS

EKE Invest on väga huvitav ettevõtte. Mõned aastad tagasi näiteks alustati Kreeta saarele eestlaste küla ehitamist, praegu on nii mõnedki kaasmaalased endale saarele suvekodud ostnud. Erinevate projektide alged on ka uues Euroopas — Rumeenias ja Moldaavias. Samuti on EKE Investil osalused lisaks kinnisvara ja tootmisprojektidele kolmes kohalikus sanatooriumis. Ettevõtte juht Rein Tiik räägib, et praegu on järelemõtlemise aeg. Mis ei tähenda kuidagimoodi seda, et investeringutele kriips peale tõmmataks, vastupidi — EKE Invest endale raha paigutamisel piiranguid seadnud pole. See kõik töötab huvitavaid projekte. „Me teeme plaane, mõtleme järele ja vaatame, mida võiks veel teha ning rivistame ennast stardijoonele,“ ütleb Tiik.

Kuidas läks EKE Investil eelmisel aastal?

Täna me uusi projekte väga ei käivita, aga nii 2007 kui ka 2008 olid mõlemad suhteliselt head aastad. Tegelikult 2007 oli isegi veel parem, sest terve hulk majanduslikult headel aastatel laialt ettevõetud projekte jõudsid oma loomuliku lõpuni ja said valmis. Headel aegadel võeti meie tütarfirmades ette nii arendus- kui äriprojekte ning nende realiseerumine koonduski aastatesse 2007 ja 2008.

Millise projektiga Te kõige enam rahule jäite?

Neid on ikka mitmeid olnud. Üks suur ja ilus projekt, milles osalesime, oli Ehituse ABC kaubandusketi ülesehitamine. See toimus läbi meie tütarühingu ja omakorda läbi selle loodud ühisfirma — logistiline ahel ulatub tihti meist kaugele, aga see oli tõeliselt suur ja hea projekt ja hästi välja mängitud. Me ise oleme rohkem tegelenud tulinlastele mõeldud kaksiktorni valmissaamisega. Kõige väiksem projekt oli Magasini tänaval, arhitekt H. Johanson 1926. aastal projekteeritud haiglahoone elumajana taastamine. See asub miljööväärtslikul alal, ilusas pargikeskkonnas ja on muinsuskaitse all. Maja tuli praktiliselt tükkideks lahti võtta ning siis taastada võimalikult endisel kujul. See oli suur ja spetsiifiline töö, mille eest pärast seda, kui maja on valmis, aitäh naljalt ei öelda. See pole ka majanduslikult efektiivne tegevus, aga lähtudes kohusetundest on vaja vahest mõni asi ära teha.

Kui veidike ajaloost rääkida, siis millised on olnud Teie kõige huvitavamad ehitusalased ettevõtmised?

Ühel heal perioodil nende heade aegade lõpus, kui kõik firmad, kel oli mingilgi määral ressursi, vaatasid Eestist väljapoole, vaatasime meie ka ja käivitasime kaks projekti — ühe uude Euroopasse ja teise vanasse Euroopasse. Aastal 2006 hakkasime Kreetale Eesti küla ehitama. Täna on kaks kolmandikku Eesti külalt valmis ja seal elavad eestlased sees. Praegu on külas müümata veel viis maja. Hetkel me seal ei ehitata, aga oma kogemuse oleme kätte saanud. Huvitav on jälgida ka seda, et langus ei löö vaid meid — Kreeta oli väga populaarne inglaste seas, nüüd on nende osakaal vähenenud — Kreeka pangad ei anna enam neile laenu, et maju osta. Me ise finantseerisime Kreeta projekti omavahenditest ja ostjate ettemaksudest.

Miks Teid sanatooriumidesse investeerimine paelub?

Oleme oma energiat panustanud kolme Eesti sanatooriumisse — Tervis, Tervise Paradiis ja Värska. Kui ettevõtte on vana, siis on mõned projektid ettevõtte sees niiõeldad vanad ja pikaajalised. Kogu iseseisvuse aja on neid ka arendatud ja sinna panustatud. Meil pole piiranguid, millesse investeerida, paneme raha sinna, kuhu antud hetkel on mõtet. Praegu on järelemõtlemise aeg, ei pea mõtlema sellele, et kramplikult investeerida järgmisesse elamusse

REIN TIIK

või laohoonesse. Samamoodi võib mõelda, et järgmine investeering võiks olla kasvõi elektroonikatootmine või ükskõik mis asi, mida me täna ei taha või ei oska öelda, aga mis on tulevikus mingil antud hetkel perspektiivikana tunduv uus asi. Milleks seada endale piiranguid? Neil aastatel, kui me investeerisime sanatooriumidesse, tehti seda kuna see andis hea äritulemus. Kui vaadata Eestis praegu ringi, siis pole see enam eriti originaalne. 2000. aastatel ehitati neid nagu seeni pärast vihma.

Täna kipub olema nii, et paljud investeeringud kiratsevad, sest kliente sellele mahule piisavalt pole. Me üritame uusi ja vanu projekte omaval siduda. Uusi projekte välja mõeldes on meie roll just see, et otsustame, kas viime selle ise ellu või üritame mitut ettevõtet ühe taha koondata.

Kas langeval turul on kuidagimoodi võimalik siiski kasu lõigata?

See pakub palju ajugümnaastilisi võimalusi. Kui hästi osata, saab kindlasti potentsiaali, mis siin peitub, ära kasutada. Ei tohi olla loll optimist, aga samas oleks tervislikum olla optimist. Suve lõpus toimus teatud elavnemine, nüüd on küsimus, mis juhtub sügisel ja talve alguses. Kui ei tõmmata uuesti pidurit, siis võiks loota, et protsess keerab püsivamalt nina ülespoole. Mina tahan uskuda sellesse, et halvem aeg on möödas.

EKE INVEST AS 2008:

Müügitulu (tuh kr)	286 713
Müügitulu kasv	128 %
Kasum (tuh kr)	303 625
Kasumi kasv	186,4 %
Töötajate arv	225
Investeeringud (tuh kr)	64 547
Omakapitali tootlikkus	43,3 %

EKE AJALUGU:

EKE loodi juba 1960. aastatel. Koos Eesti taasiseseisvumisega omandas EKE struktuur majanduslikult ja vormiliselt õige struktuuri ehk omaaegsed EKE liikmesorganisatsioonid muutusid praeguse keskorganisatsiooni aktsionärideks vastavalt oma panustele. EKE Invest loodi 1993. aastal selleks, et pikaajalised finantsinvesteeringud ühte haldusfirmasse koondata. Läbi EKE on asutatud ka mitmeid välisosalusega firmasid avades nii tee nii kodumaistele- kui naaberturgudele.

Foto: Toomas Tuul

ÄRITEENINDUS- JA KINNISVARAETTEVÕTTED

Koht	Ettevõte *konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulud ühe töötaja kohta		Tootlikkus ühe töötaja kohta		Investeeringud		% esimesest (0...100)
		tuh kr	koht	%	koht	tuh kr	koht	%	koht	%	koht	kr/kuus	koht	tuh kr	koht	tuh kr	koht	
1	EKE INVEST AS*	286 713	2	128,0	12	303 625	1	186,4	5	43,3	13	19 207	14	1 274	13	64 547	4	100,0%
2	MAINOR AS*	325 447	1	123,4	14	117 958	2	55,7	18	13,3	20	18 882	16	1 017	16	143 918	2	82,8%
3	ÜLEMISTE CITY AS	98 187	6	180,4	6	112 430	3	141,8	8	14,8	19	31 833	5	4 269	4	123 993	3	79,8%
4	ÜLIKOOULILINNA ÄRIKESKUS AS	23 393	12	1 124,1	1	-399	29			-0,5	28	2 979	28	5 848	3	275 312	1	77,4%
5	AIR MAINTENANCE ESTONIA AS	198 331	3	119,0	17	29 824	4	307,9	2	96,0	4	32 003	4	1 280	12	5 275	6	75,5%
6	BLOOM OÜ	1 584	29	3 088,9	2	77	25	227,5	3	200,0	2	10 056	24	792	19	326	19	66,6%
7	ADVISIO OÜ*	10 393	22	272,7	3	3 436	11	532,9	1	119,3	3	21 082	13	799	18	200	21	64,5%
8	UTILEEK OÜ	20 649	13	208,6	4	1 992	13	64,1	16	510,7	1	15 530	19	2 950	8	3 300	7	58,3%
9	CORPORA AS*	24 902	10	132,2	10	3 531	10	225,2	4	63,6	7	43 355	1	1 660	11	88	22	57,6%
10	ITELLA INFORMATION AS	171 161	5	118,0	20	11 199	5	131,0	10	55,9	9	22 972	11	3 423	6	2 400	8	53,5%
11	KPMG BALTICS AS*	175 740	4	118,0	19	5 052	9	99,1	15	44,9	12	28 595	8	751	20	1 012	13	50,6%
12	RIMESS OÜ	54 644	9	118,5	18	9 160	7	114,5	12	72,1	5	29 418	7	658	21	1 400	12	42,2%
13	AF-ESTIVO AS	73 705	7	110,9	24	585	19	19,6	22	13,1	21	32 229	3	3 879	5	6	26	40,6%
14	NELI TUBA OÜ	20 449	14	123,7	13	1 132	14	18,6	24	16,8	18	1 995	29	20 449	1	1 611	11	38,8%
15	BDA CONSULTING OÜ	18 772	15	130,6	11	998	15	35,1	21	50,0	11	35 476	2	1 707	10	415	15	38,2%
16	CENTRALPHARMA COMMUNICATIONS OÜ	24 668	11	119,8	16	783	17	61,9	17	22,7	16	31 625	6	1 121	14	403	16	34,4%
17	IN NOMINE OÜ	4 400	24	183,3	5	219	24	100	14	67,8	6	24 361	10	880	17		28	33,6%
18	ESMA VARA AS	17 928	16	152,5	7	9 407	6	148,4	7	10,8	22	6 946	25	8 964	2	18	24	33,5%
19	RIIGIRESSURSSIDE KESKUS OÜ*	66 080	8	106,6	25	651	18	1,6	27	0,1	27	11 556	22	3 304	7	62 531	5	28,1%
20	RUUT DISAIN OÜ*	11 402	21	111,5	23	573	20	154,5	6	58,3	8	15 193	20	600	22	622	14	27,0%
21	FINANCE MANAGEMENT OÜ	3 483	26	133,8	9	227	23	100	13	55,1	10	19 142	15	435	28	272	20	26,2%
22	OSAÜHING EVENTUS EA	12 095	19	114,9	21	31	26	7,0	25	2,8	25	28 044	9	465	27	57	23	24,5%
23	KOOPIA NIINI & RAUAM OÜ	16 304	17	121,2	15	2 807	12	120,3	11	38,9	14	13 793	21	543	23	1 682	10	23,7%
24	AMC AMARIS AS	2 071	27	135,8	8	874	16	138,4	9	25,2	15	11 394	23	518	25		29	20,7%
25	TOP GRAPHIC OÜ	7 591	23	79,5	29	287	21	37,4	20	3,8	23	21 683	12	1 084	15		27	20,7%
26	A,KANGUST & PARTNERID OÜ	4 019	25	112,7	22	234	22	19,1	23	21,4	17	17 720	17	502	26	344	18	17,5%
27	MR STUUDIO OÜ	11 408	20	99,7	26	-348	28			-10,6	29	16 223	18	519	24	2 335	9	13,8%
28	EMAJÕE ÄRIKESKUS AS	15 904	18	86,6	28	5 209	8	53,0	19	3,1	24	6 107	26	2 272	9	386	17	13,0%
29	SALESFORCE OÜ	1 754	28	94,0	27	4	27	3,1	26	2,7	26	5 563	27	92	29	6	25	4,3%

WWW.KONKURENTS.EE

SWEDBANK AS

Foto: Toomas Tuut

PRIIT PERENS

ORGANISATSIION, MIS OSKAB MUUTUDA

Swedbanki juht Eestis Priit Perens ütleb, et ta pole kunagi ennast teadlikult ette kujutanud pangajuhina, pigem peab ta end finants- ja ettevõttepanganduse spetsialistiks. Jaepangandus oli tema jaoks uus ja huvitav maailm, millesse põhjalikult

sukelduda. Kui vaadata möödunud aastat, siis toimus Eesti pangandusmaailmas üks meeldejääv ja väga nähtav muutus — kui aastat alustati veel Hansapangana, siis aastavaheetus saadeti mööda juba Swedbanki nime all.

SWEDBANK AS 2008:

Müügitulu (tuh kr)	15 553 500
Müügitulu kasv	103,3 %
Kasum (tuh kr)	6 109 100
Kasumi kasv	82,9 %
Töötajate arv	8326
Investeeringud (tuh kr)	886 200
Omakapitali tootlikkus	18,8 %

Milline oli 2008. aasta Swedbanki jaoks üldiselt?

Tegelikult oli kõige tähtsam see, et suutsime aasta jooksul organisatsiooni, mille kogu kultuur on üles ehitatud kasvule, ilma revolutsioonide ja eksessideta ümber pöörata organisatsiooniks, mis suutis adekvaatselt vastata kokkutõmbuva turu nõudlusele, säilitades seejuures efektiivsuse. Meie tulud kahanesid enne provisjone 2% ja kulude tase jäi samaks. Tegevuskasum enne provisjone kahanes vaid 3% ja kulu-tulu suhe, mis parimatel aegadel on olnud 38%, oli veidi üle 39%. Seda numbrit oleme hoidnud ka 2009. aastal. Ehk siis suutsime 2008. aastaga luua baasi selleks, et ka 2009. aastal panganduskeskkonnas sama efektiivselt edasi tegutseda.

Kuidas on maailma finantsturud ja majanduse kehv seis Eestis Swedbanki mõjutanud?

Ma mäletan, et meil oli 2008. aasta alguses infopäev töötajatele ja pärast minu esimest ettekannet panga juhina oli tunne, et tuppa tuli kuri jõuluvana ja viis kõik kingid ära. Me rääkisime siis pikalt negatiivsest vaatest majanduse arengutele ja eks ta muidugi šoki moodi ka oli — ühelt poolt üha halvenev välismajandus ja teisalt kinnisvaramulli lõhkemise järgne Eesti majandus. Sellest kõigest sai esimeses ettekandes räägitud ja tagajärjeks ei olnud organisatsiooni kiire mentaalne pööre — sisemiste hoiakute muutumine keskkonnaga vastavaks oli ikka pikk ja aeganõudev protsess.

Mis on need kõige tähtsamad tegevused, millele Te eelmisel aastal kõige rohkem rõhku panite?

Sellele on väga lihtne vastata. Need kolm põhilist tegevust olid: Krediit, Kulud ja Klient — kolm suurt K-tähte. Ilmselgelt pidime ka meie reageerima muutustele krediidiportfelli kvaliteedis ja kompenseerima kulude vähendamise tulude vähenemist. Kasvav turg, mis põhines teenuste ja toodete pakkumisel, oli nüüd muutunud kliendikeskseks turuks, põhines üha enam komplekselt kliendi vajadustel. See tähendas meie jaoks 2008. aasta kevadest saadik organisatsioonis sees tugevat üleminekut kliendikesksele juhtimismudelile. Väga tõsiselt oleme tegelema ka teeninduse parandamisega.

Kuidas Eesti tootmisettevõtte ennast praegu tunda võiks?

Eesti tootjate jaoks oli kõige hullem periood tänavune kevad, kui tellimusi enam ei tulnud. Kui tellimusi pole, aga on töötajad ja pangalaen, siis mida sa teed? See on situatsioon, kus ühiskonnal võiks olla varuks mõni vastus küsimusele: mida rasketel aegadel ette võtta? Üldiselt ei ole ma abipakettide pooldaja, aga see olukord oli ikka ekstraordinaarne. Võtame näiteks autotööstuse — kui täna keegi autot ei osta, siis on selge, et juba soetatud masinad kuluvad umbes viie aasta jooksul ära ja siis hakatakse uuesti ostma. Mida peab tootja tegema aga järgmised kaks aastat, see on küsimus. Mitmetes Eesti tootmisettevõtetes oli olukord sarnane. Nüüd aga on kuulda nende eksportijate suust, kellega ma viimastel ajal olen kokku puutunud, et tööd on rohkem kui kevadel. Tundub, et hetkel toimub taastumine — kas tuleb ka kasv, seda ei julge ma ennustada. Tootmise taastumine ei tähenda muidugi tingimata seda, et tööpuudus ei kasva. Me kartsime

juulikuud, aga tegelikult juuli ei olnud nii halb. Ilmselt oli see suve efekt — kes läks koju puhkuseraha nautima, kes tegi hooajalist tööd. Eks nüüd sügisel paistab, kas kukkumine tuleb valus või mitte.

Milline võiks olla Swedbanki juhi majandusprognos?

Minu hinnangul on praegu kõige olulisem see, et tõenäoliselt olukord enam halvemaks ei lähe. Kui kevadel toimus suhteliselt järsk tõus maailma börsidel ja selle taga makronäitajaid polnud, siis praegu on hakanud makronäitajad tõusu toetama. Piirkonniti on see muidugi erinev. Samas on paranenud väliskeskond, kapitaliturud on taastunud ja raha kättesaadavus järjest paraneb. Huvitav on see, et olukord kapitali- ja rahaturgudel paraneb lausa iga nädalaga ja krediidiriski hinnad aina langevad. See tähendab, et väliskeskond, eriti meeleolu väliskeskkonnas, on positiivne.

Kui nüüd vaadata Eesti lähitulevikku, siis näiteks kinnisvara hinnad on kukkunud niipalju, et keskmine ruutmeetri hind ja palk hakkavad teineteisele lähenema — see on tase, mis võiks olla jätkusuutlik. Olen rääkinud arendajatega ja nende hinnangul on käes see tase, mille pealt võiks hakata taas ehitama.

Kuid eks kõik hetkel veel ootavad ja vaatavad, mis saama hakkab ja millal näiteks Soome või Rootsi majandus taastub. Praegu võib olla käes murdepunkt, aga peame kõigepealt sügise ära ootama, kaugeleulatuvaid järeldusi on veel vara teha. Varasemast olen tuntud pigem negatiivse hinnanguga inimesena, aga praegu olen ma küll tuleviku suhtes positiivselt meelestatud. ☺

FINANTSVAHENDUSETTEVÕTTED

Koht	Ettevõtte *konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulud ühe töötaja kohta		Tootlikkus ühe töötaja kohta		Investeeringud		% esimesest (0...100)
		tuh kr	koht	%	koht	tuh kr	koht	%	koht	%	koht	kr/kuus	koht	tuh kr	koht	tuh kr	koht	
1	SWEDBANK AS*	15 553 500	1	103,3	10	6 109 100	1	82,9	9	18,8	9	29 579	5	1 868	5	886 200	1	100,0%
2	SMS LAEN AS*	90 415	8	125,4	4	25 186	6	236,2	1	64,0	2	52 377	2	4 305	2	1 429	8	89,2%
3	GILD PARTNERS AS*	156 108	5	116,5	5	67 534	4	83,9	8	63,4	4	56 408	1	2 439	3	3 688	6	65,6%
4	3 STEP IT OÜ	212 103	4	99,5	11	4 242	7	88,1	6	29,5	6	46 055	3	9 222	1		12	61,2%
5	GVANDRON OÜ	2 228	14	144,0	1	525	10	154,0	2	64,6	1	13 370	14	557	12	1 316	10	59,3%
6	MEGARAM OÜ	2 969	12	129,7	2	38	12	100	5	63,8	3	16 748	13	371	14		14	47,4%
7	TAVID AS*	122 173	7	113,3	6	65 710	5	102,1	4	41,5	5	24 360	8	1 164	8	1 332	9	40,6%
8	EESTI KREDIIDIPANK AS	358 390	3	111,0	8	71 421	3	86,4	7	20,5	7	26 640	7	1 765	6	7 883	4	36,0%
9	ERGO KINDLUSTUSE AS*	924 357	2	99,2	12	124 615	2	117,2	3	17,3	10	19 997	10	1 675	7	10 049	3	30,1%
10	PÕLVAMAA HOIU-LAENUÜHISTU TUÜ	2 460	13	111,8	7	122	11	50,0	10	4,5	12	29 430	6	615	11	9	13	26,2%
11	TALLINNA ÄRIPANGA AS*	129 700	6	99,1	13	-7 500	14			-2,2	13	34 766	4	2 027	4	21 900	2	23,2%
12	KINDLUSTUSE KINDLUSTUSMAAKLER OÜ	15 384	11	108,9	9	532	9	30,0	12	19,2	8	21 542	9	440	13	99	11	21,5%
13	IIZI KINDLUSTUSMAAKLER AS*	84 613	9	126,6	3	-2 911	13			-30,5	14	19 075	12	631	10	4 064	5	17,8%
14	EUREX CAPITAL OÜ*	28 822	10	98,6	14	4 038	8	33,6	11	14,4	11	19 901	11	721	9	2 381	7	15,5%

ELU

**Lugusid on tuhandeid.
Lahendus on üks.**

Olles aidanud lahendada sadu tuhandeid keerukaid episoode rohkem kui 60 000 kliendi elus, oleme mõistnud üht: professionaalsus, inimlikkus ja paindlikkus on tee, mida soovime jätkuvalt käia. Laitmatu taust ja hoolimine seadustest lubab meil kasvatada paljude inimeste elukvaliteeti ka tulevikus.

Sest elus on hetki, mil loeb vaid üks - kiirus.

www.smslaen.ee

SMS LAEN

TALLINNA VESI AS

PUHTAIMA VEE POOLE PÜÜELDES

Tallinna Vee juht üllatab sellega, et ütleb, et tema kirg on klienditeenindus. See, et ta pudelivett ei joo, polegi enam nii väga suur üllatus, kuid põhjendus on seda veidike küll — ta on kindel, et kraanivesi on võrreldes pudeliveega kvaliteetsem. Ja tõesti, laual on tal veepudeli asemel vee-kann. Aga see selleks. Vee kvaliteediga peaks Tallinnas kõik üsna hästi olema, sest eelmisel aastal mõõdetud ja analüüsitud andmed näitavad, et nii head vett pole pealinlane veel kunagi kraanist voolamas näinud — 98% maksimumnäitajatest on saavutatud.

Tallinna Vee juht alustas oma karjääri rahvusvahelises ettevõttes United Utilities, kus ta töötas kokku 20 aastat reisides mööda maailma ringi ning süvenedes maailma elektriärisse. Eestisse tuli Plenderleith tööle siis, kui Tallinna Vesi 2004. aastal erastati ning töötas firmas ligi kolm aastat finantsjuhina. Pärast seda abiellus ta eestlannaga ning läks aastaks tagasi Inglismaale, soovides oma teadmisi äriarenduse ja riskijuhtimise vallas süvendada. Eelmise aasta oktoobris tuli ta siia tagasi.

„1990ndatel laienes United Utilities elektri- ja veeärisse ning mul õnnestus minna Lõuna-Ameerikasse, olin neli aastat Argentiinas. Seal töötamine andis mulle mõistmise, et erinevates maades on kultuurid väga erinevad — sellest lähtuvad ka ärikultuurid ja muidugi ka infrastruktuurid on väga erinevatel tasemetel, teenindusest rääkimata. Ladina-Ameerikas töötamisel olid väga head tulemused ja see meeldis mulle tõesti — sain osa rahvusvahelisest ärist. Kui ma Tallinnasse tulin... Ma lausa hüppasin siial!”

Võiks ju arvata, et veemajandus on igav ning eriti ühe sellise väikese riigi nagu Eesti pealinnas. Plenderleith räägib hoopis seda, et kuna tema siia tulles oli juba teada, et ettevõtte viiakse börsile ning kohe on tulemas esmane avalik

aktsiamüük, oli talle Eestisse tulek väga hea võimalus ja väljakutse. Eestisse saabudes ootas teda ees üllatuslik olukord. Selle asemel, et kohtuda tüüpilise Ida-Euroopa asjaajamisega, nägi ta enda ees pigem skandinaavialiku suhtumisega, väga hästi toimivat ettevõtet.

Eelmise aasta üle on Tallinna Vesi uhke. Esiteks tõusis vee kvaliteet Tallinnas kõrgeima tasemeni, mis ta kunagi on olnud — mõõtmiste tulemused ulatusid 98%-ni. „See kasvab aeglaselt, aga kujutage ette, kui raske on kätte saada seda viimast viit protsenti! Sel aastal tahame jõuda 98,3%-ni ja lõpuks ka 99%-ni või isegi sealt ülespoole,“ räägib juht.

Eelmisel aastal läks ka lekete tase madalamaks. Võrdluseks: kui Tallinna Vesi erastati, oli veekadu lausa 35%. Aastal 2008 aga jõuti välja 17%-ni. Kujundlikult öeldes on säästetud vee kogus võrdne Tartu ööpäevase veetootmisega. Teine oluline faktor veemajanduses on katkestused. „Meil polnud eelmisel aastal mitte ühtegi plaanilist katkestust, mis oleks kestnud kauem kui 12 tundi — katkestustega hakkamasaamine on väljakutse, sest sa ei tea kunagi, millised on ilmastikutingimused ja mis täpselt maa all toimub, me ei näe seda ju läbi. Kujutage ette, et maapõu on pidevas liikumises ja

IAN JOHN ALEXANDER PLENDERLEITH

seetõttu ebastabiilne, kõik on maa alla peidetud ja sa ei saagi täpselt teada, mis seal tegelikult toimub. Tallinnas on maa-aluseid veetorusid ligi tuhande kilomeetri jagu. Meie firmas töötavad eraldi lekkeinspektorid, kes maa all oma silmaga vaatavad, kus lekkes võivad olla,” räägib Plenderleith.

Eelmise aasta lõpus refinantseeriti ka EBRD laen, juhi sõnul oli see väljakutse ja üldse mitte kerge ettevõtmine. Selleks, et võrgulaiendusi läbi viia, võeti Põhjamaade Investeerimispanngalt laenu 20 miljonit eurot.

Võtmeküsimus on ka töötajate rahulolu. Kui Plenderleith ettevõttesse finantsjuhiks tuli, oli siin juba palju tehtud ning struktuurseid muudatusi polnud enam vaja. Ettevõtte erastamise ajal töötas seal 650 töölisi, kui Plenderleith 2004. aastal firmasse tööle tuli, oli alles jäänud poole vähem ehk 350. „Siin tehti palju raskeid otsuseid. Kui ma eelmine kord tuln, leidsin eest töötava meeskonna, kõik toimis. Meie töötajad on täna üsna rahul, eelmisel aastal nägime tõesti esimest korda seda, et töötajate rahulolu tase selgelt ka tõusis. Loomulikult tehti selles suunas väga suurt tööd ja nüüd on näha, et see on ennast ära tasunud,” kõlab ka juhi enda sõnadest rahulolu.

Firmajuht räägib sãrasilmi oma tõelisest kirest — klienditeenindusest. „Ma olen alati olnud finantsalal, aga tegelikult on minu kirk klienditeenindus. Ma armastan klienditeenindust! Võtame kasvõi võtmeindikaatorid, näiteks vee kvaliteedi — see on paranenud. Aga kui näiteks keegi tuleb ja ütleb, et minu vesi lõhnab imelikult — mis siis teha? Siis saan küsida, mis värvi see on ja kuidas see lõhnab. Me saame uurida, saame huvi tunda. Alati saab küsida, kas survega on kõik korras, kas vesi tuleb läbi ja pärast klientide tagasiside kuulmist saan oma äriplaani ja kõik muud plaanid kokku panna ja otsustada, mida probleemiga ette võtta.”

Ideaalmaailmas ei tahaks Plenderleith üldse, et keegi klientidest nendega millegipärast ühendust võtab. Kõik peaks ideaalis toimima nii, et inimene ei pane teenuse osutamist tähelegi.

Tallinna Vesi on Tallinnas paratamatult privilegeeritud seisundis ja ettevõtte juht kinnitab, et nad mõistavad oma erilist positsiooni. „Me püüame kõigiga tegeleda ühtemoodi. Me tahame olla kõige parem teenindusepakkuja Baltimaades! Selles suunas me töötame.”

TALLINNA VESI AS 2008:

Müügitulu (tuh kr)	719 923
Müügitulu kasv	111 %
Kasum (tuh kr)	295 968
Kasumi kasv	106,5 %
Töötajate arv	317
Investeeringud (tuh kr)	306 257
Omakapitali tootlikkus	23,5 %

Foto: Toomas Tuul

TEENINDUSETTEVÖTTED

Koht	Ettevõte *konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulud ühe töötaja kohta		Tootlikkus ühe töötaja kohta		Investeeringud		% esimesest (0...100)
		tuh kr	koht	%	koht	tuh kr	koht	%	koht	%	koht	kr/kuus	koht	tuh kr	koht	tuh kr	koht	
1	TALLINNA VESI AS	719 923	1	111,0	15	295 968	1	106,5	12	23,5	12	23 245	10	2 271	1	306 257	1	100,0%
2	PLANSERK AS	32 748	10	122,6	10	3 783	9	166,9	8	40,4	9	40 002	1	1 926	2	2 113	6	56,9%
3	AIK-PROJEKT OÜ	3 868	25	83,3	26	793	16	422,4	1	70,2	2	33 103	3	774	15	26	25	56,2%
4	OLYMPIC CASINO EESTI AS	689 655	2	86,8	25	156 327	2	50,6	21	13,8	18	18 604	16	1 023	6	61 133	3	55,6%
5	K-PROJEKT AS	79 845	5	244,7	2	11 915	4	226,8	2	55,3	4	38 524	2	868	10	2 034	8	55,5%
6	FIBROTX OÜ	7 621	21	1 251,0	1	1 173	15	90,9	15	60,0	3	18 600	17	586	19	28	24	47,1%
7	TEA KIRJASTUS AS*	73 094	6	143,0	5	5 778	5	223,6	5	42,0	7	23 855	9	1 160	5	1 945	9	43,8%
8	RAGN-SELLS AS	346 750	3	106,1	18	27 971	3	62,2	20	16,4	17	19 872	13	1 011	7	106 852	2	43,0%
9	GSMVALVE OÜ	22 970	13	171,9	4	2 372	11	225,8	3	87,6	1	15 041	21	792	14	1 660	10	40,5%
10	EA RENG AS*	85 500	4	101,7	21	5 440	6	132,7	9	42,2	6	28 411	6	743	17	2 043	7	38,1%
11	INVARU OÜ	30 200	11	132,6	7	2 087	12	224,8	4	41,2	8	18 505	19	795	13	200	19	35,2%
12	IDEAB PROJECT EESTI AS	20 385	14	120,2	11	1 516	14	129,6	10	26,9	11	11 667	26	1 853	3	13	26	33,3%
13	EMI EWT IDA-LÄÄNE KOOLITUSE AS	5 701	23	91,0	24	148	22	29,4	23	13,1	19	28 366	7	1 425	4	73	22	32,4%
14	VÄRVALTRANS OÜ*	34 051	9	105,5	19	5 197	7	94,2	14	36,3	10	18 593	18	973	8	32 038	4	31,7%
15	AD REM TÕLKEBÜROO OÜ	4 636	24	99,2	23	73	27	127,9	11	10,5	20	28 891	5	773	16		28	31,1%
16	LUISA TÕLKEBÜROO OÜ	25 610	12	107,9	17	412	19	167,5	7	2,6	24	29 106	4	582	20	300	16	31,0%
17	TAASTAVA KIRURGIA KLIINIK AS	49 383	7	109,1	16	3 297	10	69,8	19	19,2	15	24 276	8	610	18	2 629	5	26,9%
18	MAVAM OÜ	2 501	28	101,1	22	356	20	86,1	18	21,7	14	20 427	12	834	12		27	25,9%
19	OSAÜHING GEOMETRIA	8 814	19	119,4	12	576	17	197,1	6	9,9	21	14 780	22	383	24	269	17	22,1%
20	SIRKEL & MALL OÜ	14 245	17	127,3	9	457	18	39,0	22	22,1	13	19 140	15	396	23	662	12	19,7%
21	K GRUPP TURVATEENUSED OÜ	34 466	8	102,0	20	4 059	8	89,7	16	51,9	5	10 594	28	191	28	88	21	19,2%
22	EDELSTEIN OÜ	3 418	26	77,7	27	107	24	14,9	26	7,1	23	17 119	20	854	11	108	20	17,9%
23	EESTI-AMERIKA ÄRIKADEEMIA AS	18 296	15	113,3	13	1 662	13	88,2	17	16,8	16	14 545	23	321	26	427	14	17,4%
24	ASPER BIOTECH AS	17 725	16	112,2	14	95	25	13,8	27	1,0	26	20 432	11	443	21	624	13	16,4%
25	REALISTER OÜ*	9 470	18	135,6	6	-415	28			-42,6	27	19 371	14	947	9	338	15	14,2%
26	JÕGEVA VESI OÜ*	5 756	22	129,2	8	90	26	27,2	24	8,2	22	10 953	27	303	27	73	23	10,7%
27	B.I.A. OÜ	3 045	27	205,1	3	211	21	100	13			14 164	24	338	25	249	18	10,5%
28	ANDEVIS AS*	7 946	20	74,5	28	128	23	21,3	25	2,5	25	11 939	25	441	22	1 169	11	10,5%

WWW.KONKURENTS.EE

TALLINK GRUPP AS

Foto: Toomas Tuut

ANDRES HUNT

OPTIMEERIMISE MEISTRIKURSUS

Ükskõik, millise ettevõtte juhiga rääkida, kipuvad nad meenutama mitte eelmist, veel suhteliselt stabiilset aastat, vaid seda, mis toimub praegu. Ja eks ta õige on, sest äri nõuab tihtipeale tulevikku vaatamist koos oleviku analüüsimisega. Nii on ka Eesti suurima laevakompaniiga. Tallinki juhatuse liige Andres Hunt

ütleb, et nad kaaluvad tuleviku suhtes erinevaid variante ja plaane. Mida täpselt langeval turul ette võetakse, pole veel kindel, aga üks on selge: maailmamajanduse muutumine, kaubavedude mahu langus, reisijate arvude suurenemine langeva käibe taustal — see on ettevõtte juhtkonnale suur väljakutse.

TALLINK GRUPP AS 2008:

Müügitulu (tuh kr)	12 310 015
Müügitulu kasv	103,4 %
Kasum (tuh kr)	317 976
Kasumi kasv	30,3 %
Töötajate arv	6564
Investeeringud (tuh kr)	4 240 289
Omakapitali tootlikkus	3,1 %

Selle aasta juulikuus püstitas Tallink rekordi — kompanii laevadega sõitis rohkem kui miljon inimest, nii suurt numbrit pole enne nähtud. Samas, kuna konkurentsi ja inimeste sisetulekute vähenemise tingimustes on ettevõtte pidanud piletihindu alandama, ei tähenda suured reisijanumbrid alati firmale suuremaid summasid. Eelmine aasta oli Tallinki jaoks aga üsna hea aasta. „Eelmisel aastal tegi eriti rõõmsaks see, et korruga tuli liinile kaks uut laeva: kevadel „Superstar“ ja suvel „Baltic Princess“ ning see tõi meile kaasa mitu muudatust, „Princess“ tuli Tallinn-Helsingi liinile ja „Galaxy“ läks Turu-Stockholm liinile, sealt suundus „Silja Festival“ Riia-Stockholm liinile. Kui tagasi vaadata, siis oli see õige hetk sellisteks vahetusteks ja me isegi oleks tahtnud seda varem teha. Laevatehas ei saanud oma asjadega aga nii ruttu hakkama, kui lootsime. Õige otsus see oli, sest reisijate numbrid kasvasid ja investeeringut oli vaja,“ arutleb Hunt.

Eelmise aasta majandusnumbritega ettevõtte juhtkond rahule siiski ei jäänud. Kasumlikkus kukkus, käive tõusis vaid 3% ning natuke kasvas ka reisijate arv. Kasumlikkuse kasvu sõi omakorda ära järsk kütusehinna kasv. Loomulikult on Tallinkis mindud ka tegevuse efektiivistamise teed. Kuna kütusehinnad siiski liiga kõrgele tõusid, polnud efektiivsusest erilist kasu. Kaubavedude osa kukkus ligi 30%, aga laev peab teenindama ka ülejäänud vedusid ning firma jaoks on kulud ju samad. Andres Hunt arvab, et reisilaevade klient vajab edaspidi veel

koolitamist ja harjumist sellega, et laevaga sõitmine on lisaks ühest punktist teise jõudmisele ka vaba aja veetmise viis.

„Me pole ju puhas transpordiettevõtte, meil on kõik muud teenused, pardal tarbimised, mis katavad kulusid. Kui võtame tulude struktuuri, siis pileti osa on 20%, tarbimine moodustab poole ning kaubavedude osa oli ka umbes 20%. Tallinki hotellid ja muud pakutavad teenused annavad veel veidike sinna juurde,“ loetleb Hunt.

Äris on majandusperioodid omavahel ikka ja alati omavahel seotud. Nii on Tallinkil võimalus praegusel raskemal ajal rahuldust tunda sellest, et suured investeeringud on tehtud ja kliendile on võimalused parema kvaliteedi pakkumise osas tagatud. Klient saab need võimalused täna kätte ka odavama hinnaga kui varem. Hunt nendib, et kliendi ootused on teised ja hetkel vaadatakse oma rahakotti tähelepanelikumalt pilguga kui varem.

„Ülejäänud maailmale ei saa vastu minna, vaid tuleb kaasa minna. Sa pead olema atraktiivne ja agressiivne. Me ei saa välistada, et tuleb teha suuremaid muudatusi. Kui liin on väga kahjumis, siis tuleb see sulgeda. On erinevaid variante ja me oleme neid stsenaariume läbi mänginud ning nüüd tuleb vaadata, mida edasine toob. Tuleb läbi rääkida ka partneritega ja soodsamat lähenemist taotleda, teha alternatiivsemaid oste, kõik see annab teistsugust mõtteviisi ja koostööd partnerite vahel. Kui koos

tahetakse ellu jääda, siis tuleb plaanid ka koos teha,“ on Tallinki üks juhtidest kindel.

Tallinki kõige suurem ettevõtmine ongi praegu säästuvõimaluste ülevaatamine — mille arvelt on võimalik kokku hoida, mille arvelt saaks rohkem teenida. 1 euro lisaraha tähendab ettevõttele miljoneid eurosid. Andres Hunt ütleb, et just seesama raske aeg pakub talle endale hulgaliselt motivatsiooni. On erinevaid võimalusi ning võimaluste valik ning selle õnnestumine on suur väljakutse. Ta toob ühe lihtsa näite optimeerimisest: kui enne puhastati laeva põhja näiteks kord aastas, siis nüüd tehakse seda tihemini, sest laevapõhi kasvab vetikaid täis ning nii sõidab laev aeglasemalt ja võtab ka rohkem kütust. Väikesed asjad toovad kaasa suuri muutusi, kuid ühe erandiga: kliendi jaoks ei tohi midagi nähtavalt halvemuse poole muudata.

„Me suutsime investeerimisprogrammi ellu viia headel aegadel, meil on siit lihtsam edasi minna. Kui me oleks vanade laevadega edasi sõitnud, siis ma ei tea, kas oleksime suutnud konkurentsis püsida. Suures pildis on veel kõik hästi. Me teame, et see olukord pole meist endist, vaid väljastpoolt mõjutatud. Meil on kindlus, et meie endi strateegia on toimunud, me pole seal vigu teinud. Samas tuleks riigi tasandil väga tõsiselt mõelda selle peale, et Eesti atraktiivsus ära ei kaoks ning seda mõjutab paljuski riigi hakkamasaamine oma majandamisega,“ lisab Hunt lõpetuseks. ◉

TRANSPORDI- JA LOGISTIKAETTEVÕTTED

koht	Ettevõtte *konsolideeritud	Müügitulu		Müügitulu muutus		Puhaskasum		Puhaskasumi muutus		Omakapitali tootlikkus		Tööjõukulude ühe töötaja kohta		Tootlikkuse ühe töötaja kohta		Investeeringud		% esimesest (0...100)
		tuh kr	koht	%	koht	tuh kr	koht	%	koht	%	koht	kr/kuus	koht	tuh kr	koht	tuh kr	koht	
1	TALLINK GRUPP AS*	12 310,015	1	103,4	6	317,976	2	30,3	12	3,1	12	32,549	4	1,875	6	4,240,289	1	100,0%
2	ASPERAAMUS OÜ	58,717	10	85,8	11	3,966	10	329,5	1	91,7	1	12,847	12	8,388	2	341	11	78,8%
3	TALLINNA SADAM AS*	1,168,968	2	100,6	7	416,644	1	124,1	4	9,0	9	29,573	5	2,352	4	560,000	2	69,3%
4	LENNULIIKLUSTEENINDUSE AS	244,472	4	105,9	5	72,322	4	87,9	7	30,3	5	50,118	1	1,798	7	53,326	4	61,5%
5	LAJOS AS*	108,008	7	118,2	2	6,221	8	246,5	2	38,6	2	18,371	11	1,964	5	20,772	6	58,1%
6	SPACECOM AS*	449,013	3	74,4	12	149,005	3	109,7	6	25,2	6	34,804	3	6,803	3	4,488	8	55,5%
7	DPD EESTI AS	121,561	6	124,1	1	4,691	9	87,3	9	31,0	4	25,669	7	1,764	9	3,399	9	49,8%
8	TESA LOGISTICS OÜ	63,203	9	86,4	10	3,737	11	56,8	10	31,1	3	20,865	8	9,029	1	5,071	7	46,7%
9	ESTEVE TERMINAL AS	145,179	5	109,8	4	10,945	6	87,9	8	23,4	7	25,690	6	925	10	47,557	5	38,7%
10	SAARTE LIINID AS	53,588	11	111,1	3	10,024	7	121,2	5	6,5	10	20,401	9	670	12	127,935	3	33,4%
11	NTN EST AS	4,820	12	99,8	8	184	12	217,3	3	4,1	11	19,704	10	689	11		12	33,2%
12	TNT EXPRESS WORLDWIDE EESTI AS	101,522	8	86,4	9	22,451	5	50,2	11	9,6	8	37,296	2	1,781	8	1,452	10	30,6%

„TARTUMAA NOORED TÖÖTUD ETTEVÕTJAIKS”

„Tunnusta ettevõtluse edendajat” on üleeuroopalise konkursi „European Enterprise Awards” raames korraldatav siseriiklik eelvoor, kus tunnustatakse projekte, mis panustavad ettevõtluskeskkonna, ettevõtliku meelelaadi, ettevõtlusalaste teadmiste, vastutustundliku ettevõtluse või ettevõtete rahvusvahelistumise arendamisele.

Žürii valis selle aasta konkursil 13. augustil kolme finalistit hulgast peavõitjaks SA Tartu Ärinõuandla projekti „Tartumaa noored töötud ettevõtjaks”. Projekt esindab Eestit ka üleeuroopalisel konkursil. Projekti tulemusel loodi 14 uut ettevõtet, lisaks leidis projektis osalenud 47 inimesest 39 töökoha (neist 11 ettevõtjana ja 28 töövõtjana).

„Tartu Ärinõuandla algatus süstis noortesse ettevõtlikkusse mõtlemist, mida praegu on raske alahinnata. Ettevõtliku hoiaku andmise tulemusena tegutseb selle projekti tulemusel 14 ettevõtet ning üle poolte koolitustel osalenutest leidis endale töökoha,” põhjendas žürii liige

Lauri Tammiste valikut. Projekt „Tartumaa noored töötud ettevõtjaks” võitis ka vastutustundliku ja kaasava ettevõtluse alamkategorias.

Ettevõtluskeskkonna parandamise kategoorias võitis Narva linnavalitsuse esitatud projekt „Ettevõtluse arendamine ja alustavate ettevõtjate projektide toetamine”. Projekti raames on toetatud alustavaid ettevõtjaid nii kaasfinantseerimise kui inkubatsiooniteenuse näol, loodud on SA Narva Tööstuspark, läbi viiakse konkursi „Narva Ettevõtja”, loodud on infopakett Narva Investeerimispass potentsiaalsetele investoritele ning lisaks pakutakse ka toetust ettevõtjate koolituseks.

Ettevõtlikkuse edendamise kategoorias võitis Tartu Ülikooli ettevõtluskeskuse esitatud projekt „Noorte Ettevõtluskodu”. Projektis on osalenud 70 noort ning tekkinud on kuus iseseisvat ettevõtet, mille tegevusvaldkonnad ulatuvad infotehnoloogiast puupaatide ehitamiseni.

Võtjate selgitamisel ja parimate väljasõelumisel kasutati ühtset üleeuroopalist meetodikat. Hindamisel lähtuti algatuse originaalsusest, mõjust kohalikule majandusele nii lühi- kui pikaajalisest perspektiivist lähtuvalt ning projekti jätkusuut-

likkusest. Samuti arvestati, kui võrd on projekti väljatöötamisel ja elluviimisel kaasatud erinevaid huvirühmi ning millised on saadud kogemuste kasutamismõõnad teistes piirkondades.

„Tunnusta ettevõtluse edendajat 2009” siseriikliku konkursi žürii koosseisu kuulusid žürii esimehena Riigikantselei strateegiadirektor Keit Kasemets, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi majandusarengu osakonna juhataja Lauri Tammiste, Sotsiaalministeeriumi tööala asekancler Egle Käärats, EASi juhatuse liige Ülari Alamets, Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor Siim Raie ja EBS ettevõtluse õppetooli juhataja professor Tiit Elenurm.

Konkurssi European Enterprise Awards (Euroopa Ettevõtlusauhind) korraldab Euroopa Komisjon neljandat korda. Konkursi eesmärk on tunnustada parimaid ettevõtluse edendamisele suunatud algatusi. Kokku esitati möödunud aastal Euroopa Liidu liikmesriikides 350 algatust, millest 47 osales üleeuroopalisel konkursil. 2008. aastal tunnustati Eesti parimateks ettevõtlust edendavateks projektideks BDA ja EAS koostöös toimuv noorte äriplaanide konkurs „Ajujaht” ning MTÜ Kodukant projekt „Õppiv küla”. ◊

SWEDBANKI ERIAUHIND

WEBMEDIA

ARTJOM SOKOLOV:
**„WEBMEDIA TEGEVUS ON HEA
NÄIDE INNOVATSIOONIST JA
PIIRANGUTETA MÖTLEMISEST,
MIDA EESTI VÄIKE MAJANDUS
VÄGA VAJAB.”**

Eesti Ettevõtete Konkurentsivõime Edetabeli raames antakse ka sel aastal välja Swedbanki eriauhind. Tänavu soovis Swedbank tõsta esile ettevõtet, kes on hästi kohanenud muutunud keskkonnaga ning leidnud keerulistele aegadele vaatamata võimalusi oma äri kasvatamiseks.

Swedbanki ettevõtete panganduse tegevusdirektor Artjom Sokolov tõstis esile ettevõtte uuendusmeelsust tema tegevuses ning sihikindlust uute turgude leidmisel. Näiteks on Webmedia loodud tarkvaralahendusi riigiasutus-

tele ja suurettevõtetele viidud Araabia-maadesse, Egiptusesse ja Moldovasse. „Teadmistel põhinev laialdane teenuste eksport on üheks Eesti majanduse arengu alustalaks. Webmedia tegevus on hea näide innovatsioonist ja piiranguteta mõtlemisest, mida Eesti väike majandus väga vajab,” ütleb Sokolov. Tunnustust väärrib tema sõnul see, et majanduse kokkutõmbumise faasis on suudetud firmas uusi töökohi luua ning lisaks majandusedule pöörata palju tähelepanu ka töötajatele — Webmedia on üks peresõbralikumaid

ettevõtteid Eestis. Webmedia juht Taavi Kotka räägib, et vaadates ümberringi toimuvat tundub tühine rääkida 2009. aasta sügisel 2008. aasta tulemustest. Webmedia on tema sõnul õnnelik ettevõtte, sest iga järgmine aasta on olnud parem, kui eelmine. Alljärgnev jutujamamine ettevõtte juhi Taavi Kotkaga on tulvil veidike teistmoodi lähenemist ettevõtlusele, sellist lähenemist, mis arvestab ka faktoritega, millega paljud ettevõtted võib-olla vaid sõnas arvestavad. Webmedia on igas mõttes tegudele läinud.

TAAVI KOTKA

Millised olid eelmise aasta õnnestumised ja milliste olukordadega tuli rinda pista?

Suurimad õnnestumised olid kindlasti tegevuse käivitumine Qataris ning suurprojektide võidud väljaspool Eestit. Väljakutseks oli 2008. aastal sarnaselt teistega „kasu“ režiimist „masu“ režiimile ümberlülitumine ning vastavalt ka organisatsiooni ümberkujundamine. Eriti rahul oleme sellega, et „kasu“ aja investeeringud hakkasid just nüüd tagasi tootma ning usume, et need aitavad meid ka raskemast ajast üle.

Teie missioon on olla kõige usaldusväärsem IT-arenduspartner — milliste nipidega Te seda saavutate?

Webmedial on neli põhiväärtust: *innovation, passion, team-spirit* ja *results*. Nendest viimane „results“ tähendab seda, et algselt lubatu viiakse alati lõpuni, isegi kui see ei ole kokkuvõttes meile endile majanduslikult kasulik ja tuleb peale maksta. Aga kliendi silmis usaldusvääruse tekkimisel ei ole vähem tähtsad ka ülejäänud kolm põhiväärtust.

Kuhu laieneda? Millised on eesmärgid?

Webmedia pikaajalised eesmärgid on üliambitsioonikad ning nende kirjeldamine siinkohal

võib tunduda hullumeelse sonimisena, kuid lühemas perspektiivis oleme endale eesmärgiks seadnud olla 2013 aastaks börsikõlblik ettevõtte (NB! börsikõlblik, mitte börsiettevõtte) ning selle eesmärgi poole liigume jätkuvalt. See tähendab vähemalt iga-aastase 20-30% kasvu jätkumist, tulude olulist kasvu väljastpoolt Eestit, tooteportfellide täienemist, meeskonna suurenemist, sisemiste protsesside parendamist jne. Riikidega me oma laienemisplaane ei seo, pigem on need seotud valdkondade ja toodetega, kus ennast täna tugevatena tunneme.

Paindlikkus on üks huvitav sõna — mida see Teie ettevõttes tähendab?

Elame põhimõtte järgi: ettevõtte austab Sind ja Sina austad ettevõtet. Kui Sul on vaja rohkem ruumi oma eraelu jaoks, olgu see siis ühekordse vaba päevana või pikema perioodiliselt, siis Su soov peab saama täidetud. Teistpidi teab ettevõtte, et kunagi panustad Sa selle võetu tagasi. Sama toimib teistpidi, kui ettevõtte vajab Sind rohkem kui ette nähtud. See on kirjutamata reegel, mis on osa Webmedia sisekultuurist. Sõnades on seda väga raske edasi anda, kuid tegudes väljendus see Töötajasõbralikuma Ettevõtte tiitlis 2008. aastal.

Mis tõi Taavi Kotka Webmediasse ja mis kõige rohkem tegevuse juures motiveerib?

Webmediaga liitusin 2000. aastal umbes aasta pärast ettevõtte asutamist. Pakuti võimalust osaleda meeskonnas, kelle eesmärk oli luua Eesti parim IT-ettevõtte ning anti tegutsemisvabadus katsetada uuenduslikke tarkvaraarenduse meetodikaid. Noorele informaatikaeriala tudengile paremat porgandit on raske välja mõelda.

Webmedia kliendibaasi moodustavad peamiselt oma valdkondade (telekom, finants, kindlustus, e-kaubandus jne) liiderettevõtted erasektoris ning innovaatilisemad avaliku sektori institutsioonid. Need on turul tuntud, kui „head kliendid“, kes on aru saanud, et IT ei ole pelgalt moeasi, vaid et tõesti on võimalik üheskoos uusi lahendusi välja mõeldes oluliselt parandada nende ettevõtete või asutuste toimimist ning mõjutada majandustulemusi.

Kui Sul on head tellijad, kes ei pelga vajadusel ka radikaalseid uuendusi katsetada ning Sul on nooruslik ja teadmishimuline meeskond, siis see on minu jaoks parim koht, kus töötada — see motiveerib. ◉

PARIM ÕPILASFIRMA 2009

ROHELINE JÄLG

KORVA LOODUSELE ENDA TEKITATUD KAHJU!

Eesti parim õpilasfirma 2009 Roheline Jälg pakub loodust austavale inimesele võimalust meelerahuks: nüüd on igaühel võimalik oma ökoloogiline jalajälg heastada.

Tänavu kevadel Eesti parimaks õpilasfirmaks kroonitud ning seejärel Rotterdamist Euroopa õpilasfirmade võistluselt triumfiga naasnud Roheline Jälg näib esmapilgul lihtsa algatusena. Tallinna 21. keskkooli noored Margus Potisepp, Richard Pikmets, Sander Kaur ja Kristina Õllek on leidnud mitmete internetistki kättesaadavate ökoloogilise jalajälje arvutamise mudelite seast ühe ning toonud selle Eestisse. Ja ongi kõik.

Foto: Toomas Tuul

KRISTINA ÕLLEK, MARGUS POTISEPP, RICHARD PIKMETS, SANDER KAUR

Aga nii lihtne see siiski pole. Firma mitte ainult ei võimalda sul oma elutegevuse looduskahju välja arvutada, vaid see ka korvata! Margus Potisepp ütleb, et andmed ökoloogilise jalajälje kalkulaatori koostamiseks koguti rahvusvahelistelt teatmeallikatelt nagu Greenhouse Gas Protocol ning konsulteerides organisatsioonidega nagu DEFRA (*UK Department for Environment, Food and Rural Affairs*), EIA (*Energy Information Administration*) jt. Samuti suheldes Suurbritanniast ja USAst pärit kalkulaatorite tegijatega.

Eestlastele sobivaks on kalkulaator kohandatud Eesti Energia ja Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) abiga. Eesti Energialt saadi näiteks teada, kui palju ühe kWh elektrienergia tootmiseks põlevkivi põletamisel eraldub süsihappegaasi, eeldades, et suur osa Eesti elektrienergiast tuleb põlevkivi põletamisest. Kalkulaatori täiustamisel tehakse koostööd ka Briti Suursaatkonnaga ning Tartu Ülikooliga.

Rohelise Jälje veebikülje kalkulaatori kohaselt, mis ei ole 100 protsenti täpne, vaid peaks andma lihtsalt ettekujutuse, tekitab selle loo kirjutaja — tüüpiline linnamees — aastas oma

tarbimisega 15,34 tonni süsihappegaasi. Ja selle koguse neutraliseerimiseks on tal vaja istutada 77 puud. Keskmiselt peaks iga eestlane istutama firma hinnangul umbes 20 puud.

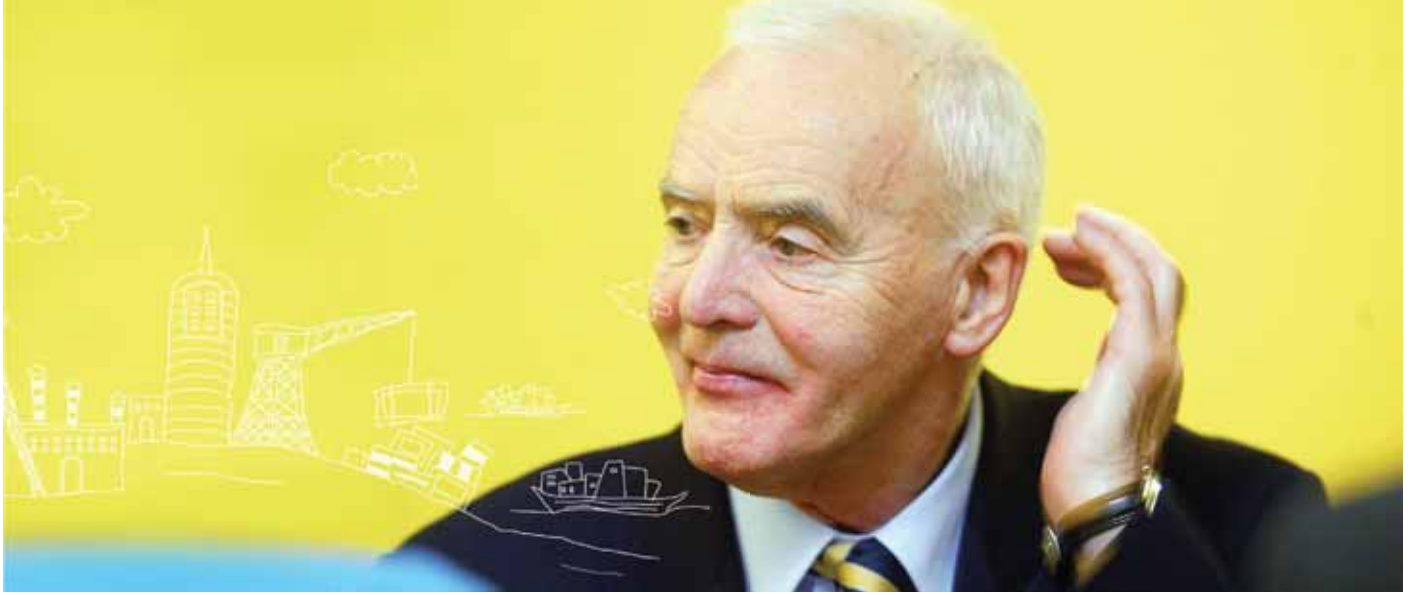
Puhtjuhuslikult on loo autoril sel aastal ka jalajalg korvatud, sest ta istutas oma kodus 85 kuuseistikut. Aga nendele, kes pole puid istutanud ega oska ka seda teha, soovitab Roheline Jälg vähendada tarbimist või maksta veidi raha ja lasta istikud mulda panna enda eest. RMK eraldas selleks maatüki Harjumaal Kose vallas. Ühe puu istutamine maksab 20 krooni, mis sisaldab istiku maksumust, maatüki ettevalmistust, istutamisejärgset hooldust ning tööjõu- ja transpordikuluseid. Kümme protsenti puu hinnast läheb fondi, mis rahastab järgnevaid õpilasfirma poolt algatatud keskkonnaprojekte.

Potisepp ütleb, et kui arvestada senist laataldel ja messidel osalemist, on oma CO² jalajälje firma kaudu välja arvanud 700 inimest. Sellele lisandub arvestuslikult ligi 3000 inimest, kes on kalkulaatorit kasutanud firma koduleheküljel. Oma CO² jalajälje on neutraliseerinud üle 1000 inimese, nende hulgas palju välismaalasi — sakslasi, ameeriklasi, hollandlasi, norrakaid jt.

Kolme aasta eesmärgiks on noored seadnud 100 000 puu istutamise, mis neutraliseerib 20 000 tonni süsihappegaasi. Omaette missiooniks on tõsta ka keskkonnateadlikkust ning muuta tarbimisharjumusi, et pidurdada ressurside ohjeldamatut raiskamist, sellest tekkivaid keskkonnakahjustusi ning kliimasoojenemist, mis on kõik tänapäeva ühiskonna märksõnad.

Parimaks õpilasfirmaks valiti Roheline Jälg tänavu 14 Eesti õpilasettevõtte konkursis. Teise koha pälvis Toila Gümnaasiumi firma Aktsioon, mis pakkus aktiivse puhkuse teenust. Euroopa õpilasfirmade konkursilt tõi Roheline Jälg võidu lausa 32 ettevõtte konkursis. Teine koht läks Šveitsi ja kolmas Saksamaale. Õpilaste ettevõtluseks valmistamisega tegeleb Junior Achievementi Arengufond.

Roheline Jälg tegutseb ametlikult MTÜna. Selle üks asutajatest – Kristina Õllek lõpetas tänavu gümnaasiumi ja siirdus Eesti Kunstiakadeemiasse. Ülejäänud tiim on 21. keskkooli abiturientid. Potisepp unistab siirduda Suurbritanniassa elektroenergeetikat õppima, teised alles valivad oma edasisi teid. ☺

LEEV KUUM

2008 – (ESIMENE) KRIISIAASTA

Veel aasta keskel võis õigustatult loota, et majandusaasta tuleb küll kehavõitu, kuid majanduskasv jääb siiski plussmärgiliseks. See lootus purunes septembris, kui maailma tabas USAst alguse saanud finantskriis. Viimane kasvas peagi üle majanduskriisiks ja levis kulutulena üle maailma.

Eestit tabas maailma finantskrahhi ja usaldamatuse järsk süvenemine halval ajal. 2008. aasta esimesel poolel andsid 2005-2006. aasta ülekuumenemise järelmõjud end veel selgelt tunda – ehitustööde maht langes, laenukasv pidurdus, tööpuuduse oht nõrgendas tarbijate tulevikuusku ja koos sellega vähendas nõudlust. Paljude ettevõtete kapital oli kinni kinnisvara all, müümata varude kasv põhjustas raskusi tootmise jätkamisel. Väljapääsu nähti ekspordi arendamises, mis pidi korvama siseturu taandarengu. Ülemaailmne majanduskriis vähendas aga nõudlust Eesti traditsioonilistel välisturgudel. Panganduskriis halvas kommertsbankade tööd. Oma ja globaalsete probleemide koosmõjul langes Eesti majandus teisel poolaastal tugevasse kriisi.

Nüüd kõigest lähemalt. Sisemajanduse koguprodukt (SKP) vähenes 2008. aastal püsivhindades 3,6% ja moodustas jooksevhindades 248,1 mld krooni (kasv jooksevhindades 9,2 mld krooni ehk 3,7%). Majandusolukord halvenes kvartalilt kvartalisse: I kv – kasv 0,2%, II kv – langus 1,1%, III kv – langus 3,5% ja IV kv – langus 9,7% (I poolaasta langus 0,5%, II poolaasta langus 6,7%). Globaalse majanduskriisi negatiivsed mõjud SKP-le (summaliselt) olid kõige suuremad tööstuses, kaubanduses ja veondukes-laonduses.

SKP arvestus tarbimise meetodil näitab, et sisenõudlus vähenes 4,6%, sellest eratarbimine 4,0% ja investeeingud 8,6%. Loodud lisandväärtusest investeeriti 28,4% ja tarbiti leibkondade poolt 54,8%.

Vaatamata majanduslangusele hõivatute arv aasta keskmisena ei vähenenud, vaid isegi suurenes tuhande võrra. Hõivatute keskmiseks arvuks kujunes 656,6 tuhat inimest ning oli aastaringiselt üsna ühtlane. Veel IV kvartalis oli hõivatuid 652,6 tuhat inimest. Nähtavasti ootasid

äriettevõtted kuni viimase võimaluseni majanduse soodsamat arengut ja ei kiirustatud töötajate koondamisega. Isegi ehituses oli 2008. aasta teisel poolel töötajaid veel 77,7 tuhat, mis on vaid 8,2 tuhat vähem kui kõrgkonjunktuuri ajal. Registreeritud töötus püsis esimesel poolaastal 16-17 tuhande inimese piires, kuid suurenes teisel poolaastal igal kuul ja ulatus detsembris 30,4 tuhandeni. Töötuse määr aasta keskmisena moodustas 5,5%, olles 0,8%-punkti kõrgem kui 2007. aastal.

Kogu aasta vältel oli majandusanalüütikute tähelepanukeskmes tarbijahindade tõus, mis oluliselt ületas ootused. Inflatsiooni aastatase meks kujunes 10,4%, mis on viimase 10 aasta kõrgeim. Asi on seda kurioossem, et tegemist on majanduslanguse aastaga. Kõrget inflatsiooni saab osaliselt seletada mõnede toorainete ja energiakandjate maailmaturu hindade tõusuga, tööjõu kallinemisega Eestis, mitmete aktsiiside tõstmisega. Oluline põhjus on aga ka ebapiisav konkurents siseturul, mis võimaldas ettevõtetel hindu tõsta, muretsemata oma positsiooni pärast turul. Kiire hinnatõus „sõi ära“ palgatõusu ja viis majanduse reaalkasvu negatiivseks. Keskmisest kiiremini kallinesid 2008. aastal toidukaubad ja eluasemekulud (vastavalt 14,4% ja 15,8%).

Kaupade eksport kasvas 2008. aastal nominaalhinnas 5,5% ja ulatus 132,5 mld kroonini. Kasv jäi oodatust väiksemaks, ja seda osaliselt ka maailma majanduskriisi tõttu. Teisalt põhjustas tööjõu kallinemine jm ekspordi hinnatõusu (ekspordihinnaindeks 4,2%), mis alandas meie konkurentsivõimet välisurgudel. Töötleva tööstuse ettevõtted ekspordisid oma toodangust 54%, mis on 3%-punkti vähem kui 2007. aastal. Kaupu eksporditi 160 riiki, kusjuures peamised sihtriigid olid endiselt Soome, Rootsi ja Venemaa. Euroopa Liidu riikide osatähtsus ekspordis oli 70%. Kaupade väljavedu

RAHVUSVAHELISTE REITINGUAGENTUURIDE HINNANGUD EESTILE (seisuga 31. märts 2009):

baseerus suuresti sisseveetaval toorainel ja pooltoodetel, mida näitab ka asjaolu, et suurimaks ekspordigrupiks olid taas masinad ja seadmed, moodustades umbes viiendiku ekspordikäibest.

Kaupade import moodustas 2008. aastal 169,9 mld krooni, vähenedes eelmise aastaga võrreldes 4,9% (nominaalhindades). Tänu impordi vähenemisele paranes oluliselt kaubavahetuse bilanss, mis läbi aastate on olnud suures miinuses. Nüüd moodustas defitsiit 37,4 mld krooni, mis on rekordilisest 2007. aasta omast 15,8 mld krooni väiksem. Suurim negatiivne bilanss oli mineraalsete toodete kaubavahetuses (u 12 mld krooni). Samas suurim positiivne saldo oli puidu ja puidutoodete kaubavahetuses (u 7 mld krooni).

Teenuste bilanss oli 2008. aastal traditsiooniliselt positiivne, kusjuures nii eksport kui ka import kasvasid. Teenuseid eksporditi 55 mld krooni eest (2007. a 50 mld kr) ja imporditi 38 mld krooni eest (2007. a 35 mld kr). Teenuste positiivne bilanss vähendas omakorda jooksevkonto kroonilist defitsiiti, mis moodustas nüüd 23,4 mld krooni ehk 9,4% SKP suhtes (2007. a 43,5 mld kr ja 18,2%).

Palkade kiire kasv 2007. aastal (20,5%) avaldas järelmõju ka 2008. aasta töötasule (tegevusaladevaheline kohandamine). Vaatamata majanduslangusele tõusis keskmine palk esialgsel andmel 12 818 kroonini ehk 13,1%. Omajagu mõjutas tööjõu tootlikkusest kiiremat kallinemist ka tarbijahindade 10,4%-line tõus. Sellest tulenevalt reaalpalk tõusis „vaid“ 2,7% (2007. a 13%).

Kinnisvaraturg tegi tohutu languse läbi juba 2007. aastal (tehingute arv langes 17%), mis lubas loota, et 2008. aastal võime rääkida juba turu stabiliseerumisest. Seda aga ei

juhtunud ja nüüd võime konstateerida, et 2007. aasta IV kvartalis oli põhi veel kaugel. Kindlasti lisas jätkuvale langusele hoogu ka majanduskriis. Lõppenud aastal sõlmiti 34,4 tuhat notariaalselt tõestatud kinnisvaratehingut kogumaksumusega 33,9 mln krooni. Olgu märgitud, et 2006. ja 2007. aastal sõlmiti tehinguid vastavalt 60,2 ja 50 tuhat. Seega oli 2008. aastal kinnisvaraturu kokkukuivamine isegi intensiivsem kui 2007. Seda kinnitab ka keskmise kinnisvaratehingu maksumuse muutumine – kui 2007. aastal oli see 1170 tuhat krooni, siis 2008. aastal 985 tuhat krooni ehk 16% vähem (2007. a oli maksumuse langus 4,5%).

Laenuturu laienemine 2008. aastal jätkus, kuid oluliselt aeglasemalt kui 2007. aastal. Kommertspankade koondlaenuportfell oli aasta lõpus 260,1 mld kr, suurenedes aastaga 20,6 mld krooni ehk 8,6%. Aasta varem olid vastavad arvud 62 mld kr ja 35%. Laenuturu laienemise hiilgeajad olid selleks korraks läbi. Elanike laenujääk (liisinguta) kasvas aasta lõpuks 120,7 mld kroonini, olles aasta varem 109 mld krooni. Laenukasv vähenes ligi kolm korda võrreldes 2007. aastaga (28 mld kr). Lõppenud aastal suurenesid elanike hoiused pankades 6,1 mld krooni ja moodustasid aasta lõpul 59,8 mld krooni. Elanike hoiused pankades moodustavad umbes pool nende laenuportfellist ja 2/3 nende aasta palgafondist.

Äriettevõtete tegevust 2008. aastal iseloomustavad järgmised andmed: tööstustoodang (mahuindeks) langes 6,5%, kaupade jaemüük (mahuindeks) vähenes 3% ja omal jõul tehtud ehitustööde maksumus jooksevhinnas vähenes 9,1%. Nii tööstuse kui ka kaubanduse osas oli teine poolaasta esimesest oluliselt halvem.

Jääb veel lisada, et 2008. aasta maksebilanss oli 10,3 mld krooniga ja riigieelarve 5,2 mld krooniga miinuses.

- **Rahvusvaheline konkurentsivõime reiting** (Institute for Management Development, Lausanne)
23. koht 55 riigi arvestuses. Reiting iseloomustab Eesti ettevõtluskeskkonda, ekspordivõimet, avatust, infrastruktuuri arengut. Võrreldes aasta varasemaga on reiting ühe koha võrra langenud.
- **Globaalne konkurentsivõime reiting** (World Economic Forum, Geneva)
32. koht 134 riigi võrdluses. Reiting iseloomustab riigi võimet tagada jätkusuutlik majanduskasv keskpikal perioodil. Tugineb informatsioonile, mis iseloomustab riigi arengufaasi sõltuvalt sellest, kas areng toimub ressursside, tehnoloogia või innovatsiooni baasil. Võrreldes aasta varasemaga on reiting 5 kohta langenud.
- **Rahvusvaheline inimarengu indeks** (ÜRO)
42. koht 179 riigi edetabelis. Indeks arvestab elanike haridustaset, eluiga, majanduse arengutaset jne. Võrreldes 2007. aastaga tõus kaks kohta.
- **Rahvusvaheline majandusvabaduse indeks** (The Heritage Foundation)
12. koht 162 riigi võrdluses. Aastaga pole muutunud. Hindamise aluseks on kaubanduspoliitika, riiklik sekkumine, rahanduspoliitika, musta turu osakaal majanduses jne.
- **Rahvusvaheline korrupsiooni indeks** (Transparency International)
27. koht 180 riigi edetabelis. Esikohal olevas riigis on korrupsioon väiksem. Aasta varem oli Eesti positsioon ühe koha võrra halvem.
- **Rahvusvaheline pikaajaliste väliskohustuste täitmise võimet iseloomustav reiting** (Standard & Poor's)
A/A-1. Aluseks on riigis läbiviidud struktuurireformid, otsinvesteeringute maht, fiskaal- ja rahapoliitika. Reiting "A" tähendab, et riik on täiesti usaldusväärne.
- **Rahvusvaheline infotehnoloogia indeks** (World Economic Forum)
18. koht 134 riigi võrdluses. Aluseks on IT kasutamine riigi majanduse edendamisel. Võrreldes aasta varasemaga on Eesti kaks kohta tõusnud.
- **Bertelsmanni transformatsiooni indeks** (Bertelsmann Media Worldwide)
Eestile kuulub 3. koht 125 riigi hulgas. Iseloomustab turumajanduse ja demokraatia arengut riigis sellesuunaliste reformide kiiruse ja efektiivsuse kaudu. Viimase aastaga pole Eesti koht muutunud.
- **Turismi konkurentsivõime indeks** (World Economic Forum)
Eestile kuulub 133 riigi hulgas. Indeks võtab arvesse riigis valitsevat turvalisust, transpordi- ja IT-infrastruktuuri, loodus- ja kultuuriressursse, tervishoiu- ja hügieenitingimusi jne. Viimase aastaga on Eesti ühe koha võrra langenud. ○

EAS Eesti majanduseesmärkide elluviijana

EAS (Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus) on ettevõtluse tugisüsteem ja Euroopa Liidu struktuurifondide rakendusüksus Eestis, mis pakub toetusprogramme, nõustamist, koostöövõimalusi ja koolitust.

EAS tegutseb selle nimel, et:

- Eestis oleks rohkem jätkusuutlikke ja kiiresti kasvavaid ettevõtteid,
- Ettevõtted oleksid võimelised rohkem eksportima ja rahvusvahelisemaks muutuma,
- Ettevõtete tootearendus- ja tehnoloogiline võimekus oleks suurem,
- Eesti turismitulud oleksid suuremad,
- Oleks tagatud piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng.

Nende eesmärkide nimel tegutseme, et aidata kaasa parema ettevõtluskeskkonna ja suurema ühiskondliku heaolu saavutamisele.

Euroopa struktuurifondide finantseerimisperiood 2007-2013 tähendab EASi jaoks senisest oluliselt suuremaid tegevusmahte. Kokku rohkem kui 53-miljardilise struktuuriabi

Eestile on EASi rakendada 13 miljardit. Lisaks Euroopa struktuurifondidest kaasrahastatavatele programmidele aitavad EASil eesmärke saavutada ka muud programmid.

Oma tegevuses peame silmas tegevuse kliendisõbralikkust, mõjusust ja kuluefektiivsust.

• **Kliendile lähedal.** Peame oluliseks, et klient lähtuks investeringute tegemisel vajadustest ja väljakutsetest, mitte toetuste jt programmide formaalsetest tingimustest. Suurt tähelepanu pöörame väljakutsete ühisele selgitamisele (diagnostikale), samuti eelja järelnõustamisele.

• **Fokuseeritud tegevus.** Püüame üles leida ja teostuseni aidata need projektid, mille mõju on suurim eesmärkide saavutamisele. Samuti oleme kavandanud hulga tegevusi, mida ise ellu viime. Programmide ülesehituse aluseks on info jagamine võimalikult igakülgset ja kõigile, toetuste andmine aga kõige mõjusamatele projektidele.

2008/2009. aasta märksõnaks on olnud paljude uute ettevõtlusprogrammide avanemine ning nii uuemate kui ka vanemate toetuste taotlustingimuste muutmine oluliselt soodsamaks; kasvanud on paljude toetuste summad, laienenud taotlejate ring, lihtsamaks muudetud ja kiirendatud taotlemise protsessi.

Mitmesuguste infoprogrammide hulgas viisime koostöös partneritega esmakordselt läbi terve aasta kestva ekspordikoolituste sarja, mis kattis nii alustavate kui ka tegutsevate ettevõtjate vajadusi. Need koolitused 2009/2010 jätkuvad.

Põhjalikult uuendasime EASi veebilehekülgi www.juhtimine.ee ja www.visitestonia.com. Samuti on ettevõtjatele turundustegevustes rohke pildimaterjaliga abiks uus Eesti turunduskontseptsioon ning temaatiline veebisait tutvustaeestit.eas.ee.

2009. aasta 3. juunil andis president Toomas Hendrik Ilves üle EASi investeerimisotsused kaheksale tehnoloogia arenduskeskusele, kellele eraldati Eesti ajaloo suurim toetus ettevõtete arendustööks – kokku ligi miljard krooni. Kokku investeerivad EAS ja keskustes osalevad ettevõtted ja ülikoolid järgmise kuue aasta jooksul arendustöösse 1,3 miljardit krooni. Tehnoloogia arenduskeskused on ettevõtete ning Eesti ülikoolide koostöös loodud teadusasutused, mille peamiseks ülesandeks on uurimistöö läbiviimine osalevate ettevõtete tootearenduseks vajalikes valdkondades.

12. jaanuarist 9. märtsini 2009 toimus Räniorus EASi ja Põhjamaade tehnoloogiaagentuuride õppeprogramm Euroopa ettevõtlusest ja innovatsioonist – „European Entrepreneurship & Innovation Thought Leaders“. Programm tutvustas Stanfordi ja Ränioru piirkonnale Euroopa riikide ettevõtluskeskkondi ning võimalusi koostööks tootearenduse ja innovatsiooni vallas. Andrus Viirg, EASi esindaja Räniorus, rõhutas, et üritus andis väga hea võimaluse suurendada nii Eesti kui ka meie ettevõtete tegemiste nähtavust maailma tehnoloogiasektori keskel turuplatsil. Fotol Eesti äridelegatsioon visiidil 2009. a juunis ärimajas, kus asub ka EASi USA-esindus.

Uhiuusi ettevõtlusprogramme, avanenud 2008/2009

Innovatsiooniosak

Arendustöötaja kaasamise toetus

Koolitusosak

Klastrite arendamise toetus

Tööstusettevõtjate tehnoloogia-investeeringu toetus

EAS arvudes

- Töötajaid kokku 280.
- 2009 eelarve maht 5 mld krooni.
- Regionaalsed esindused Jõhvis ja Tartus.
- Võrgustik igas Eesti maakonnas: maakondlikud arenduskeskused, turismi-infokeskused.
- Välisesindused 10 linnas piiri taga: Helsingis, Stockholmis, Londonis, Hamburgis, Moskvas, Peterburis, Kilevis, San Joses, Shanghais, Tokyos.

Eksporditurunduse toetus

Välismessitoetus

Ühisterunduse toetus

Aprillis 2009 peeti Saksamaal Hannoveris maailma suurim tööstus- ja tehnoloogiameess Hannover Messe. Eesti osales EASI ja Eesti Masinatööstuse Liidu eestvedamisel ühisstendiga, mida saatis märkimisväärne edu ning ekspositsiooni tõmbenumbriks kujunes Eesti tudengite ehitatud vormelauto. Eesti 55-ruutmeetiline stand pandi üles teaduse ja tehnoloogia halli. Hannoveri messil tutvustasid end maailma masinatööstuse eliidile 12 Eesti ettevõtet: Vertex Estonia, BLRT Grupp, Sumar Tours, Norcar BSD, PreDe, Ferreks TT ning Saaremaa väikelaevaehituse klasteri ettevõtted.

Helsingis toimus jaanuaris rahvusvaheline turismimesse MATKA 2009, kus Eesti messiboksist loodi metsakeskkond, mis kutsus sõbraliku salapäraga inimesi Eestiga lähemalt tutvuma. Põnevust pakkusid piilu-augud, läbi mille oli võimalik kaeda Eesti elu erinevaid aspekte. Eesti väljapaneku kontseptsiooni "Eile nägin ma Eestimaad" tunnustas žürii messi parima stendi tiitliga. Pildil Eesti stendi ees vasakult: EASI turismiarenduskeskuse konsultant Soome turu alal Malle Kolnes, EASI juhatuse liige Maria Alajõe, EASI turismiarenduskeskuse vanemkonsultant Andrus Nõmm, EASI turismiarenduskeskuse direktor Tarmo Mutso, EASI turismiesindaja Soomes Toomas Tärk.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda on Eesti vanim ja suurim ettevõtjate esindusorganisatsioon. Kaubanduskoda asutati kaupmeeste, töösturite, pankurite ja laevaomanike ühishuvide esindamiseks ja kaitseks 1925. aastal. Tegevus taastati 1989. a. Kaubanduskoja eesmärgiks on edendada Eesti ettevõtlust ning aktiivselt kaasa aidata ettevõtjasõbraliku majanduskeskkonna loomisele ja säilitamisele.

Kaubanduskoja peakontor Toom-Kooli 17, Tallinn

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA:

- esindab ja kaitseb Koja liikmete huvisid
- mõjutab ja arendab ettevõtluskeskkonda
- edendab ekspordi
- koolitab ettevõtjaid
- vahendab kontakte
- jagab EL-alast nõu
- kujundab hariduspoliitikat
- pakub teenuseid
- toetab regionaalset arengut
- tutvustab arbitraažiklauslit
- jagab informatsiooni
- on suhtluskanal ettevõtjate jaoks

KAUBANDUSKOJA ESINDUSED

TALLINN

Toom-Kooli 17
Tel: 604 0060
Faks: 604 0061
koda@koda.ee

TARTU

Pikk 14
Tel: 744 2196
Faks: 744 2197
tartu@koda.ee

PÄRNU

Ringi 35
Tel: 443 0989
Faks: 443 0859
parnu@koda.ee

JÕHVI

Pargi 27-203
Tel: 337 4950
Faks: 337 4951
idaviru@koda.ee

KURESSAARE

Tallinna 16
Tel: 452 4757
Faks: 452 4758
saare@koda.ee

KAUBANDUSKOJA PUBLIKATSIOONID

Eesti juhtivad kaubamärgid

Kaubanduskoja aastaraamat

Estonian Export Directory

Eesti parimad ettevõtted 2008

Kaubanduskoja Teataja

Kaubanduskoja Vestnik

Ekspordi Akadeemia

Pärnumaa majanduskiri

Kaubanduskoja Tegevused ja teenused

KAUBANDUSKODA AASTAL 2009

Ettevõtluskonkursside koostöölepingu allkirjutamine

Ekspordi Akadeemia esimene seminar

Kaubanduskoja tenniseturniir

Koda tunnustab Eesti ettevõtlusele kaasaaitajaid Kaubanduskoja aumärkidega

Kaubanduskoja Ärihooja 2009/2010 avamine KUMUs

TÖÖANDJATE KESKLIIT

ESTONIAN EMPLOYERS' CONFEDERATION

Eesti Tööandjate Keskliit on traditsioonidele tuginev ettevõtluse esindusorganisatsioon, kes räägib kaasa majanduses ja õigusloomes, et kindlustada Eesti ettevõtluse tulevik. Keskliidu eelkäija vabrikantide ühisus asutati Eesti esimese ettevõtlusorganisatsioonina 1917. aastal. Selle tegevus katkes 1940. ja taastati 1991. aastal.

Tööandjate keskliidul on lobby-organisatsioonina pikaajaline kogemus suhetes riigivõimu ja töövõtjate esindajatega. Seisame avaliku sektori kulude piiramise ja ettevõtjate maksukoormuse vähendamise eest. Meie missioon on kujundada Eestis selline ettevõtluskeskkond, kus ettevõtjatel on tegutsemiseks laialdased võimalused.

Uue töölepingu seadusega on Eesti astunud suure, kauaoodatud sammu tööturu paindlikkuse ja majanduse elavdamise poole. Kaitseme riigi ja ametiühingute sotsiaalpartnerina oma liikmete huve tööturu, ettevõtluse ja sotsiaalküsimustes ning töösuhete kujundamisel kui **dialogi moderaator**.

Majanduse suunanäitaja, keskliidu aastapäevakonverents „Tuulelohe lend“ ühendab praktikute kogemusi ja lennukaid visioone. Konverentsil analüüsivad ettevõtjad, eksperdid ja poliitikud rutinivalt Eesti arengu seisukohalt olulisi sotsiaalseid ja majanduslikke küsimusi.

Rahvusvaheline areen

Tööandjate keskliit esindab Eesti tööandjate huve Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitees (EESC), mis on nõuandev organ Euroopa Komisjonile ja Euroopa Parlamendile. Keskliit on Euroopa ettevõtjate kõige mõjukama katusorganisatsiooni Businessseurope'i ja Rahvusvahelise Tööandjate Organisatsiooni IOE liige.

BUSINESSEUROPE

Tööandjate seisukohtade kujundamisel tugineme ainult **liikmete arvamusele**, mida täiendavad analüütikute ekspertarvamused. See tagab, et keskliidu *lobby* annab tulemusi nii Kadriorus, Toompeal kui ka Brüsselis.

Praegust majandusolukorda tuleb võtta kui võimalust õppida ja areneda. Eesti kriisist väljatoomise võti on usalduse taastamine ja kolmepoolse dialoogi jätkamine valitsuse, tööandjate ja töövõtjate vahel – meist kõigist sõltub, millises Eestis me elame 2010. aastal ja edaspidi.

Tarmo Kriis
Tööandjate keskliidu juhataja

E-uudiskiri Vabrik toob tööandjateni keskliidu seisukohad, uudised ja sündmused, hoides liikmeid kursis päevakajaliste teemade ja keskliidu tegevusega.

Majanduses on tõusud ja langused. Halvad ajad on head õpetajad – panevad teistmoodi mõtlema ja tegutsema, sunnivad otsima uusi lahendusi ja tõestama oma võimekust. Soovime konkursil osalejatele julgust ja edu!

Eestis on üliväike protsent ettevõtlikke inimesi, kelle tegevuse tulemusena täitub riigikassa. Majanduskriisi ajal võtab riik raha juurde sealt, kust seda kergesti saab võtta – tööandjatelt. See halvendab majanduskeskkonda ja pärsib ettevõtlikkust. Samal ajal saavad riigil aidata kriisist välja tulla ainult ettevõtjad.

Enn Veskimägi
Tööandjate keskliidu volikogu esimees

AUHINNAGALA 2008

- 1** President Ilves soovis edu meie kiirestimuutuvas ebastabiilses maailmas. Ta toonitas, et see, kas me saame 10 aasta pärast rääkida taas Eesti majanduse imest või ei, sõltub paljuski ettevõtjatest.
- 2** Tallink Grupp kordas oma 2007. aasta tulemust saavutades Eesti Konkurentsivõimelisema Ettevõtte tiitli. President Ilves annab üle peaauhinda Tallink Grupi juhatuse liikmele Andres Hundile.
- 3** ABB kuulutati võitjaks konkursil Ettevõtluse Auhind 2008, samuti võitsid nad tiitli Välisinvestor 2008. President Ilves annab peaauhinda üle Bo Henriksonile – ABB grupi juhile Baltimaades.
- 4** Kaubanduskoja juhatuse esimees Toomas Luman annab Saku Õlletehase juhile Veli Pekka Tenniläle üle 2008. aasta konkurentsivõimelisima toiduainetööstuse ettevõtte tiitli ja auhinna.
- 5** Swedbank andis eriauhinna „Edukaim laieneja Baltikumis“. Auhinna võitis AS Toode, mis tegeleb plekk-katuste ning vihmaveesüsteemidega. Eesti Swedbank'i juht Priit Perens annab üle auhinda Aivo Rosenbergile (paremal), ühele kahest AS Toode omanikest.
- 6** Ettevõtluse Auhind 2008 ja Konkurentsivõime Edetabel 2008 võitjad ning korraldajad.
- 7** Olympic Casino saavutas tiitli Konkurentsivõimelisim teenindusettevõtte 2008.
- 8** Priit Jagomägi, Lodjaseltsi juhatuse esimees, oli väga õnnelik saades Turismi Edendaja 2008 tiitli. Ettevõtte tegeleb lodjareiside korralduse ja koolitusega.
- 9** Ansambel „Vägilased“ esines „ettevõtlusvägilastele“.

RUHINNAGALA 2008

Üle **140 sihtkoha** Euroopas

Kohale lennutab **Estonian Air**

www.estonian-air.ee

Kuhu sina jõuda tahad?

 ESTONIAN AIR

ETTEVÕTLUSE AUHINNA AJALUGU

VÄLISINVESTORI KONKURSS

1995

Peaauhind: **AS Eesti Telefon**

1996

Peaauhind: **AS Elcoteq Tallinn**

Eestit tutvustanud välisinvestor:

Tolaram Grupp

Ekspordi arendaja:

AS Kunda Nordic Tsement

Töökohtade looja:

AS Loksa Laevaremonditehas

Nüüdisaegse keskkonnasõbraliku

tehnoloogia levitaja: Ragn-Sells AS

1997

Peaauhind: **Tolaram Grupp**

Ekspordi arendaja:

Kreenholmi Valduse AS

Töökohtade looja: AS Järvakandi Klaas

Toodete kvaliteedi arendaja:

AS Elcoteq Tallinn

Suurim investeering:

AS Eesti Merelaevandus

1998

Peaauhind: **AS Hansapank**

Ekspordi arendaja: Tolaram Grupp

Töökohtade looja: AS Britannic Eesti AS

Toote kvaliteedi arendaja: AS Elcoteq Tallinn

Suurim välisinvesteering: AS Hansapank

1999

Peaauhind: **AS Kunda Nordic Tsement**

Ekspordi arendaja: OÜ HTM Sport Eesti

Töökohtade looja: Lindegaard Eesti AS

Suurim investeering: AS Eesti Telekom

Innovaator: OÜ JOT Eesti

EKSPORDI-FOORUM

1997

Peaauhind: **AS Norma**

Väike- ja keskmise suurusega eksportöör:

AS Viljandi Aken ja Uks

Kiire arenguga eksportöör: AS Balteco

Töökohtade looja: AS Elcoteq Tallinn

Kodumaise tooraine kasutaja: AS Viisnurk

1998

Peaauhind: **Kreenholmi Valduse AS**

Väike- ja keskmise suurusega eksportöör:

AS Rõngu Tehas

Kiire arenguga eksportöör: AS Tarkon

Töökohtade looja: AS Toom Tekstiil

Kodumaise tooraine kasutaja:

AS Repo Vabrikud

1999

Peaauhind: **Viisnurk AS**

Väike- ja keskmise suurusega eksportöör:

AS Hansa Candle

Kiire arenguga eksportöör:

AS Wendre

Töökohtade looja: AS Repo Vabrikud

ETTEVÕTLUSE AUHIND

2000

Peaauhind: **AS Viisnurk**

Väike- ja keskmise suurusega ettevõtte:

AS Mikskaar

Eksportöör: AS Silmet

Välisinvestor: OÜ JOT Eesti

Tehnoloogia arendaja: OÜ JOT Eesti

Turismi uuendaja: Reval Hotelligrupi AS

Piirkonna edendaja: AS Viisnurk

2001

Peaauhind: **AS Silmet**

Väike- ja keskmise suurusega ettevõtte:

AS Viljandi Liimpuit

Eksportöör: AS Silmet

Välisinvestor:

„Horizon“ Tselluloosi ja Paberi AS

Tehnoloogia arendaja: AS Silmet

Turismi uuendaja:

Ammende Villa Catering OÜ

Piirkonna edendaja: AS Silmet

2003*

Peaauhind: **BLRT Grupp AS**

Väike- ja keskmise suurusega ettevõtte:

Viking Window AS

Eksportöör: BLRT Grupp AS

Välisinvestor: Velsicol Eesti AS

Tehnoloogia arendaja: OÜ Curonia Research

Turismi uuendaja: AS Tallink Grupp

Piirkonna edendaja: Velsicol Eesti AS

2004

Peaauhind: **AS Viljandi Metall**

Suureeksportöör: OÜ Krimelte

Väike- ja keskmise suurusega eksportöör:

Mountain Loghome OÜ

Välisinvestor: AS Imavere Saeveski

Tehnoloogia arendaja: Aqris Software AS

Turismi uuendaja (suurettevõtte):

AS Estonian Air

Turismi uuendaja (väikeettevõtte):

OÜ Pintmann Grupp

Piirkonna edendaja: AS Viljandi Metall

2005

Peaauhind: **Regio AS**

Eksportöör: Polimoon AS

Välisinvestor: Elcoteq Tallinn AS

Turismi Uuendaja: Estravel AS

Piirkonna Edendaja:

Pühajärve Puhkekodu AS

Innovaator: Regio AS

2006

Ettevõtluse Auhind: **Vertex Estonia AS**

Rahvusvahelistuja: Regio AS

Välisinvestor: Enics Eesti AS

Piirkonna Edendaja: Põltsamaa Felix AS

Turismi Uuendaja: Otepää Seikluspark OÜ

Aasta Areneja: Haka Plast OÜ

Innovaator: Vertex Estonia AS

2007

Peaauhind: **Tallink Grupp AS**

Turismi Uuendaja 2006: Tallink Grupp AS

Innovaator 2006: Elion Ettevõtted AS

Eksportöör 2006: Krimelte OÜ

Välisinvestor 2006: ABB AS

Piirkonna Edendaja 2006:

Viking Windows AS

Tööstusettevõtte 2006: VKG Oil AS

Aasta Areneja 2006:

Nova Haus Element AS

2008

Peaauhind: **ABB AS**

Välisinvestor 2008: ABB AS

Turismi Uuendaja 2008:

Emajõe Lodjaselts MTÜ

Innovaator 2008: VKG Oil AS

Eksportöör 2008: Ecometal AS

Tööstusettevõtte 2008: Favor AS

Aasta Areneja 2008: Tiptiptap OÜ

* Alates 2003. aastast nimetatakse konkurssi selle aasta järgi, mil auhind välja kuulutatakse, mitte selle järgi, mille majandustulemusi hinnatakse.

EESTI ETTEVÖTETE KONKURENTSIVÕIME EDETABELI AJALUGU

2003

Eesti konkurentsivõimelisim ettevõte:
Eesti Energia AS

Konkurentsivõimelisim väikeettevõte:
Tallinna Laevatehas OÜ

Konkurentsivõimelisim
kaubanduse suurettevõte:
Kesko Food AS

Konkurentsivõimelisim
kaubanduse väikeettevõte:
Baltic Pulp & Paper OÜ

Konkurentsivõimelisim tööstuse ja
energeetika suurettevõte:
Eesti Energia AS

Konkurentsivõimelisim tööstuse ja
energeetika väikeettevõte:
Krimelte OÜ

Konkurentsivõimelisim ehitusettevõte:
Merko Ehitus AS

Konkurentsivõimelisim
transpordi ja sideettevõte:
Russian Estonian Rail Services AS

Konkurentsivõimelisim
metsa- ja põllumajandusettevõte:
Imavere Saeveski AS

Konkurentsivõimelisim
teeninduse suurettevõte:
Hansapank AS

Konkurentsivõimelisim
teeninduse väikeettevõte:
Nordea Finance Estonia AS

2004

Eesti konkurentsivõimelisim ettevõte:
Hansapank AS

Konkurentsivõimelisim
kaubandusettevõte:
Silberauto AS

Konkurentsivõimelisim
kaubanduse keskettevõte:
Kolomna Energy Service OÜ

Konkurentsivõimelisim
kaubanduse väikeettevõte:
Agris Software AS

Konkurentsivõimelisim
tööstuse ja energeetika ettevõte:
BLRT Grupp AS

Konkurentsivõimelisim
tööstuse ja energeetika
keskettevõte:
maxit Estonia AS

Konkurentsivõimelisim
tööstuse ja energeetika väikeettevõte:
Örnplast Eesti AS

Konkurentsivõimelisim
ehituse suur- ja keskettevõte:
Merko Ehitus AS

Konkurentsivõimelisim
ehituse väikeettevõte:
Peri AS

Konkurentsivõimelisim transpordi-,
logistika- ja sideettevõte:
Russian Estonian Rail Services AS

Konkurentsivõimelisim
metsa- ja põllumajandusettevõte:
Ekseko AS

Konkurentsivõimelisim
teeninduse suur- ja keskettevõte:
Hansapank AS

Konkurentsivõimelisim
teeninduse väikeettevõte:
Riigiressursside Keskus OÜ

2005

Eesti konkurentsivõimelisim ettevõte:
Hansapank AS

Konkurentsivõimelisim
finantsvahendusettevõte:
Hansapank AS

Konkurentsivõimelisim
jaekaubandusettevõte:
Tallinna Kaubamaja AS

Konkurentsivõimelisim
hulgikaubandusettevõte:
Silberauto AS

Konkurentsivõimelisim
tööstus- ja energeetikaettevõte:
BLRT Grupp AS

Konkurentsivõimelisim
toiduainetööstuse ettevõte:
A. Le Coq Tartu Õlletehas AS

Konkurentsivõimelisim
ehitusettevõte:
Merko Ehitus AS

Konkurentsivõimelisim
side-, transpordi- ja
logistikaettevõte:
EMT AS

Konkurentsivõimelisim
metsa- ja põllumajandusettevõte:
Ekseko AS

Konkurentsivõimelisim
hotelli- ja restoraniettevõte:
Delegatsioon OÜ

Konkurentsivõimelisim
äriteenindus- ja kinnisvaraettevõte:
Kodumajagrupi AS

Konkurentsivõimelisim
teenindusettevõte:
Kuusakoski AS

EESTI ETTEVÖTETE KONKURENTSIVÖIME EDETABELI AJALUGU

2006

Eesti konkurentsivõimelisim ettevõte:

Hansapank AS

Konkurentsivõimelisim
finantsvahendusettevõte:

Hansapank AS

Konkurentsivõimelisim
jaekaubandusettevõte:

Tallinna Kaubamaja AS

Konkurentsivõimelisim
hulgikaubandusettevõte:

Mažeikiu Nafta Trading House OÜ

Konkurentsivõimelisim
tööstus- ja energeetikaettevõte:

BLRT Grupp AS

Konkurentsivõimelisim
toiduainetööstuse ettevõte:

A. Le Coq Tartu Õlletehas AS

Konkurentsivõimelisim
ehitusettevõte:

Merko Ehitus AS

Konkurentsivõimelisim
side-, transpordi- ja logistikaettevõte:

Eesti Telekom AS

Konkurentsivõimelisim
metsa- ja põllumajandusettevõte:

Riigimetsa Majandamise Keskus

Konkurentsivõimelisim
hotelli- ja restoraniettevõte:

Domina Management AS

Konkurentsivõimelisim
äriteenindus- ja kinnisvaraettevõte:

Falck Eesti AS

Konkurentsivõimelisim
teenindusettevõte:

Kuusakoski AS

2007

Eesti konkurentsivõimelisim ettevõte:

Tallink Grupp AS

Konkurentsivõimelisim turismiettevõte:
Tallink Grupp AS

Konkurentsivõimelisim
väike- ja keskettevõte:
Betonimeister AS

Konkurentsivõimelisim
jaekaubandusettevõte:
Catwees AS

Konkurentsivõimelisim
hulgikaubandusettevõte:
Mazeikiu Nafta Trading House OÜ

Konkurentsivõimelisim
tööstus- ja energeetikaettevõte:
BLRT Grupp AS

Konkurentsivõimelisim
toiduainetööstuse ettevõte:
A. Le Coq AS

Konkurentsivõimelisim
ehitusettevõte:
Merko Ehitus AS

Konkurentsivõimelisim
side-, kommunikatsiooni- ja IT-ettevõte:
EMT AS

Konkurentsivõimelisim
põllu- ja metsamajandusettevõte:
Ekseko AS

Konkurentsivõimelisim
äriteenindus- ja kinnisvaraettevõte:
Artig KV OÜ

Konkurentsivõimelisim
finantsvahendusettevõte:
Hansapank AS

Konkurentsivõimelisim teenindusettevõte:
Tallinna Vesi AS

Konkurentsivõimelisim
transpordi- ja logistikaettevõte:
Tallinna Sadam AS

2008

Eesti Konkurentsivõimelisim Ettevõte:

Tallink Grupp AS

Konkurentsivõimelisim turismisettevõte:
Tallink Grupp AS

Eesti Konkurentsivõimelisim
väike- ja keskettevõte:
Kaamos Kinnisvara OÜ

Konkurentsivõimelisim
jaekaubandusettevõte:
Varmapartner OÜ

Konkurentsivõimelisim
hulgikaubandusettevõte:
Mazeikiu Nafta Trading House OÜ

Konkurentsivõimelisim
tööstus- ja energeetikaettevõte:
BLRT Grupp AS

Konkurentsivõimelisim
toiduainetööstuse ettevõte:
Saku Õlletehase AS

Konkurentsivõimelisim
ehitusettevõte:
Oma Ehitaja AS

Konkurentsivõimelisim
side-, kommunikatsiooni- ja IT-ettevõte:
Eesti Telekom AS

Konkurentsivõimelisim
põllu- ja metsamajandusettevõte:
Oilseeds Trade AS

Konkurentsivõimelisim
äriteenindus- ja kinnisvaraettevõte:
Mainor AS

Konkurentsivõimelisim
finantsvahendusettevõte:
Gild Professional Services AS

Konkurentsivõimelisim teenindusettevõte:
Olympic Casino Eesti AS

Konkurentsivõimelisim
transpordi- ja logistikaettevõte:
Tallinna Sadam AS

[KONJUNKTUURI TUNDMINE ON ÄRIEDU ALUS]

„Konjunktuur” on kõige pikemat aega regulaarselt ilmunud Eesti majandust analüüsiv ajakiri (alates 1934. aastast).

- Eesti tuntud makromajandusekspertide hinnangud ja prognoosid
- Ettevõtjate hinnangud ja ootused
- Tarbijate kindlustunne ja ostukäitumine
- Turgude konjunktuur ja hinnad

MAJANDUSANALÜÜSIL ON MÕTET

ETTEVÕTLUSE AUHIND 2008

Ettevõtluse Auhind on pikima ajalooga ettevõtluskonkurss Eestis, mille ajalugu ulatub 1996. aastasse. Sel aastal korraldati president Lennart Meri eestvedamisel konkurss „Välisinvestor 1995“ tiitli väljaandmiseks.

Ajaga on konkurss muutunud ja laienenud ning alates 2000. aastast korraldab parimate ettevõtete valimist ja tunnustamist Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS) Ettevõtluse Auhinna nime all. Konkursi esmaseks eesmärgiks on tunnustada edukaid ja perspektiivikaid Eesti ettevõtteid ning seada neid teistele eeskujuks. Laiemaks eesmärgiks on kaasa aidata ettevõtluse edendamisele, Eesti ettevõtete rahvusvahelise konkurentsivõime kasvule ning koos sellega majanduse arengule.

Igal aastal kaasajastatakse pisut kategooriate hulka ja nimetusi, et tagada ettevõtete hindamine riigi majanduse seisukohast olulisemates valdkondades. Käesoleval aastal olid auhinna-kategooriateks Aasta Areneja, Innovaator, Eksportöör, Välisinvestor ning Turismi Uuendaja. Valiku aluseks on ettevõtete poolt läkitatud ankeedid. Koostöös Eesti Konjunktuuriinstituudiga selgitatakse välja iga kategooria pingeriida, millest EAS koos valdkonna ekspertidega valib välja iga kategooria kolm nominenti ja võitjaettevõtte. Kategooriavõitjate hulgast valib Ettevõtluse Auhinna üldvõitja esinduslik žürii, mille liikmeteks on ülikoolide, ministriumide ja ettevõtlusringkondade esindajad.

Konkursist osavõtt on aasta-aastalt suurenenud, häid ja tunnustustväärivaid ettevõtteid on kõigis kategooriates ning seetõttu on valikute tegemine keeruline. Mitmel puhul võtsid arutellud tunde, kuid lõpuks jõuti tulemusteni.

Konkurss „Ettevõtluse Auhind 2009“ kulmineerus piduliku galaõhtuga Estonia kontserdisaalis, kus kuulutati välja võitjad ning anti parimatele kätte väljateenitud auhinnad. ☺

ENTREPRENEURSHIP AWARD 2009

Entrepreneurship Award is the entrepreneurship competition with the longest history in Estonia which dates back to the year 1996. Just in this year the competition was organised under the leadership of the President Lennart Meri for the issue of the title "Foreign Investor 1995". The competition has changed and expanded with time and since 2000 Enterprise Estonia organises the choosing and recognition of the best companies under the name of "Entrepreneurship Award". The primary objective of the competition is to recognise the successful and perspective Estonian companies and set them as the examples for others. The wider aim is to contribute to the promotion of entrepreneurship, growth of the international competitiveness of the Estonian companies and therewith to the faster economic development.

Each year the number and name of categories are slightly updated to guarantee the valuation of the companies in the more important sectors from the viewpoint of the state economy. This year the categories were the Developer, Innovator, Exporter, Foreign Investor and Tourism Innovator of the Year.

The basis of choice is the questionnaires sent by the companies. In cooperation with the Estonian Institute of Economic Research the ranking of each category is specified, of which Enterprise Estonia with experts choose the three nominees and the winner company per each category. The main winner of the Entrepreneurship Award is chosen among the category winners by the representative jury, the members of which are the representatives of the universities, key ministries and circles of entrepreneurship.

The participation in the competition has increased from year to year, good companies worthy of recognition exist in all categories and therefore the making of choices is complicated. In several cases the discussions lasted for hours, but finally the results were also achieved. The competition "Enterprise Award 2009" culminated with the festive gala night in the concert hall of Estonia, where the winners will be announced and the deserved awards will be given to the best. ☺

ПРЕМИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА 2009

Премия предпринимательства – это проводимый в Эстонии предпринимательский конкурс, история которого началась в 1996 году. Именно в этом году под предводительством президента Леннарта Мери был организован конкурс на присуждение титула «Зарубежный инвестор 1995». Со временем конкурс видоизменялся и расширялся, и с 2000 года отбором и награждением лучших предприятий в рамках конкурса «Премия предпринимательства» занимается Целевой фонд развития предпринимательства EAS. Главная цель конкурса заключается в признании успешных и перспективных предприятий Эстонии и приведении их в пример другим. Более широкой целью конкурса является содействие продвижению предпринимательства, росту международной конкурентоспособности эстонских предприятий, а вместе с тем и быстрому развитию экономики.

Каждый год вносятся некоторые изменения в количество и названия категорий для того, чтобы оценивание предприятий осуществлялось по существенным с точки зрения государственной экономики сферам деятельности. В этом году отбор проводился по следующим категориям: Развитие года, Новатор года, Экспортёр года, Зарубежный инвестор и Новатор в сфере туризма.

Основанием для отбора предприятий служат поступающие от них анкеты. При сотрудничестве с Институтом конъюнктуры Эстонии в каждой категории составляется рейтинг предприятий, из которых EAS с экспертами в каждой категории выбирает по три номинанта и победителя. Единого победителя, заслуживающего Премии предпринимательства, среди победителей по категориям выбирает жюри, в состав которого входят представители университетов, ключевых министерств и предпринимательских кругов.

С каждым годом участников конкурса становится все больше. Поскольку в каждой категории есть замечательные и достойные признания предприятия, процесс отбора становится очень сложным. Иногда обсуждения велись часами, однако в конечном итоге решение все-таки было принято.

Кульминацией конкурса «Премия предпринимательства 2009» станет торжественный гала-вечер в концертном зале «Эстония», где будут объявлены победители и лучшие предприниматели получат заслуженные призы. ☺

EESTI ETTEVÖTETE KONKURENTSIVÕIME EDETABEL 2009

Osalejatest

2009. aasta Konkurentsivõime Edetabeli koostamisel osales kokku 378 Eesti ettevõtet, kellest vastavalt meetodikale kvalifitseerus lõpptabeli koostamisel 354. Põhiline mittekvalifitseerumise põhjus oli osalemiseks mittepiisav täismajandusaastate arv, 2008. majandusaasta lõppemine negatiivse tulemiga või andmete puudulik esitamine.

Nagu ka eelmisel aastal, oli osalejatel võimalik valida 12 tegevusvaldkonna vahel, et ennast konkurentidega võrrelda. Siiski tulemuste lõplikul kokkuarvestamisel jäi valdkondi, milles selgitati välja konkurentsivõimelisimad ettevõtted, järgi 9. Turismi ning põllu- ja metsamajanduse valdkonda laekus liiga vähe konkureerijaid, mistõttu otsustati sel aastal nendes valdkondades parimaid mitte valida. Kõik ettevõtted, kes nendes valdkondades kandideerisid, kajastuvad kindlasti üldises edetabelis ja oma suurusest sõltuvalt ka väike- ja keskmiste ettevõtete edetabelis. Samuti ühendati jae- ja hulgikaubanduse valdkonnad ühtseks kaubanduse valdkonnaks, kuna paljude kandideerinud ettevõtete tegevuses on esindatud nii jae- kui ka

hulgikaubandus ning piiri nende kahe vahel oli raske tõmmata.

Juba kolmandat aastat järjest selgitati lisaks üldvõitjale välja ka kõige konkurentsivõimelisem väike- ja keskettevõtte. Rõõm on tõdeda, et selles kategoorias soovis oma ettevõtet teistega võrrelda 186 ettevõtet. Nii nagu ka varasematel aastatel, oli Konkurentsivõime Edetabelis kõige arvukamalt osavõtjaid tööstuse ja energeetika valdkonnas (111, möödunud aastal 101). Kõige vähemaarvuliselt konkureeris toiduainetööstuse ettevõtteid (9). Ehitusvaldkonna ettevõtteid konkureeris edetabelis eelmise aasta 55 asemel 43. Äriteeninduse ja kinnisvara valdkonnas kandideeris aga möödunud aasta 11 ettevõtte asemel 29.

Võitjatest

Möödunud aasta võitjatest suutsid oma koha ja loomulikult ka hea konkurentsivõime säilitada 3 ettevõtet – neist BLRT Grupp AS juba kuundet ja Mažeikiu Nafta Trading OÜ neljandat aastat järjest. Kõik võitjad on oma valdkonnas tuntud tegijad ja kahtlemata väärivad oma tiitlit. Käesoleva aasta Eesti konkurentsivõimelisima ettevõtte tiitli sai Mažeikiu Nafta Trading OÜ, kes osutus

konkurentsivõimelisimaks ka kaubandusettevõtete hulgas ja on juba 3 aastat kandnud tiitlit Konkurentsivõimelisim hulgikaubandusettevõtte. Konkurentsivõimelisima väike- ja keskettevõtete kategooria võitjaks osutus Riverside OÜ, kes on asutatud aastal 2003 ja saavutas oma (ehitus) valdkonna ettevõtete seas kõrge kolmanda koha ja üldises edetabelis neljanda koha.

Konkurentsivõime Edetabeli võitnud ettevõtete keskmine vanus on 16,5 aastat, kui mitte arvestada A. Le Coqi, mis asutati 1800. aastal ja tegutsenud juba 208 aastat. Noorimateks võitjateks osutusid Riverside OÜ ja Mažeikiu Nafta Trading OÜ (asutatud aastal 2003). Kui vaadata edetabeli parimate ettevõtete omakapitali jaotust, siis 4 ettevõtet kuulub 100%-liselt Eesti erakapitalile, 3 ettevõtet 100%-liselt väliskapitalile ja ülejäänud võitjatel on kapital jagatud eesti- ja välismaiste omanike vahel. Hea meel on selle üle, et pea kõik edetabeli võitjad on Eesti Kaubandus-Tööstuskoja liikmed.

Edetabelid, meetodika ja kõik konkurssi puudutav on kättesaadav ka uues konkurentsialases portaalis www.konkurents.ee.

ESTONIAN COMPANIES' COMPETITIVENESS RANKING 2009

Participants

As many as 378 Estonian companies participated in the compilation of the Estonian Companies' Competitiveness Ranking 2009 and 354 of them qualified for the final countdown according to the methodology. The main reason for not qualifying was the insufficient number of full financial years for participation, negative net gain in 2008 or incomplete submission of data. As last year, the participants could choose between 12 fields of activity in order to benchmark themselves against their competitors. Though, 9 fields of activities remained at the final countdown of the results in which the most competitive companies were specified. The number of competitors in the sector of tourism, agriculture and forestry was too low, thus this year the best were not chosen in these sectors. All companies applying for in these sectors are surely recorded in the general ranking table and also in the most competitive small and medium sized companies ranking depending on their size. Also, the sectors of retail and wholesale were merged into the joint sector of trade, as the activities of many companies having applied for involve both retail and wholesale and the line between these two was hard to be drawn.

In addition to the general winner, for the third time this year the Most Competitive Small and Medium-Sized Enterprise were established. We are glad to note that 186 companies wished to be compared to other companies in this category. As in previous years, the largest number of companies in the Competitiveness Ranking was among industrial or energy related (111, last year 101) enterprises. The least number of companies came from food industry (9). 43 construction companies competed in the ranking instead of the last year's 55.29 companies from the sector of business services and real estate ran for as the candidates instead of the last year's 11.

Winners

Three of the last year's winners were able to maintain their position and also remain highly competitive – BLRT Grupp AS already for the sixth and Mažeikiu Nafta Trading OÜ for the fourth year in a row. All winners are well-known players in their sector and are worth of their title without doubt. This year Mažeikiu Nafta Trading OÜ received the title of the Most Competitive Enterprise which also proved to be the Most Competitive among trading companies and has born the title of the Most Competitive Wholesale

Company for already three years. The winner of The Most Competitive Small and Medium-Sized Enterprise is Riverside OÜ, which was established in 2003 and which gained a high third place among the companies of its sector (construction) and the fourth place in the general ranking table.

The companies who have won titles in the Competitiveness Ranking have the average history of 16.5 years, unless we consider A. Le Coq which was established in 1800 and has been already operating for 208 years. The youngest winners were Riverside OÜ and Mažeikiu Nafta Trading OÜ (established in 2003). If we look at the equity capital of the best companies in the Ranking, then 4 companies are based 100% on the Estonian private capital, 3 companies belong 100%-ly to the foreign capital and the equity capital of the rest of the winners is divided between the Estonian and foreign owners.

We are also very proud that almost all the winners are the members of the Estonian Chamber of Commerce and Industry.

The charts, methodology and any information regarding the competition is also available at the competition-related portal: www.konkurents.ee.

Об участниках

Всего в составлении таблицы первенства конкурентоспособности 2009 года участвовало 378 эстонских предприятий, из которых, согласно методике отбора, прошли окончательную квалификацию 354. Основными причинами дисквалификации были недостаточная для участия продолжительность деятельности в полных хозяйственных годах, окончание 2008 хозяйственного года с отрицательным результатом или недочёты при предоставлении данных.

Как и в предыдущие годы, предприятия, участвовавшие в составлении таблицы первенства, могли выбрать между 12 отраслями, чтобы сравнить себя с конкурентами. При окончательном учёте результатов, отраслей, в которых определились конкурентоспособные предприятия, осталось всего 9. В сфере туризма, сельского и лесного хозяйства зарегистрировалось слишком мало конкурентов, поэтому было решено в нынешнем году в указанных сферах лучших не выбирать. Все предприятия, которые выступали кандидатами в указанных сферах, обязательно отражены в общей таблице первенства и, в зависимости от своего размера, также в таблице малых или средних предприятий. Также были объединены сферы оптовой и розничной торговли в единую сферу – торговля, поскольку в деятельности многих предприятий-кандидатов представлены как оптовая,

так и розничная торговля, и определить грань между ними было очень сложно.

Уже третий год подряд кроме основного победителя было выбрано самое конкурентоспособное предприятие в малом и среднем бизнесе. Нам приятно сообщить, что в этой категории хотели сравнить своё предприятие с другими 186 предприятий. Как и в предыдущие годы, наибольшее число участников в Таблице первенства по конкурентоспособности представляли промышленность и энергетику (111, в прошлом году 101). Меньше всего конкурировали фирмы, занятые в сфере пищевой промышленности (9). Из строительных предприятий в таблице конкурировало 43 против 55 в прошлом году. В сфере коммерческих услуг и недвижимости конкурировали вместо 11 предприятий в прошлом году – 29 в этом.

О победителях

Из числа прошлогодних победителей своё место и, конечно, хорошую конкурентоспособность сумели сохранить 3 предприятия, в числе которых АО BLRT Grupp, удерживающее свои позиции уже шестой год, и паевое товарищество Ma eikiu Nafta Trading O, лидирующее четвёртый год подряд. Все победители являются известными деятелями в своей сфере и, несомненно, достойны своего титула. Титула наиболее конкурентоспособного предприятия Эстонии в нынешнем году

удостоилось паевое товарищество Ma eikiu Nafta Trading O, оказавшееся лидером и среди торговых фирм. Победителем в категории малых и средних предприятий стало самое конкурентоспособное паевое товарищество Riverside O, учрежденное в 2003 году и занявшее высокое третье место в своей сфере деятельности (строительство), а в общей таблице – четвёртое место. Средний возраст победивших в таблице первенства предприятий составляет 16,5 лет, если не считать пивной завод A. Le Coq, основанный в 1800 году и действующий уже на протяжении 208 лет. Самыми молодыми победителями стали Riverside O и Ma eikiu Nafta Trading O (учреждены в 2003 году). Если проследить распределение собственного капитала лучших предприятий в таблице первенства, то 4 предприятия базируются на 100% на эстонском частном капитале, 3 предприятия – в 100%-ном объёме на иностранном капитале, а капитал остальных предприятий распределяется между эстонскими и иностранными собственниками.

Приятно отметить, что почти все победители таблицы первенства являются членами Эстонской торгово-промышленной палаты.

Таблицы первенства, методика и всё, что касается конкурса, представлено на новом портале конкуренции www.konkurents.ee.

HEA EKSPORTÖÖR!

Tule ja osale Ekspordi Akadeemia seminaridel ning tee kõike seda, mida senigi, aga paremini ja kiiremini, läbimõeldumalt ja targemalt!

Kaubanduskoda kutsus 2008. aastal ellu

EKSPORDI AKADEEMIA

loengute, koolituste ja arutelude foorumi

Ekspordi Akadeemia on loodud selleks, et:

- omandada uudsel viisil uusi teadmisi ja oskusi strateegilise juhtimise ja ekspordi valdkonnas
- kuulata tipploenguid
- omandada teooriaid
- õppida teineteise kogemusest
- arutleda päevakohaste probleemide üle
- arendada suhtevõrgustikku nii Eesti kui ka välismaa kolleegidega

Ekspordi Akadeemia seminaridel on esinenud Juhan Parts, Eesti majandus- ja kommunikatsiooniminister; Jan Palmstierna, Rootsi suursaadik Eestis; Dr Taisto Kangas Helsingi School of Economics'ist, Siim Sikkut Arengufondist, Maria Alajõe EAS'ist, postmodernsete turgude guru Magnus Westerberg Rootsist, Urmas Varblane Tartu Ülikoolist, Marje Josing Eesti Konjunktuuriinstituudist, Tõnu Palm Nordea Markets'ist, Sten Tamkivi Skype Eestist, Globe Forum'i asutaja Niclas Ihrén, Rootsi ühe tuntuima reklaamiagentuuri Rönning McCann asutajatest Peter Kandima, Altex Marketing'itooja Robin Gurney, finantsist ja literaat Aavo Kokk ja paljud teised.

Akadeemia jätkab oma tööd taas 2009. aasta sügisel.

Tegevusplaan on:

- Seminarid jätkuvad kord kuus, kokku 10 korda ja sarja lõpus toimub õppereis.
- Jooksev õppeprogramm, aasta jooksul ja regulaarselt.
- Järelkasvu koolitamine üllõpilaste seas, koostöös ettevõtetega.
- Valmib moodne ja praktiline veebikeskkond ekspordõridele, web 2.0 põhimõtete baasil (koolitus, materjalid, uudised, foorum, ekspordikoolitajate koondamine, on-line koolitused)

Ekspordi Akadeemia kujundab ettevõtjate hoiakuid ning on ühtlasi ekspordi kasvulavaks!

Vaata lisa Kaubanduskoja kodulehelt www.koda.ee

Lisainfo osalemishuvi korral: Peter Gornischeff, Kaubanduskoja teenuste direktor
telefon 604 0060 • e-postiaadress peter@koda.ee

